

362. 84 (471), 1417 - 1419

1 Toimintakertomukset
/ Suomen Sosialidemokraattinen nuoriso-
liitto

SUOMEN SOS.-DEM. NUORISO-
/ nuoriso jäjestö LIITON
/ nuoriso

TOIMINTAKERTOMUS

V:N JA V:N EDUSTAJAKOKOUKSEN
VÄLISELTÄ AJALTA

vv. 1917—1919

SUOMEN SOS.-DEM. NUORISOLIITTO

SUOMEN SOS.-DEM. NUORISO-
LIITON

TOIMINTAKERTOMUS

V:N JA VI:N EDUSTAJAKOKOUKSEN
VÄLISELTÄ AJALTA

vv. 1917—1919

Työväenliikkeen kirjasto

20009095 varasto
329.14-053.6(480) SNK 3 K SUOMEN
Suomen Sos.-dem. Nuorisoliiton toiminta

SUOMEN SOS.-DEM. NUORISOLIITTO

Helsinki 1919 - Työväen kirjapaino.

Johdanto.

Kun nyt palautamme muistiimme pari viimeksi kulu-
nutta vuotta, jotka on vierinyt sos.-dem. nuorisoliiton vii-
dennestä edustajakokouksesta, mikä elokuussa v. 1917 pidet-
tiin Tampereella, täytyy meidän tunnustaa, että se on suu-
rimmalta osaltaan ollut odottamattomien pettymysten aikaa.
Sen sijaan, että silloinen tilanne vielä oli mitä suotuisin
pyrinnöilleimme, jotka tarkoittivat uusia saavutuksia rauhal-
lisen kehityksen kautta, muuttuivat olosuhteet vähitellen
aivan vastakkaisiksi, niin että entisiäkin oikeuksia täytyi
ryhtyä asein puolustamaan. Siltä varalta ei viime edustaja-
kokous kuitenkaan ollut tehnyt mitään päätöstä ja toimi-
kunnalta puuttui siis sekä ohjeet että valtuudet, mitkä olisi-
vat olleet tarpeen itsenäistä menettelyä varten. Niin ollen
ei liiton kantakaan ollut määrättävissä, vaan kukin sai rat-
kaista, ottiko osaa taisteluun vai ei. Se taas vei siihen,
että liiton toimintakin, jolla ei ollut edellytyksiä, vähitellen
lakkasi. Vain siten on ymmärrettävissä se, ettei järjestös-
tämme kumouksen aikana näy juuri jälkeäkään.

Viime edustajakokouksen vetämiä suuntaviivoja ei siis
ole voitu ehdottomasti seurata, koska toiminta niissä rajoissa
olisi ollut mahdoton. Mutta toiselta puolen ei ole rikottu
liiton omaksumia periaatteitakaan vastaan, mikä olisi mer-
kinnyt niiden hylkäämistä. Niin ollen on liiton täytynyt olla
toimetonna ison osan tätä aikaa, kunnes nyt taas olosuh-
teiden vähän muututtua on voitu jatkaa keskeytynyttä työtä.
Se ei kuitenkaan merkitse sitä, että työläisnuoriso olisi py-
synyt tarkasti erillään siiltä taistelusta, missä senkin kohtalo

oli kysymyksessä. Sillä yhteys entisen ja nykyisen toimintamme välillä on sittenkin löydettävissä luokkasodasta. Sen, mitä liitto sinänsä ei ole tehnyt, ovat sen yksityiset jäsenet tehneet.

Kun siis ryhdymme seuraamaan liiton vaiheita tänä aikana, täytyy meidän lähteä historialliselta pohjalta voidaksemme saada toiminnastamme oikean kuvan, mikä vastaisuudessa on välttämätön yhä pyrkiessämme eteen päin. Sillä niin paljon pahaa kuin menneessä onkin ollut itsessään, on siitä kuitenkin tulevaisuuteen nähden oleva vähän hyvääkin. Se kokemus, jonka nyt olemme saavuttaneet, on antava meille ja jälkipolville enemmän arvostelukykä. Suomen köyhälistö, etupäässä sen työläisnuoriso on tästä lähtien tekevä kaikkensa jouduttaakseen sosialismin toteuttamista. Ja siinä se on menettelevä hyvin kylmäverisesti. Se on oleva sekä valpas että maltillinen ja tarpeen tullen esiintyvä päättäväisesti, mutta silti aina tekojansa harkiten. Sanalla sanoen — se on tietävä tehtävänsä ja tunteva olevansa edesvastuussa siitä!

Niin ollen luokaamme siis lyhyt silmäys niihin tapahtumiin, joiden ympärille koko toimintamme tänä aikana keskittyy, ja koettakaamme ymmärtää niiden syitä ja seurauksia. Jos siinä onnistumme, on tämä toimintakertomuskin varmaan saava enemmän eloa — ja sisältöä, jota siitä muuten ehkä näyttää puuttuvan. Sillä se työ, mikä on tehty, ei mahdu niihin pieniin puitteisiin, joihin tavallisuudessa olemme tottuneet. Sos.-dem. nuorisoliike meillä on taistellut olemassa olonsa puolesta rinnan muun työväenliikkeen kanssa ja osoittanut olevansa yhtä mahdoton hävittää kuin sekin. Ja sellaisena se ansaitsee myöhempienkin aikojen tunnustuksen, jos kohta se itse olisi ehkä vaatinut itseltään vielä enemmän.

Kuitenkin on, ennen kuin ryhdymme käsittelemään itse luokkasotaa, mikä selvittelyineen vaati koko viime vuoden ja osan tästä, syytä muistuttaa tilanteesta, joka vallitsi vielä toissa vuonna syksyllä. Sitä tai oikeammin meidän käsitystämme siitä valaisee erinomaisesti liiton toimikunnan

julistus, jonka se heti edustajakokouksen jälkeen antoi sen päätöksen mukaan ja nimessä. Mainittu julistus, jonka piti selittää liiton päätöksiä huomioon ottaen hetken vaatimukset, oli kokonaisuudessaan näin kuuluva:

Suomen köyhälistönuorison periaatteet ja tehtävät kansainvälisen köyhälistönuorison taistelurintamassa.

Suomen järjestyneen köyhälistönuorison edustajat äsken päättyneessä Suomen Sosialidemokratisen Nuorisoliiton viidennessä liittokokouksessa Tampereella ovat hyväksyneet ja liittotoimikunnan kautta kaiken Suomen köyhälistönuorison tietoon saatettavaksi määränneet seuraavaa:

Nuorten työläisten taloudellinen asema.

Kapitalististen tuotantotapojen käytäntöön tulemisen ja voitokkaan edistymisen aikaansaama inhimillisen yhteiskunnan taloudellinen mullistus on sietämättömällä tavalla huonontanut työlätekevän kansan asemaa. Huolimatta yhteiskunnallisten rikkauksien kasvamisesta elävät suuret työläisjoukot mitä poljetuimmassa asemassa ja epävapaudessa.

Enimmin kärsivät nuoret työläiset. Yrittäjät ostavat pilkkahinnalla heidän nuoret jäsenensä nylettävikseen ja nuorten tähänastinen avuttomuus on vienyt heidät vielä suurempaan vapaudettomuuteen kuin missä heidän vanhempansa ovat.

Kapitalistisen teollisuuden tehdassaleissa ei ole enää tilaa käsityön oppilaille. Miljoonissa tapauksissa käyttävät työnantajat nykyään sanaa oppilas ainoastaan senkautta vuosikausia polkeakseen nuorten työläisten raskaasta työstä saamia palkkoja.

Joutuvatpa lapsetkin, huolimatta porvariluokan kaikista tekopyhistä selityksistä, ja huolehtimisista, riistetyiksi tänään samoin kuin vuosikymmen sitten. Raskas ja pitkä työaika on nuorille sitä suuremman kurjuuden lähde, kun heidän nuoret ruumiinsa tarvitsevat kaikki voimansa ja kykynsä omaa kehitystään varten. Seurauksena on nuorten sortuminen

sairauteen, puhumattakaan siitä, että yrittäjät ja esimiehet usein väärinkäyttävät asemaansa mitä häpeällisimmällä tavalla nuorten naisten suhteen.

Nuorten työläisten vaikeata asemaa huonontaa edelleen se seikka, että nuorisojoukkojen näennäisesti erityisiä etuja vastassa ovat vanhempien työläisryhmien edut, jonka vuoksi ei niinkään harvoin satu ristiriitaisuuksia molempien ryhmien välillä. Muistutamme vain nuorten aputyöläisten suhteesta vanhempiin työläisiin.

Maailmansodan vaikutus työläisnuorison asemaan.

Sota on työtätekevän nuorison poliittista ja taloudellista asemaa huomattavasti huonontanut. Yrittäjien riistämisaivo ja sodan miljoonauhrit riistivät joukon riistoesineitä. Vielä suuremmin joukoin ja yhtä häpeällisin palkkaeduin kuin aikaisemmin, käytetään tänään nuoria työläisiä, ennenkaikkea naispuolisia, kaikkein raskaimpaan työhön. Mutta nykyinen sota on alkua taloudellisessa elämässä tapahtuviin valtaviin muutoksiin ja mullistuksiin, eikä sodan jälkeen tule mikään olemaan samoin kuin sitä ennen. Nuorten työläisten aseman huonontuminen ei siis ole mikään tilapäinen ilmiö, vaan kiinteästi sidottu alkaneeseen talouselämän imperialistiseen ajanjaksoon.

Militarismi ja työläisnuoriso.

Erittäin raakana ilmenee tämä tarkoitus nuorison sotilaallistuttamisessa. Kaikkien maitten hallitukset ovat ymmärtäneet käyttää nuorison innostumiskykyä kavalalla tavalla sotilaallisiin tarkoituksiinsa ja miljoonat nuoret työläiset ovat, uskoen sankaritekojen mahdollisuuteen, vuodattaneet vertansa imperialistien voitonhimon vuoksi. Hallitukset puuhaavat innokkaasti saadakseen tulevaisuudessakin nuorten työläisten joukoista alttiita sotilaita. Kohta koulunkäynnin päätyttyä on nuorten poikajoukoissa, sotilaallisissa partioyhdistyksissä, opastuskursseissa j.n.e., henkeä ja tahtoa kuolettavan kurin kautta valmistuttava myöhempää tehtäväänsä

varten kanuunanruokana. Kaikki nämä sotilaalliset harjoitukset ja yhdistykset merkitsevät lisäksi mitä suurinta nuorten persoonallisen vapauden rajoittamista.

Imperialismin aikana on proletarisen luokkataistelun yhtenä tärkeimpänä osana taistelu kansan sotilaallistuttamista vastaan. Köyhälistöllä ei ole mitään halua sotaan imperiaalististen valtioitten kesken, joitten merkeissä se myös tapahtuu. Se tuottaa päinvastoin taantumuksellisten voimien vapautumisen ja edistymisen kautta mitä suurinta vahinkoa työväenluokalle. Sodan kannattaminen on pahin rikkomus ja sodan mitä tehokkain vastustaminen jokaisen sosialistin ensimmäinen kunniavelvollisuus.

Samaten on aina koulujen avulla nuorison kesken harjoitettu sotilaallinen ja isänmaallinen sotakiihotus maailmansodan kautta tullut mitä voimakkaimmaksi, ja nykyisin on kaikissa maissa kaikki valtion opetus tähän tarkoitukseen kohdistettu.

Nuorisojärjestöjen välttämättömyys.

Täysikasvuisten muodostamilla järjestöillä on liian paljon tehtävää taloudellisella ja poliittisella alalla käytävissä jokapäiväisissä taisteluissa, jotta ne voisivat tyydyttävässä määrässä ja menestyksellisesti huolehtia nuoren proletariaatin aseman parantamisesta. Sentähden onkin nuorten oma voimakas mukanaolo ja itseapu välttämätön. Mutta ainoa keino, joka on työläisten käytettävänä, saavuttaakseen paremmat taloudelliset ja valtiolliset olosuhteet, on järjestäytyminen.

Talouppellinen kehitys ja sen aiheuttamat poliittiset toimenpiteet pakoittavat rautaisella välttämättömyydellä työläisnuorisojärjestöjen muodostamiseen.

Nuorisojärjestöjen tehtävä.

Nuorisojärjestöjen tehtävänä täytyy senvuoksi olla: taloudellisen turvan hankkiminen nuorille, nuorisosuojeluskäytännön aikaansaaminen ensimmäisen kansainvälisen nuorisokonferenssin päätöksen mukaan, nuorten poliittisten ja henkilö-

kohtaisten oikeuksien puolustaminen ja laajentaminen, työläisnuorison kokoaminen ja kasvattaminen sosialismia varten, tehokas osanotto luokkataisteluun ja yhtyneitten työläisjärjestöjen edistyminen.

Nuorisojärjestöjen keinot.

Nuorisojärjestöjen menestyksellisen toiminnan ensimmäinen ehto on järjestöjen itsehallinto ja rajoittamaton itsenäisyys järjestöllisessä suhteessa. Ainoastaan tämä tekee mahdolliseksi nuorten työläisten kohoamisen, sellaisten moraalisten ominaisuuksien omistamisen kuin vastuunalaisuudentunne, velvollisuudentunne, itseluottamus, järjestelykyvyyn ja propagandististen taitojen kehittymisen, joita kaikkia he proletarisina taistelijoina välttämättömästi tarvitsevat. Vain itsenäisyys järjestöllisessä suhteessa herättää nuorissa kiintymystä ja intohimoista antautumista järjestöihin ja niitten tehtäviin. Nuorison kumouksellinen sosialistinen kasvatus voi tapahtua vain aktiivisen osanoton kautta valtiolliseen ja taloudelliseen toimintaan. Tätä kasvatustyötä on täydennettävä sopivilla esitelmillä, kursseilla, keskusteluilla ja sopivan kirjallisuuden välittämisellä.

Kansainvälinen yhteys ja sen ylläpito.

Kun sosialistisen taistelun päämäärä voidaan saavuttaa vain kansainvälistä tietä, yhtyvät kaikki yllämainituille perusteille nojautuvat sosialistiset nuorisojärjestöt kansainväliseksi liitoksi. Tämän kansainvälisen yhtymän tärkein tehtävä on kansainvälisen yhteenkuuluvaisuuden vahvistaminen ja taistelukuntoisuuden elvyttäminen eri maissa. Kongressien tai yleisen äänestyksen kautta tehdyt kansainvälisen liiton päätökset ovat korkein laki, niitten seuraaminen ja kunnioittaminen kansallisten puolueitten ja järjestöjen, siihen liittyneitten liittojen ensimmäinen velvollisuus. Ainoastaan kansainvälisten päätösten käytännöllinen seuraaminen oikeuttaa kuulumaan kansainväliseen liittoon.

Ohjelmansa käytännöllistä toteuttamista varten ylläpitää liitto sihteeristöä, julkaisee lehteä ja tarpeen mukaan muita julkaisuja, järjestää kansainvälisiä kongresseja, perustaa ja ylläpitää taistelu- ja avustusrahastoja j.n.e.

Liittokokous

on hyväksynyt edelläesitetyn kansainvälisen sos.-dem. nuorisoliikkeen ohjelman ja tehtävät. Liittomme on viime keväänä viimeksi ollut edustettuna toisen nuorisointernationalen konferenssissa Tukholmassa. Tässä kokouksessa myöskin on päätetty, että kuluvan vuoden syyskuun 2 p:n sunnuntai vietetään kautta maailman

köyhälistönuorison kansainvälisyyspäivänä,

yhteisenä juhlanä, jona järjestynyt vallankumouksellinen köyhälistönuoriso koko yhteen joukkonsa tarkastaakseen niiden laatua ja laskeakseen niiden voimaa.

Suomen köyhälistönuorison luokkataistelukasvatusjärjestöt kautta maamme ovat liittotoimikuntansa kehoituksesta ryhtyneet järjestelytoimenpiteisiin tämän kansainvälisyyspäivän viettämiseksi. Liittokokous äsken valitun liittotoimikunnan kautta terästää tätä kehoitusta ja velvoittaa jokaisen osaston tekemään voimakkaita ponnistuksia päivän vieton onnistuttamiseksi ja vakavasti kehoittaa köyhälistönuorten sankkoja joukkoja tänä kansainvälisen yhteenkuuluvaisuutemme tunnuspäivänä liittymään lippujemme ympärille.

Hirvittävä sota

on painanut meitä jo yli 3 vuotta. Emmekä vielä neljänkään sotavuoden alkaessa tiedä, onko pysyvä rauha kuinka kaukana. Emme voi odottaakaan sitä ilman, ettemme samalla ajattele sen voivan toteutua ainoastaan kansainvälisen köyhälistön ja köyhälistönuorison jättiläisvoimaisten ponnistuksien kautta. Vain sikäli kuin kansainvälisen köy-

hälistön ja köyhälistönuorison luokkataisteluvoima kasvaa, voimme odottaa sen pystyvän kukistamaan imperialistisen ryöstöpolitiikan, lyömään sen ja sen mukana tämän hirvittävän maailman teurastuksen maahan. Suomen järjestynyt työläisnuoriso on järjestöjensä avulla osaltaan koettava kasvattaa tätä köyhälistönuorison luokkataisteluvoimaa ja painaa siinä mielessä muistiinsa seuraavan Baselin kansainvälisen sosialistisen nuorisokonferenssin lausunnon:

»Kaikkien maitten sosialistinen nuoriso, joka muodostaa uusaikaisen työväenliikkeen nuoren kaartin, on valmis innokkaaseen taisteluun, kun on kysymyksessä kansainvälisen köyhälistön edut ja tarkoitukset. Se nuoriso on ponnistava kaikki voimansa aikaan saadakseen sellaisen vallankumouksen työläisnuorison aivoissa, että vallassaolijoille käy mahdottomaksi käyttää hyväkseen työväenluokan nuorisoa vallassaolijain väärin tarkotusten välikappaleina.»

Maailmansodasta maailman nälkään

on nykyisin enää lyhyt matka. Kaikkialla kansojen suuret joukot menehtyvät hivuttavassa nälässä. Niin myös meillä Suomessa. Köyhälistön nykyiselle nuorisolle ja sen nuorison tuleville joukoille tämä yhtäjaksoinen hivuttava nälkä on kauheinta mitä saattaa ajatella. Se uuvuttaa, tylsistyttää ja tappaa tuhansia nuorukaisia ja neitosia, joista Suomen köyhälistön luokkataisteluarmeija muuten saisi tulevaisuudessa tarmokkaita taistelijoita, rohkeita, pelottomia köyhälistön vapausasian eteenpäin ajajia. Ajatellessamme tätä sodan ja nälän aikaansaamaa hirvittävää kurjuutta, ajatellessamme sen kymmentuhansissa laskettavia nuoria uhreja omassakin maassamme, olemme vakuutetut siitä, että köyhälistönuorisomme, tietoisena siitä että nekin meistä, joita tämä kurjuus henkilökohtaisesti ehkä ei vielä koske, ennen pitkää voivat olla sen nielussa, kokoontuu nyt kansainvälisyyspäivänä lausumaan voimakkaan

vastalauseensa sotaan ja nälkää vastaan.

Nuoret toverit! Vaatikaamme sodan viipymätöntä lopettamista! Nouskaamme taisteluun hävitystä ja kuolemaa vastaan! Nouskaamme taisteluun viljelyksen, sivistyksen ja onnellisen ihmiselämän puolesta! Alas sota! Eläköön rauha, viipymätön rauha aluevaltauksitta!

Eläköön kansainvälinen sosialismi!

Eläköön poljetun ja rikkirivityn köyhälistönuorison kansainvälinen yhteys!

Suomen 1918 vuoden työväenkapina.

Kirj. *Ivar Lassy.*

I.

Vaiheet.

Tammikuun 12 p:nä 1918 päätti Suomen eduskunta antaa hallitukselle valtuudet ryhtyä kaikkiin tarpeellisiin toimenpiteisiin n. k. lujan järjestysvallan aikaansaamiseksi maassa. Tämän johdosta julisti hallitus saman kuun 25 p:nä suojeluskunnat ja muut enemmän tai vähemmän salassa muodostetut porvarilliset aseistetut joukot valtion virallisiksi joukoiksi. Samalla käsiteltiin eduskunnassa kiireellisesti anomus yleiseksi asevelvollisuudeksi, joka viipymättä ajateltiin panna täytäntöön. Lopuksi Svinhufvud, hallituksen päämies, kääntyi ulkovaltojen puoleen uhkaavan »anarkian» johdosta.

Näihin toimenpiteisiin päätti sos.-dem. puoluetoimikunnan erityisesti asettama Toimeenpaneva komitea aikaisempien suunnitelmien mukaisesti vastata julistamalla tammikuun 27 p:nä työväen vallankumouksen alkaneeksi. »Kaikki vallankumouksellinen valta Suomessa kuuluu nyt järjestyneelle työväelle ja sen vallankumouselimille», julisti Toimeenpaneva Komitea juhlallisesti koko kansalle.

Kukistetun Svinhufvudin hallituksen tilalle asetettiin pari päivää myöhemmin uusi vallankumouksellinen Kansanvaltuuskunta, jonka päämies oli Kullervo Manner ja jossa Yrjö Sirola toimi ulkoasiain valtuutettuna ja Oskari Tokoi elintarveasiain valtuutettuna. Hallituksen johtava sielu O. V. Kuusinen hoiti nimellisesti vain valistusasiain valtuutetun vaatimatonta tehtävää.

Tämä Kansanvaltuuskunta julkaisi heti lyhyen toimintaohjelman, jossa ei voi löytää pienintäkään jälkeä työväen diktatuurin tavoittelemisesta tai vakavista aikeista kapitalistisen yhteiskuntajärjestyksen lopulliseksi kukistamiseksi. Ohjelma kuului seuraavasti:

Meidän mielestämme on nyt Suomessa pyrittävä rohkein, harkituin ottein muuttamaan koko valtiojärjestystä. Virkavalta on nyt niin murrettava, ettei se enään myöhemminkään voi kansan herraksi päästä. Tuomioistuintenkin itsevaltiudesta on tehtävä kerta kaikkiaan loppu. Koko valtiosääntö taatusti perustettava työväen etujen mukaisen kansanvallan pohjalle. Veroja ja rasituksia on siirrettävä vähävaraisten hartioilta rikkaiden riistäjien kannettavaksi. Vanhain ja työkyvyttömäin vakuutus alettava käytännössä jo ennen kuin varsinainen vakuutuslaki ennättää tulla säädetyksi. Kansanvalistusasiain johdosta on hävitettävä taantumuksellisuus. Torpparit ja mäkitupalaiset heti vapautettava isäntiensä vallasta. Vieläkin syvemmältä käytävä kapitalismin riistojärjestelmään käsiksi. Pankkipääoma alistettava yhteiskunnan valvontavaltaan ja sen kautta päästävä mahdollisimman pian pitämään kurissa teollisuus ja kauppapääomaa. Vähävaraisten omaisuuteen ei ole kajottava, mutta millä alalla kansan yhteinen hätä jo vaatii suurten riistäjain tuotantolaitostenkin ottamista yhteiskunnan haltuun, väistyköön heidän omistusoikeutensa.

Kansanvaltuuskunnan toiminnan ylimmäksi tarkastajaksi ja valvojaksi asetettiin heti helmikuun alussa suuri Työväen Pääneuvosto, joka myös laati ja hyväksyi kaikki uudet lait. Siihen kuului valittuja edustajia Puolueneuvostosta, Ammattijärjestöstä, Punaisesta Kaartista ja Helsingin työväen järjestöistä.

Kapinan kuluessa julkaisivat nämä korkeimmat elimet kaikkiaan 44 uutta lakia ja asetusta, josta luettelo tässä seuraa:

- 1) Julistus Suomen vallankumousohallituksesta.
- 2) Kansanvaltuuskunnan julistus.
- 3) Torpparilaki.
- 4) Pankkien tehtävien hoitamisesta.
- 5) Elintarvelautakunnista.
- 6) Viljan takavarikoimisesta.
- 7) Viljan puimisesta.
- 8) Vallankumousoikeuksista.
- 9) Korvauksen suorittamisesta työntekijöille.
- 10) Palkkaussäännön kumoamisesta.
- 11) Kunnallisen tuloveron huojennuksesta.
- 12) Kuolemanrangaistuksen poistamisesta.
- 13) Punaisesta kaartista.
- 14) Elintarvetakavarikoimisesta.
- 15) Vallankumousoikeuksista.
- 16) Pankkiliikkeistä.
- 17) Sanomalehtien lakkauttamisesta.
- 18) Palkkoasetusten kumoamisesta.
- 19) Naisen oikeuksista virkoihin.
- 20) Kunnallistaksoituksesta.
- 21) Suurten tulojen verosta.
- 22) Kirkollisiin tarkoituksiin menevien maksujen lakkauttamisesta.
- 23) Vallankumousoikeuksien jäsenten palkkauksesta ja meno-
säännöstä.
- 24) Punaisen kaartin palkkauksesta.
- 25) Rautatiehallinnon järjestämisestä.
- 26) Säästöpankkien oikeudesta laajentaa liikettään.
- 27) Suomen Pankin oikeuksista.
- 28) Virkamiesten eroittamisesta.
- 29) Omaisuuden siirtämisestä ulkomaille.
- 30) Postimaksujen koroittamisesta.
- 31) Tulojen ilmoittamisesta.
- 32) Asunto- ja liikehuoneverosta.
- 33) Taksoitus- ja tutkijalautakunnista.
- 34) Perunain takavarikoimisesta.
- 35) Ulosoton täytäntöönpanosta.
- 36) Elävienkuvien teatterien verottamisesta.
- 37) Vallankumousoikeuksien toiminnan laajentamisesta.
- 38) Syömäviljan käytöstä.
- 39) Perunain ja muitten juurikasvien käytöstä.
- 40) Karjan ja rehun takavarikoimisesta.
- 41) Vuokratulon veroituksesta.
- 42) Sopimus Venäjän ja Suomen sosialistisen tasavallan välillä.
- 43) Kansanvaltuuskunnan kokoonpanosta ja järjestämisestä.
- 44) Järjestyksen pidosta.

Kansanvaltuuskunnan laajakantoisin ja tärkein lakiehdotus, vallankumouksen kautta järjestetyn kansanvaltaisen Suomen uusi valtiosääntö, jonka hyväksymisestä yleisellä kansanäänestyksellä päätettäisiin, jäi keskeneräiseksi, johtuen sotarintaman ennenaikaisesta luhistumisesta.

Kapinan sotilaallinen puoli oli tärkeämpi kuin moni siihen aikaan aavistikaan. Joukot olivat innostuneet, mutta johto olosuhteiden pakosta heikko. Heti kapinan alussa muodostui harva rintama, joka Mäntyluodosta kulki Vilppulan, Mäntyharjun ja Joutsenon kautta Antreaan Vuoksen vesilinjalle. Punainen Suomi sisälsi maan tärkeimmät kaupungit ja rikkaimmat alueet. Se puhdistettiin sekä pian että helposti valkoisista joukoista.

Valkoinen Suomi oli alueeltaan hyvin suuri, mutta valtiolliselta merkitykseltään vähemmän tärkeä. Sen pääkaupunkina oli Vaasa, jossa osa kukistuneesta hallituksesta koko Suomen nimessä toimi neuvotellen ulkovaltain kanssa. Valkoisten joukkojen ylipäälliköksi nimitettiin heti alussa Venäjältä tullut kenraali Mannerheim. Sielläkin onnistuttiin lopuksi hävittämään hajanaiset punaiset vihollisjoukot.

Taistelut olivat enimmäkseen vähäpäätöisiä eivätkä johtaneet missään oleellisiin tuloksiin ennenkuin Saksasta tulleet sotatarpeet ja solajoukot suhteettomasti lisäsivät valkoisten voimaa. Saksalaisten maihinnousun kautta kävi punaisten sotilaallinen puolustus mahdottomaksi. Rintama murtui muutamissa päivissä, Kansanvaltuuskunta oli pakotettu siirtymään Viipuriin ja parissa viikossa oli kapina lopullisesti kukistettu koko maassa. Helsinki menetettiin huhtikuun 13 p:nä, Hämeenlinna saman kuun 26 ja Viipuri 29 p:nä.

II.

Seuraukset.

Kapinan kukistamisen luonnollisena seurauksena oli koko sosialidemokraattisen puolueen hajoaminen. Kaikki työväenyhdistykset, ammattiyhdistykset poliittiset ja ammatilliset keskus- ja johtoelimet lakkasivat olemasta. Suurin osa Kan-

sanvaltuuskunnan ja Työväen Pääneuvoston jäsenistä pakeni Venäjälle. Eduskuntaryhmän jäsenistä jällellolevat, kahta lukuunottamatta, vangittiin.

Alkoi sitten tuo verinen, säälimätön »puhdistus».

Noin 90,000 työläistä, eli lähes 3 % koko kansasta si-
joitettiin vankileireihin. Niistä oli vielä heinäkuun 5 p:nä,
siis lähes kolme kuukautta Tampereen ja Helsingin valloi-
tuksen jälkeen, vangittuna 72,589 henkilöä, joista 4,575
naista. Noin 86 % niistä oli 15—20 vuoden ijässä.

• Vankileirien kurjuus on melkein jokaiselle työläiselle
henkilökohtainen kokemus. Puutteesta ja nälästä kuoli toista-
kymmentätuhatta vankia — virallinen luku on tämän vuo-
den huhtikuuhun saakka 11,783, todellinen lukumäärä tie-
tysti paljoa suurempi.

Ilman laillista tutkimusta ja ilman minkään laillisen oikeu-
den päätöstä surmattiin heti kapinan kukistuttua vähintään
20,000 työläistä. Sos.-dem. puoluetoimikunnan tilastokomi-
tealle on ilmoitettu 18,788 taistelujen ulkopuolella mesta-
tusta, joista monta sataa naista. Nämä jakautuvat eri lää-
neihin seuraavasti:

Uudenman	lääni	1,617
Turun ja Porin	»	1,278
Hämeen	»	8,047
Viipurin	»	6,138
Mikkelin	»	380
Kuopion	»	622
Vaasan	»	479
Oulun	»	227

Valtiorikosoikeuksissa langetettiin noin 500 kuoleman-
tuomiota edellisten lisäksi. Yhdeksän niistä kohdistui enti-
siin valtiopäivämiehiin. Yhteensä on noin 150 tällaista
»laillista» kuolemantuomiota pantu täytäntöön, joista Suo-
menlinnassa 72, Lahdessa ainakin 31 ja Viipurissa ainakin 12.

Yli 75,200 juttua on ollut käsiteltävänä kuuluisissa val-
tiorikosoikeuksissa, joista suurin osa päättyi ankaraan ehdol-
liseen tai ehdottomaan kuritushuonerangaistukseen. Yli
27,000 armonanomusta on käsitelty valtiorikosylioikeudessa,

mikä luku siis suunnilleen vastaa ehdottomaan kuritushuone-rangaistukseen tuomittujen lukumäärää.

Vapaudessa olevien työläisperheitten kärsimyksiä sen jälkeen kun isät, veljet ja pojat, usein äiditkin olivat joko tapetut tai vangitut ei voi numeroin kuvata.

III.

Saavutettu tarkoitus.

Edellä ovat kapinan päävaiheet ja seuraukset kuivina tosiasioina.

Mikä oli sitten tämän työväenkapinan alkuperä, mikä sen oleellisin tarkoitus?

Syyt olivat monet ja niin päämäärätkin. Sallittakoon minun kajota muutamiin niistä, joita pidän tärkeinä. Teen sen välittämättä viisastelevasta tarkkanäköisyydestä ja historiallisesta puolueettomuudesta. Tahtoisin tässä kerrankin temperamentin kannalta, tarkoituksella yksipuolisesti esittää muutamia kapinamiehen huomautuksia kapinan syistä ja erästä sen olennaisesta saavutuksesta.

Marraskuun suurlakon jälkeen vuonna 1917 ei enään voinut olla mitään epäilystä siitä, etteikö yhteiskunnallinen romahdus olisi edessä. Luokkataistelu Suomessa oli kehittyntynyt asteeseen, jolloin sen ehdottomasti täytyi luisua alas parlamentaariselta lavalta ja muodostua aseelliseksi sodaksi — suunnattomine seurauksineen häviävälle puolelle. Yläluokan oleelliset edut ja asema yhteiskunnassa olivat uhatut ja voitiin niitä nyttemmin vain asevoimalla puolustaa. Ja järjestynyt työväenluokka oli vähitellen saavuttanut maassa valta-aseman, jota se ei enää kyennyt pysyväisesti pitämään hallussaan muilla kuin vallankumouksellisilla keinoilla.

Kiitos suuremmoisen ammatillisen järjestäytymisen ja menestyksellisen parlamentaarisen taistelun oli Suomen työväki ajanut asiansa niin pitkälle, että taistelevien yhteiskuntaluokkien voimavarojen välillä oli saavuttu tasapainotilaan. Valtiopäivillä sosialidemokraateilla oli noin puolet edustajapaikoista heidän kuitenkin onnistumatta päästä sanottavasti

tätä edemmäksi. Tässä tasapainotilassa parlamentarismi osoittautui mahdottomaksi jatkuvalle luokkataistelulle. Se ei täytännyt tarkoitustaan, ei yhteiskuntaa säilyttävien kansanryhmien epätoivoiseen puolustustaisteluun eikä työväenluokan lakkaamattomaan hyökkäystaisteluun nähden.

Yläluokalle tilanne oli kehittynyt sellaiseksi, että pienten myönnytysten aika nyt oli ohi. Sosialidemokraatit uhkasivat parlamentaarilla enemmistöllä. Jatkuva kaksintaistelu tällä näyttämöllä olisi *voinut* merkitä kapitalistisen yhteiskunnan lopullista kukistumista. Työväelle olisi avautunut tie lainsäädäntötietä valloittaa viimeiset asemat, jotka vielä porvariston etuoikeuksia suojelivat — kunnallinen valta sekä teollisuuslaitosten omistus ja ylin johto. Näitä asemia yläluokka ei tietenkään voinut vastustuksetta luovuttaa.

Puolustukseksi osoittautuivat parlamentarismi ja »kansanvallan» pyhitetyt porvarilliset muodot tehottomiksi. Taistelun painopiste siirtyi auttamattomasti valtiopäivien ulkopuolelle. Aika oli tullut jolloin yhteiskuntaa säilyttävien kansanryhmien oli aseistauduttava »isänmaan» pelastamiseksi. Aseellisen luokkataistelun tunti löi. Pääoma vetosi, on joku sanonut, viimeiseen, pyhimpään perustuslakiinsa, joka lyhyesti kuului: »Luja järjestysvalta!» Tämän lain pyhittäminä syntyi ympäri Suomen maata aseistettuja palokuntia, salassa järjestettyjä ratsujoukkoja, jotka olivat tarkoitettut — näin ilmoitetaan virallisestikin Söderhjelmin tunnetussa kapinajan kuvauksessa — »ehkäisemään mellakoita missä tahansa maassa», kunnallisia suojeluskuntia y. m. s. Kaiken lopuksi ryhdyttiin valmisteluihin vakinaisen seisovan armeijan muodostamiseksi maahan, jotta sen avulla voitaisiin (yläluokan) maata puolustaa yhtä hyvin ulkonaista kuin sisällistä viholista vastaan.

Työväenluokalle taistelu tällä ajankohdalla koski vähemmän sen olemassaoloa yhteiskunnallisena tekijänä kuin sen yhteiskunnallisen valta-aseman ylläpitämistä. Sosialidemokraattien vaatimukset olivat entistä suuremmat sen johdosta, että he seisoivat parlamentaarisen enemmistön kynnyksellä. Mutta juuri se voimakas vastustus, jota porvarilliset puo-

luet kykenivät aikaansaamaan sisällisen yhteenliittymisen kautta ja järjestelemällä ulkoparlamentarisia voimakeinojaan, uhkasi tehdä mitättömäksi ei ainoastaan uudet lainsäädäntöalotteet vaan myöskin jo hyväksytyjen lakien toimeenpanton. Isänmaan ja alkeellisten ihmisoikeuksien nimessä yläluokka olisi tullut väkivallalla vastustamaan jokaista tärkeämpää toimintaa työväen puolelta, kaikkia lakkoja, mielenosoituksia, työväelle edullisten lakien tehokasta valvontaa, jokaista vastarintaa »laillisen» asevoiman edessä j. n. e.

Eduskuntaenemmistöhän ei sinänsä ole mikään voimamuoto ellei sen takana ole muita todellisia voimakeinoja. Yläluokka käsitti, että se vähemmistönäkin voisi etuoikeuksiaan säilyttää vetoamalla järjestyneeseen sivistyneistöön ja niihin aseistettuihin järjestöihin, joita oli muodostettu »yhteiskuntajärjestyksen ylläpitämiseksi». Työväki taas vaistomaisesti tunsii, ettei se enää voinut päästä eteenpäin parlamentaarisella luokkataistelulla, ja että, jos se rajoittaisi toimintansa yksinomaan tähän, se menettäisi jo saavutettuja voittojakin. Sillä ei ollut järjestynyttä sivistöneistöö eikä sotavoimia käytettävänä. Yleinen, lainsäädäntötietä voimaansaatettava asevellisuuskin uhkasi juuri ennen kapinan puhkeamista riistää alaluokalta kaikki voitonmahdollisuudet.

Näin selvisi vihdoin, ettei parlamentaarinen taistelu antanut kumpasellekaan puolelle toivottua turvaa toista vastaan eikä kelvannut välikappaleeksi kumpasenkaan hyökkäystarkoituksiin. Parlamentarismi näyttää olevan hedelmällinen ainoastaan silloin, kun se voi saada enemmistövallan muodon. Sen jälkeen, kun tasapainotila on syntynyt taistelevien luokkien välillä eikä kumpikaan heistä jää voitolle, tullaan sietämättömään tilanteeseen, jolloin riitapuolien tietoisesti tahtomattakin annetaan ulkoparlamentaaristen voimakeinojen ratkaista, kuka lopullisesti on yhteiskunnan herra.

Tällainen oli asema Suomessa vuonna 1917. Kukaan ei ole kieltänyt, etteikö yläluokka isänmaanpuolustuksen ja yhteiskuntajärjestyksen nimessä ensiksi ryhtynyt järjestämään aseistettuja joukkoja ympäri maata. Niihin on luettava myöskin Saksassa harjoitetut jääkärit. Työväkikin alkoi silloin

vastaaviin toimenpiteisiin muodostamalla järjestys- ja punaisia kaartejaan. Ero edellisten ja jälkimäisten välillä oli osaksi vaan se, että porvarit eivät yleensä tunnustaneet tai ymmärtäneet, että heidän aseelliset joukkonsa tulisivat puolustamaan heidän luokkaetujaan, jota vastoin jokainen työmies käsitti, että punaiset kaartiit kaikissa olosuhteissa tulisivat taistelemaan yksinomaan alaluokan etujen puolesta, vaikka »isänmaakin» siitä kärsisi.

Kun siis asema oli sellainen, että niin hyvin työväki kuin porvarit saattoivat vedota aseisiin taistelussa toisiaan vastaan oli tietenkin vaan ajankysymys, koska sisällissota puhkeaisi maassa. Niin kauvan kuin molemmat puolet tunsivat itsensä yhtä voimakkaiksi ja yhtä oikeutetuiksi valta-asemaan yhteiskunnassa, mikään sovittelu ei ollut mahdollinen. Niin porvaristo kuin työväkikin vaani jännityksellä ja ymmärrettävällä hermostuneisuudellakin tilaisuutta, jolloin ratkaiseva isku oli kaikella voimalla annettava.

Että kaikesta huolimatta työväki oli monin verroin pahemmin ahdistettu ja sentähden maltittomampi, on otettava huomioon. Sillä ei ollut rikkauden ja sivistyksen apukeinoja eikä se toiminnassaan voinut nojautua historiallisesti kehittyneeseen, tosiallisesti olemassaolevaan yhteiskuntajärjestykseen. Virkamieskoneisto oli porvaristolle ehkä vieläkin tehokkaampi puolustuskeino kuin mitkään aseelliset järjestöt. Mutta ennen kaikkea kallis aika ja elintarvepula painoivat raskaana työväkeä. Taistelu yhteiskunnallisen vallan puolesta tuli siten samalla taisteluksi itse työväenluokan ruuillisen ja henkisen olemassaolon puolesta.

Kallis aika lienee Suomessa ollut luonnottomampi kuin missään muualla maailmassa. Sanomalehdistössä julaistujen laskelmien mukaan — kts. esimerkiksi »Hufvudstadsbladet» 14 ja 15 p:ltä elokuuta 1918 — ovat yleiset elantokustannukset täällä sodan alusta nousseet noin 366 0/0:lla marraskuussa 1917, jota vastoin vastaava prosenttiluku Norjassa, jossa Suomen jälkeen kallis aika on ollut vaikein, on ainoastaan 123. Elintarpeitten hinnat taas oli siihen mennessä Suomessa nousseet 461 0/0:lla, Norjassa 129 0/0:lla ja muissa

maissa vähemmän. Ei voi olla kysymystäkään, että suomalaisen työmiehen keskimääräiset tulot olisivat silloin samassa määrässä nousseet.

Vielä onnettomampi kuin kallis aika oli yleinen elintarvepula. Joulukuussa 1917 maan elintarvehallitus kuullutti kaikissa lehdissä seuraavaa:

Kuten tunnettua, ovat meillä kaikki kaupungit esikaupunkeineen sekä ne maalaiskunnat, joiden asukkaista melkoinen osa on teollisuusväkeä tai joissa maanviljelys on takapajulla, jo syyskuun puolivälissä olleet nälänhädän partaalla. On ollut kahden ja kolmen viikon väliaikoja, jolloin ei ole voitu jakaa viljaa.

Jatkosta näkee, kuinka hyvin silloin käsitettiin, millainen vakava ja alituinen vaara tämä tosiasiallinen nälänhätä oli koko yhteiskunnalle:

Nälänhädän jatkuminen ja leviäminen tuottaa taas siksi suuren vaaran koko maallemme, eikä suinkaan vähimmin viljapitäjien asukkaille, että tämän vaaran torjuminen on meidän kaikkien yhteinen asia. Nyt kun jo 800,000 Suomen asukasta kärsii viljan puutetta, riippuu yhteiskunnan säilyminen viljapitäjien elintarvelautakuntien ripeästä toiminnasta. Elintarvehallitus rohkeneekin luottaa siihen, että nämä elintarvelautakunnat pelastavat aseman, joka nyt, niin kuin hallituksen toimesta sanomalehdistössä julkaistuista tiedoista käy ilmi, on neulan kärjessä.

Vähää ennen kapinan puhkeamista — tammikuun 17 p:nä — elintarvehallitus julkaisi seuraavan kiertokirjeen:

Leivänpuutetta kärsiväin paikkakuntain luku, ei vain kaupunkien vaan maalaiskuntienkin, lisääntyy alinomaan ja muutamilla seuduilla on jo tultu niin pitkälle, että nälkä elintarvelautakuntien antamain tietojen mukaan on aiheuttanut sairaaloisuutta ja kuolemantapauksia. Ei ole väitettävissä, ettei sellainen asema synnytä yhteiskunnalle vaarallisia levottomuuksia.

Ei saa meitä kummastuttaa, että työväki pani edesvastuun tästä tavattomasta hätätilanteesta porvarillisen yhteiskunnan niskaan. Niin yläluokka itsekkin teki. Joka päivä porvarilehdetkin syyttivät virkavaltaista elintarvejärjestystä ja suurtilallisten itsekästä häikäilemättömyyttä. Elokuussa 1918 eräs huomattava »Hufvudstafsbladetin» pääartikkeli kuvaili tilannetta seuraavin sanoin:

Viisailla tempuilla tarmokas maanviljelijä voi ansaita 10—50 kertaa enemmän kun ennen sotaa, mikä hänelle on sitä mieluisampi kun hänen tulojaan meidän nykyisen verolainsäädännön mukaan ei voida verottaa ja hänen liikekustannuksensa ovat nousseet vain 3—5 kertaisiksi. Että tämä on tosiasiaa ei kukaan voi kieltää.

Älköön kukaan erehtykö tekemään vääriä johtopäätöksiä tilanomistajien alituisesta tyytymättömyydestä:

Kun talonpoika ennen sotaa sai 14 markkaa ruishehtolitralta, oli hän tyytymätön. Jos elintarvehallitus antaa hänelle 90 markkaa, on hän tyytymätön. Hän ei ole tyytyväinen, vaikka salakau-passa hänelle annetaan 1,400 markkaakin ruishehtolitralta. Talonpoika elää ylellisyydessä ja haavii sitäpaitsi rahoja oikealta ja vasemmalta. Lehmästä, joka ennen sotaa maksoi hänelle 200 à 300 markkaa, saa hän nyt 2,000 à 3,000 ja hevosesta 10,000 markkaa, vaikka se hänelle ennen sotaa maksoi vain 400 à 500 markkaa. Talonpojalla ei siis, jos hän tahtoo rehellinen olla, ole mitään valittamisen aihetta, sillä hänelle sota, varsinkin nykyisten meillä vallitsevien epäkohtien vuoksi, on mainio kulta-kaivos. Ei löydy kerrassaan mitään syytä, jonka tähden elintarvehinnat meillä tarvitsisivat olla korkeammat kuin Saksassa. Ainoastaan järjestymättömät olot ja lainkuuliaisuuden puute ovat niitä niin suunnattomasti kohottaneet. Jos jatketaan tätä lain rikkomisen tietä, jota myöten nyt yleisesti on menty tarkoituksella ansaita rahoja kanssaihmistensä hätätilan kustannuksella, niin yhteiskuntamme mätännee ja kansallamme ei voi olla mitään paikkaa vapaitten kansakuntien joukossa.

Näin porvarillinen »Hufvudstadsbladet» johtavan artikkelin paikalla.

Kuka voi vaatia, että työväki tässä tilanteessa olisi pysynyt rauhallisena ja liian suurella parlamenttaaristen taistelumuotojen kunnioituksella olisi pannut vaaralle alttiiksi ei ainoastaan vuosien taistelujen jälkeen saavuttamansa yhteiskunnallisen valta-asemansa vaan myöskin alkeelliset olemassaolonehdotkin? Totta tosiaan, mitään keinotekoista kiihoitusta eikä bolshevistista tartuntaa ei tarvittu kapinan aikaansaamiseksi.

Taistelu ase kädessä ei ollut vältettävissä. Se oli riipumaton voitonmahdollisuudestakin. Asema oli niin perin vakava, mielet niin kiihtyneet, niin kiihtyneet ja katkerat,

että korvapuusti porvarilliselle yhteiskunnalle tuli luonnonvoiman hillitsemättömyydellä. Vaan pintapuolisesti katsoen ja yksilöllisiä tekijöitä liian korkeiksi arvostelemalla voidaan siinä suhteessa viitata johtohenkilöitten ja puolueen keskuselimien ratkaisevaan vaikutukseen kapinan syntymisessä. Joukot tunsivat, että yläluokalle oli näytettävä köyhälistön kärsivällisyyden ja eduistaan tinkimisen raja. Ne eivät tahtoneet taisteluun keskeyttää viimeisen, mahdollisesti voittamattoman esteen edessä. Tappio olisi varmaankin tullut joka tapauksessa, mutta se olisi ollut monin verroin katkerampi ja sietämättömämpi ellei viimeistä keinoa olisi yritetty niitten kalliitten voittojen turvaamiseksi, joita niin pitkien ponnistusten jälkeen oli saavutettu, vaikkakin kaikki olisi menetetty. Tappio oli kunniakkaampi kuin perääntyminen ilman taistelua viimeiseen saakka. Porvarillisen yhteiskunnan voitto oli tehtävä sille niin kalliiksi kuin suinkin.

Kapina puhkesi. Sisällissota raivosi katkeruudella kolme kuukautta. Taistelu menetettiin. Suomen työväen ei tarvinnut tuntea nöyryytyksen häpeää. Se lyötiin väkivaltaisesti maahan urhoollisen puolustuksen jälkeen. Taistelu eikä sen tulos oli tässä pääasia. Kapinan tarkoitus saavutettiin sillä, että se puhkesi, riippumatta siitä, miten se päättyi.

Kukapa oikeastaan työväen voittoon uskoi silloin kuin kapina alkoi? Kukapa olisi koettanut kapinalle varsinaista vallankumouksellista sisältöä antaa? Se oli ennen kaikkea epätoivoinen tunteenpurkaus. Iärki ja viisaus olivat siitä kaukana. Sillä ei voinut olla eikä ollut pienintäkään yhteyttä bolshevistisen liikkeen kanssa siinä muodossa kuin tämä hiukan myöhemmin alkoi kehittyä Venäjällä. Kulke koon se niin ollen kapinan eikä vallankumouksen nimellä Suomen historiassa ja pitäkäämme me, jotka siinä mukana olimme, kapinamiehen nimeä omanamme. Kapinaa eikä vallankumousta me yritimme ja kapina eikä vallankumous oli toimintamme tulos.

14. 7. 19.

Luokkasodan ja sen jälkeisen terrorin vaikutus sos.-dem. nuorisoliikkeeseen.

Liiton toiminnasta ennen vallankumousta on varsin vähän sanottavaa — ei siksi, etteikö sitä olisi ollut, vaan siksi, että se jatkui jotakuinkin säännöllisesti aina siihen asti, kun kumous alkoi, jolloin se joksikin aikaa menetti merkityksensä. Jos siis tahtoisimme siihen perinpohjin tutustua, täytyisi meidän tässä ryhtyä seikkaperäisesti käsittelemään kaikkia toimintamme eri haaroja sinä lyhyenä aikana, joka ehti kulua edustajakokouksesta vallankumouksen puhkeamiseen. Se olisi kuitenkin vähemmän tarkoituksen mukaista, kun liikkeemme myöhemmin sai alkaa melkein alusta asti uudelleen. Niin ollen voimme sen siis toistaiseksi sivuuttaa ja sen sijaan nyt luoda lyhyen silmäyksen siihen aikaan, jolloin toimintamme oli lamassa, t. s. luokkasodan ja sen selvittelyn aikaan, minkä voimme katsoo kestäneen koko viime vuoden.

Kuten sanottu ei liitto sinänsä ottanut osaa vallankumousyritykseen eikä sitä aineellisesti tukenut. Päinvastoin koetti liittotoimikunta vielä kumouksen aikanakin jatkaa toimintaansa entiseen tapaan hyväksyen siten kyllä työväen asettaman hallituksen eli Suomen Kansanvaltuuskunnan, joka ei liioin asettanut sen toiminnalle mitään esteitä. Siitä huolimatta pääsi järjestömme vähitellen hajoamaan ja sen toiminta taukosi jo ennen kapinan kukistumista. Liiton äänenkannattaja »Työläisnuoriso» lakkasi niinkään kohta kumouksen aljettua ilmestymästä. Syynä tähän oli epäilemättä toimihenkilöiden ja muiden jäsenten siirtyminen joko taistelevien riveihin tai muihin sen aikuisiin hommiin.

Mutta kumouksen jälkeenkään ei liitto voinut heti ryhtyä toimimaan. Vasta vuoden lopulla, kun tilanne oli muuttunut sen verran, että voitiin taas ajatella toiminnan uudelleen alkamista, antoi liittotoimikunta siinä tarkoituksessa työläisnuorisolle julkisen kehoituksen. Kuitenkaan ei silloinakaan tilanne vielä ollut mikään kehuttava, kuten liittotoimikunnan julistuksestakin käy ilmi. Seuraava kohta mainitusta julistuksesta on siinä suhteessa varsin kuvaava tälle ajalle:

Kokoontumis- ja yhdistymisoikeus

on Suomessa perustuslain voimalla taattu. Siitä sanotaan 20 p:ltä elok. 1906 annetussa asetuksessa: »Suomen kansalaisilla on oikeus edeltäpäin lupaa hankkimatta kokoontua keskustelemaan yleisistä asioista tai muussa luvallisessa tarkoituksessa sekä perustaa yhdistyksiä tarkoitusten toteuttamista varten, jotka eivät ole vastoin lakia ja hyviä tapoja.» Tätä perustuslain takaamaa oikeutta ei ole millään laillisella tavalla meillä poisteltu, päinvastoin ovat näinakin aikoina vanhoillisimmatkin sanomalehdet selvittäneet, kuinka meillä nämä oikeudet ovat, joita muualla vasta yritetään taistelujen kautta hankkimaan. Yksityisten yhdistysten kokoukset, kuten juuri nuoriso-osastojen, ovat kaikesta ilmoittamisvelvollisuudesta vapaat. Ylimpien hallintoviranomaisten taholta on nimenomaan selitetty, että *yhdistykset ja järjestöt, jotka eivät ole ottaneet osaa kapinaan, saavat kokoontua ja toimia täysin vapaasti.*

Nuoriso-osastomme taas, mikäli tiedämme, eivät ole kapinaan sekaantuneet. Niillä siis on täysi toimintavapaus. Kaikki rajoitukset ja esteet, mitä niitten toiminnalle asetetaan, ovat mielivaltaa ja laittomuutta joihin ei ole alistuttava. Jokaisesta tällaisesta laittomasta ehkäisytoimenpiteestä, tapahtukoon se poliisin tai suojeluskuntalaisen taholta, on tehtävä valitus lailliselle viranomaiselle.

Eräillä paikoilla ovat paikalliset suojeluskunnat myös asettaneet jonkunlaisia veroja iltamatuloista omiin tarkoituksiinsa. Sellainen toimenpide on selvästi laiton, eikä siihen tarvitse alistua.

On jyrkästi pidettävä kiinni laillisista oikeuksista ja toimittava niin, että nämä oikeudet

tinkimättömästi myös työväelle tunnustetaan. Työläisnuoriso järjestöineen olkoon tässä oikeustaistelussa kiinteästi mukana.

Kuten tästä näkyy, oli liiton siis päästäkseen toiminnan alkuun koetettava etsiä lain suojaa sitä mielivaltaa vastaan, joka maassa vallitsi. Ettei liittotoimikunta paljon luottanut sen aikuiseen »laillisuuteenkaan», selviää myös edellä olevasta otteesta. Korkeintaan voidaan sanoa, että se saadakseen sanottavansa sanotuksi piti lakikirjaa kädessään. Sillä liittotoimikunta kyllä käsitti, että työväen on järjestyttävä ennen kuin se saa oikeutta. Se ajatus ilmenee selvästi samasta julistuksesta, joka päättyi seuraavaan tapaan:

Toverit!

Olemme lyödyt, mutta ei voitetut. Ahtaissa-kin oloissa elämme toivorikkaina. Vapauden ja kansanvallan voitto varmasti toteutuu. Toimettomuuteen ei tällä ajalla voida heittäytyä. Olemme pitäneet järjestötoimintaamme yllä pimeimmän venäläissorron aikanakin ja edistäneet sitä. Emmekö sitä nytkin tekisi?

Jokainen yksilö työläisnuorison valistusliikkeessä täyttäköön velvollisuutensa ja me voimme nähdä liikkeemme pian uudelleen vaurastuvan.

Eläköön työläisnuorison luokkataisteluliike, varttukoon sen valistustoiminta!

Muuten oli liittotoimikunnan julistuksesta tarkoitettu hyöty. Työläisnuoriso otti kehoituksen ilolla vastaan ja ryhtyi vaikeuksista huolimatta taas toimimaan. Ja niin tavaton oli sen innostus, ettei virkavalla enää kyennyt estämään sen järjestymistä. Kaikki ne toimenpiteet, joihin viranomaisten puolelta turvauduttiin, olivat turhia, he vain kiihottivat joukkoja yhä tarmokkaammin toimimaan. Jos joku tovereista vangittiin, oli toinen kohta astumassa hänen tilalleen, ja jos kokous hajoitettiin, kuten ehtimiseen tapahtui,

kokoennuttiin uudelleen. Siten raivattiin vähitellen tie vapaammalle toiminnalle, jos kohta siinä suhteessa vieläkin on paljon toivomisen varaa.

Kun liiton toiminta sitten vähitellen oli saatu elpymään, oli luonnollista, että liittotoimikunta heti ryhtyi ottamaan selvää järjestyneen työläisnuorison osanotosta vallankumoukseen ja sen menetyksistä siinä. Niinpä lähettikin liittotoimikunta kohta tämän vuoden alussa kaikille entisille osastoille sitä tarkoittavan kyselykaavakkeen, jonka se pyysi heti ensi tilassa palauttamaan. Monet seikat ovat kuitenkin viivästyttäneet ja estäneet tietojen hankkimista, niin että lopullisia tuloksia ei tässä voida esittää.

Tähän asti on liiton 470 stä¹⁾ osastosta kysymyksessä olevan kaavakkeen palauttanut vain 157, t. s. tasan kolmasosa. Kuitenkin voidaan niiden perusteella jo saada jotakuinkin selvä käsitys siitä tuhosta, minkä luokkasota teki järjestyneen työläisnuorison riveissä. Nämä osastot vastaavat nimittäin jäsenmäärältään kahta kolmasosaa koko liitosta, joten lopulliset numerot voidaan joltisellakin varmuudella määrätä, varsinkin kun suurin tuho ilmeisesti on kohdannut juuri niitä osastoja, jotka eivät enää ole edes kenneet antamaan tietoja itsestään. Seuraavassa voimme siis tehdä lyhyen yhteenvedon niistä vastauksista, joita edellä mainitut liiton osastot ovat antaneet.

Ainoakaan näistä osastoista ei ensiksikään ole ottanut osaa Punaisen kaartin perustamiseen eikä sitä rahallisesti paremmin kuin muullakaan tavalla avustanut. Vain yhden osaston ilmoitetaan antaneen sille »siveellisen kannatuksensa» ja muutaman muun tehneen pienen lahjoituksen — Punaiselle ristille, siinä kaikki. Osastojen taholta ei siis ole tehty mitään Punaisen kaartin hyväksi. Mutta ainoa-

¹⁾ Kun liiton arkisto Helsingin antautumisen jälkeen on joko tuhoutunut tai muuten joutunut hukkaan, ei ole voitu saada varmaa tietoa siitä, montako osastoa todellisuudessa toimi kumouksen alkaessa. V:nä 1917 oli 4:n neljänneksen tilityksen mukaan toimivia osastoja 330, joten siis sama määrä todennäköisesti toimi vielä seuraavan vuoden alussa.

kaan osasto ei myöskään ole päättänyt ottaa osaa vallankumoukseen sen alkaessa, jos kohta ei mikään liene kieltänyt-kään jäseniään yhtymästä siihen. Osastojen kanta on siis ollut aivan sama kuin liiton toimikunnankin: ei ole tahdottu rikkoo omaksuttuja periaatteita ryhtymällä avoimeen taisteluun, mutta ei myöskään vahingoittaa alkanutta vallankumousta asettumalla poikkiteloin sen eteen. Tämä asiantilaita ilmenee selvästi siitäkin, että yksityisesti kuitenkin suuri osa jäsenistä otti osaa siihen.

Edellä mainituissa osastoissa, joiden yhteinen jäsenmäärä v:n 1917 lopulla teki 12,901, oli miehiä 7,957. Näistä otti punaisten puolelta osaa taisteluihin 3,398 eli noin 42.5 %. Osastojen jäsenistä jos laskemme naiset mukaan, sekaantui siis kapinaan noin neljäsosa eli vähän yli 28 %. Kuitenkin voidaan olettaa, että naisjäsenistäkin joku määrä oli taistelun kannalla, kun se kerran oli alkanut ja valittavana oli joko voitto tai tappio.

Taisteluun osaaottaneista kaatui suhteellisesti pieni osa verrattuna niiden lukuun, jotka sen jälkeen menettivät henkensä. Niistä 3,398:sta, jotka olivat yhtyneet Punaiseen kaartiin kaatui nimittäin 207, mikä tekee noin 6 %. Sitävastoin ammuttiin kohta taistelun jälkeen ilman tutkintoa ja tuomiota 284 eli 9 % jäljelle jääneistä. Taistelun aikana ja välittömästi kohta sen jälkeen menetti siis näistä henkensä yhteensä 491 eli lähes 14.5 %, mikä edellä mainittujen osastojen miehisistä jäsenistä tekee yli 6 % ja naisetkin mukaan luettuna vielä lähes 4 % (3.8 %). Vangiksi taas joutui näiden osastojen jäsenistä 3,909 eli siis enemmän kuin kapinaan oli ottanut osaakaan. Jos nimittäin vähennetään taisteluun osaaottaneiden luvusta pois kaatuneiden ja ammuttujen luku ja jäännös vielä vangittujen luvusta saadaan syyttömästi vangittujen luvuksi kokonaista 1,002, mikä vastaa lähes 8 % näiden osastojen koko jäsenmäärästä. Näistä (tutkinto-)vangeista kuoli sitten vankileireissä nälkään ja tauteihin vielä lähes sama määrä kuin kaatuneita ja ammuttuja oli ollut yhteensä. Kokonaista 384 nimittäin ehti sortumaan noista 3,909:stä eli siis lähes 10 %.

Jos jätetään varsinaiset kuolemantuomiot ottamatta lukuun, on näiden osastojen jäsenistä siis punaisten puolella menettänyt henkensä yhteensä 875, mikä vastaa lähes 10 % niiden miespuolisista jäsenistä ja yli 6.5 % koko jäsenmäärästä. Kun monet kuitenkin lisäksi ovat saaneet kuolemantuomion, mikä on ehditty panna käytäntöön, nousevat nämä prosenttimäärät vielä jonkun verran. Samoin kohoaavat ne yhä kuolemantapausten kautta, joita sattuu vielä vankilassa kituvien toverien keskuudessa puhumattakaan niistä, joita pitkälinen vankilassaolo on aiheuttanut ja aiheuttaa vapaaksi pääsemisen jälkeenkin, mitkä jäävät aivan huomioonottamatta.

Vangituista tuomittiin sitten 2,784, mihin lukuun siis sisältyi joku määrä aivan viattomiakin, koska kapinaan osaaottaneita ei enää ollut jäljellä sanottua määrää, vaikkapa vankilassa kuolleenkin olisivat kaikki eläneet tuomioilaisuuteen asti. Rangaistukset, joista on ollut mahdoton hankkia tietoja, olivat yleensä mitä ankarimmat, pääasiallisesti kuolemantuomioita ja kuritushuonetta rintamalla olleille ja muille vankilarangaistusta. Vain pieni osa vapautettiin heti, kun taas suurin osa vasta molemmissa yleisissä armahduksissa laskettiin ehdonalaiseen vapauteen osan jäädessä yhä vankiloihin. Tähän asti vapautetut ovat saaneet olla vankilassa keskimäärin 4—5 kuukautta, mutta miten kauan vielä jäljellä olevat saavat siellä virua siitä ei toistaiseksi ole mitään tietoa.¹⁾ Kuitenkin on selvä, että vapautus täytyy tulla pian, jollei heitä tahdota kaikkia antaa siellä nääntyä kurjuuteen.

Valkoisten puolella järjestettyihin asevelvollisten kutsuntoihin ilmoittautui edellä mainittujen osastojen jäsenistä kaikkiaan 1,178. Niistä tuli hyväksytyksi valkoiseen armeijaan 631, jotka myös yhtyivät siihen. (Siis varsin mitätön luku punaisten puolella taisteleviin nähden, jollei oteta huomioon sitä, että Valkoisessa Suomessa toimivien osastojen jäsenmääräkin oli pienempi kuin Punaisen Suomen

¹⁾ Kirjoitettu toukokuun alussa.

osastojen.) Näistä kaatui taisteluissa 12 ja tietämättömiin (punaisten puolelle?) joutui 25. Kutsunnassa kieltäytyi yhteensä 296 ja joutuivat nämä kahta lukuunottamatta olemaan sen johdosta vankina keskimäärin $3\frac{1}{2}$ kuukautta.

Valkoisten puolella tuli siis taistelemaan vajaa 8% näiden osastojen miehisistä jäsenistä, mikä niiden koko jäsenmäärästä ei tee edes 5%. Kun ottaa huomioon sen pakon, minkä alaisina kaikki Valkoisessa Suomessa olleet olivat, ei tätä määrää voi mitenkään pitää suurena. Päinvastoin täytyy tunnustaa, että järjestynyttä työläisnuorisoa oli vaikea nostattaa tovereitaan vastaan, ehkä vaikeampi kuin vanhempaa väkeä olikaan. Sitä osoittaa varsinkin kieltäytyneiden suuri luku — 25% kutsunnassa olleista. —

Kuten edellä huomautettiin, eivät nämä tiedot ole lopullisia — puuttuuhän vastaukset vielä useasta osastosta, mutta niillä on silti nytkin jo arvonsa. Niiden avulla voi saada totuudenmukaisen kuvan koko liiton menetyksistä kapinan takia.

Jos oletamme liiton koko jäsenmäärän ennen vallankumousta olleen tasan 20,000 ja käytämme ylläolevia prosenttilukuja mitkä eivät enää voi sanottavasti muuttua, saamme jotakuinkin tarkalleen tietää, kuinka monta kaatui, tuli ammuttua, kuoli vankilassa j.n.e. Laskelmien tekeminen ei tässä kuitenkaan ole tarpeen, kun jokainen voi sen helposti itse tehdä. Tässä voidaan vain huomauttaa, etteivät numerotkaan voi täydellisesti osoittaa sitä tuhoa, minkä luokkasota ja sen jälkeinen terrori sai aikaan järjestyneen työläisnuorison riveissä. Sillä se ei vienyt joukostamme ketä sattui, vaan järjestänsä kaikki parhaat miehet, joiden tilalle ei ole meistä jäljelle jääneistä.

Mitään tietoja ei myöskään luonnollisestikaan ole voitu saada niistä, jotka nyt harhailevat maanpakotilaisuudessa. Kuitenkin ovat hekin poissa riveistämme, kuten nekin, joista edellä on ollut puhe.

Luokkasota kokonaisuudessaan on tehnyt sos.-dem. nuorisoliitolle korvaamattoman vahingon. Ennenkuin sen jättämät jäljet on saatu umpeen, on täytynyt kulua monta vuotta

väsymättömässä työssä. Ne aineelliset tappiot, jotka sen ohella liitolle ja osastoille on koitunut, ovat muun rinnalla aivan vähäpätöiset menetykset, vaikka nekin ovat suuret.

Herätystyö.

Herätystyö nyt kuluneena aikana ei luonnollisestikaan ole voinut muodostua sellaiseksi kuin se oli tätä edellisenä toimintakautena, jolloin järjestömme eli voimakasta nousun aikaa. Kuitenkin on herätystyöllä tänä aikana ollut tärkeä sija toiminnassamme, koko järjestömme kun luokkasodan kautta lyötiin hajalle ja oli sen jälkeen uudelleen, koottava ja järjestettävä. Ja jos otamme epäedulliset olosuhteet ja varojen puutteen huomioon, niin voimme tyydytyksellä merkitä ne tulokset, mitkä siinä on saavutettu.

Kuten tähänkin asti, on herätystyö nyt kuluneena aikana ollut kahdenlaista — suullista ja kirjallista. Tärkein on tietysti ollut kirjallinen herätystyö, jonka ansioksi etupäässä juuri voimme lukea liikkeemme nopean elpymisen luokkasodan jälkeen. Siinä suhteessa on luonnollisesti ehdoton etusija annettava liiton äänenkannattajalle, joka helmikuun alusta taas alkoi uudelleen ilmestyä. Sen erilläänolo liiton toimikunnasta on kuitenkin paljon vaikeuttanut tätä työtä, samoin lehden toimitusvoimien puute, niin että liittotoimikunta on katsonut välttämättömäksi ryhtyä toimiin sen siirtämiseksi Helsinkiin. Että siinä ei toistaiseksi ole onnistuttu, riippuu lehteä kustantavan yhtiön johtokunnasta, joka ei ole tahtonut ryhtyä asiasta neuvottelemaan. — Äänenkannattajan rinnalla on tietysti muillakin työväenlehdillä ollut tärkeä sija liiton herätystyössä. Varsinkin maaseutulehdet — sitä mukaa kuin ne ovat päässeet ilmestymään — ovat omistaneet nuorisoliikkeelle erikoista huomiota, mikä epäilemättä on paljon helpottanut juuri piiritoimikuntien toimintaa, jonka varassa liiton herätystyö tänäkin aikana pääasiallisesti on ollut.

Mitä sitten suulliseen herätystyöhön tulee, niin on liittotoimikunta siinäkin parhaansa mukaan koettanut avustaa piiritöimikuntia, jotka melkein kaikki omasta alotteestaan on saatu luokkasodan jälkeen toimimaan. Sen lisäksi on liittotoimikunnalla luokkasodan jälkeenkin ollut pariin otteeseen oma järjestäjä. — Jo syksyllä v. 1918 otettiin siinä tarkoituksessa liiton palvelukseen toveri Mikko Ampuja, joka sitten oli toimessaan aina vuoden loppuun asti. Hän ei kuitenkaan vielä onnistunut sanottavampaa saamaan aikaan, tilanne kun silloin oli mitä epäedullisin. Suurin hyöty hänen toiminnastaan olikin se, että hän tehden matkoja eri piireissä ehti muokata maaperää vastaista toimintaa varten yksityisten toimihenkilöjen keskuudessa. — Paremmat mahdollisuudet onnistua oli jo *Emil Lindahl'illa*, joka kuluvan vuoden maaliskuun alussa otettiin liiton tilapäiseksi järjestäjäksi. Tulokset hänen toiminnastaan ilmenevät seuraavasta matkakertomuksesta:

Suomen sos.-dem. Nuorisoliiton Toimikunnalle.

Tultuani maalisk. 5 p:nä pidetyssä liittotoimikunnan kokouksessa valituksi Sos.-dem. Nuorisoliiton tilapäiseksi matkajärjestäjäksi, pyydän tuona toimiaikana tekemästäni matkasta sekä sen tuloksista esittää seuraavan

Matkaselostuksen:

Koska liiton virkailijoilta sain tietää että Oulun, Kuopion ja Viipurin nuorisopiiritöimikunnat eivät olleet vielä aloittaneet toimintaansa, käsitin matkani yhdeksi tärkeimmistä tehtävistä noiden nuorisoliikkeessä välttämättömien piirien keskusorganien toimintaan herättämisen. Matkasuunnitelmaa laatiessa tuli siis tuo tehtävä ennenkaikkea määrääväksi. Oulun piiriin en kuitenkaan matkaa uskaltanut ajatella matkakustannuksien kalleuden vuoksi. Sanottu piiri täytyi siis jättää tuon seikan tähden matkaa järjestäessä huomioon ottamatta, — toivottiin siellä saatavan toiminta järjestetyksi kirjevaihdon avulla. Tämän ratkaisun jälkeen

laadin jälellä olevien piiritoimikuntien hereille saattamista silmälläpitäen, seuraavan matkasuunnitelman, joka matkalla käytettävien rautatielinjojen vuoksi rajoittui neljän eri piirin osalle.

Maaliskuussa:

Mikkeli	17 p.
Iisalmi	18 ja 19 »
Lapinlahti	20 »
Kuopio	21 ja 22 »
Pieksämäki	23 »
Varkaus	24 ja 25 »
Lehtoniemi	26 »
Savonlinna	27 »
Elisenvaara	28 »
Värtsilä	29 »
Lieksa	30 »
Joensuu maalisk. 31 ja huhtik. 1 »	

Huhtikuussa:

Sortavala	2 p.
Vuoksi, Antrea	3 »
Enso	4 »
Imatra, Tainionkoski	5 »
Viipuri	6 ja 7 »
Talikkala	8 »
Lappeenranta	9 »
Kymintehdas	10 »
Keltti	11 »
Voikka	12 »
Inkeroinen	13 »
Kymi	14 »
Kotka	15 »
Karhula	16 »

Kuten matkojen järjestyksestä näkyy, tuli matka kohdistumaan Kuopion ja Viipurin piirien ohella myöskin Savonlinnan sekä Joensuun piireihin. Viimeksi mainittu tuli

eritoten huomioon otetuksi syystä, kun piiri joka vasta vähän aikaa on ollut toiminnassa nuorena ja heikkona ollen näytti kaipaavan liittotoimikunnan tukea. Savonlinnan piirin osalle sitävastoin, kuten matkajärjestyksestä myöskin käy selville, kiinnitin matkaa järjestäessäni melkoista vähemmän huomiota kuin esim. edelliseen, syystä, että sanotulla piirillä oli itsellään järjestäjä. Joka tapauksessa tuli minun Savonlinnan piirissäkin muutamissa kohti poiketa ohi matkustaessani, eritoten piirin pääpaikassa Savonlinnassa saadakseni tietoja piirin sisäisistä asioista; tämä sitäkin suuremmalla syyllä kun olin liiton sihteeriltä saanut tietää muutamista nuorisoliikkeen luonnottomista kehitysilmiöistä, nimittäin nuoriso-osastojen muuttumisesta työväenyhdistyksiksi.

Työohjelmaa laatiessa kohdistin huomioni seuraaviin seikkoihin:

Paitsi kahden alussa mainitsemiä piiritoimikuntien henkiin herättämiseen, osastojen sisäiseen järjestelyyn, opiskelutyön järjestelyyn osastoissa, alue- ja keskusjärjestöjen perustamiseen, sekä kirjallisuuden levitykseen. Käytännössä päätin toteuttaa esitettyä työohjelmaa sanottuja asioita valaisevien puheiden, sekä osastojen virkailijoille ja toimihenkilöille tarkoitettujen ohjeiden avulla. Osastojen henkiinherättämiskysymys osoittautui matkasuunnitelmaani nähden vaikeaksi järjestää. Rajoitetun ajan vuoksi, jonka sain matkalla käyttäen, tuntui liiaksi uskalletulta laatia matkasuunnitelma toimitettomien osastojen varaan. Uskoin osastojen henkiinherättämiselle edullisemmaksi käydä etupäässä jo hereillä olevissa osastoissa, sekä niiden kautta — niiden avustuksella vaikuttaa toimittomina olevien osastojen toiminnan alkamiseen.

Matkan tein edellä esitetyn järjestyksen mukaisesti, paitsi että Elisenvaarasta, missä olin 28 p:nä maalisk. meni suoraan päätä Joensuuhun, siellä kun oli nuorisopiirin kokous 29—30 p:nä. Junakulun vuoksi ehdin Joensuuhun vasta 29 p:nä iltana. Varsinainen asiain käsittely oli kokouksessa jo kuitenkin sinä päivänä suoritettu, — vain valiokuntatyöhön ehdin ottamaan osaa.

Tämän poikkeuksen vuoksi matkajärjestykseni muuttui siten, että joensuusta menin Lieksaan, sieltä Värtsilään sekä Sortavalaan, josta matka jatkui alkuperäisen suunnitelman mukaisesti. Lisäyksenä matkajärjestykseen tuli Mäntyharju, jonne matkalla ollessani sain kutsun osastoa perustamaan. Paikkakuntalaisten erehdyksen vuoksi, he kun eivät huomanneet ilmoittaa kokouksesta nimismiehelle, ei osaston perustamisesta siellä tullut mitään. Samoin en voinut myöskään esiintyä Elisenvaarassa, Värtsilässä, Inkeröisissä sekä Keltissä, syystä että sanotuilla paikkakunnilla ei oltu järjestetty mitään tilaisuuksia estiintymiseen. Viipurissa tapahtuneen sairauden vuoksi en voinut myöskään Lappeenrannassa käydä — mistä seikasta ilmoitin Viipurista puhelimitse Lappeenrantaan sekä tiedustelin sanotun osaston toimintaa.

Matkalla pidin 27 puhetta, joita kuulemassa oli yhteensä noin 3,240 henkeä.

Puheiden ainehistona käytin:

Nuorisoliikkeen ja työväenliikkeen keskeiset suhteet, nuorisoliikkeen tärkeimmät tehtävät nykyhetkellä, joka esitys käsitti meidän tärkeimmän tehtävämme — opiskelutyön — alleviivaamisen ajan vaatimana, katsottuna viimekeväisen kansalaissodan taustaa vasten, sekä sanotun opiskelutyön käytännössä toteuttamisohjeita osastotoiminnan puitteissa. Näiden aineiden lisäksi, jatkona niihin, käytin teoreettista selvittelyä osastojen sisäisestä järjestelystä, sekä liittokokous valmisteluista. Näissä selostuksissa saivat edustavimman tilan: militarismi-, valtiokirkko- ja uskonto-, sekä valtiollinen äänioikeuskysymys.

Muista matkan tuloksista mainittakoon, että Kuopion piiritoimikunta ²²/₃ pitämässään kokouksessa, jossa olin läsnä, päätti aloittaa toimintansa. Viipurin piiritoimikunta oli muutamaa päivää ennen Viipuriin saapumistani pitänyt toimintansa aloittavan kokouksen.

Toimintaan heräsi 6 osastoa, lisälmen aluejärjestö päätti aloittaa toimintansa ja opintorenkaita perustettiin useassa osastossa.

Myöskin myin matkallani liiton kustantamaa kirjallisuutta, yht. noin 300 mk. arvosta.

Vielä tulkoon tässä esitetyksi muutamia matkalla tekemiäni havaintoja nuorisotoiminnasta:

Ne piiritoimikunnat, joiden alueelle matkani sattui, voisi toimintansa perusteella asettaa seuraavaan järjestykseen: Savonlinnan piiritoimik. (piirillä oma järjestäjä), Joensuun piiritoimik., Kuopion piiritoimik., sekä Viipurin piiritoimik., jotka viimeksi mainitut olivat jotakuinkin samalla toimintatasolla.

Tiedot mitä voin piiritoimikunnilta saada piirien sisäisestä tilanteesta, rajoittuivat jotakuinkin vähiin. Savonlinnan piiritoimik. päättänyt käyttää järjestäjää 3 kk. ajan; järjestyksessä, — valmisteli piirikokousta kesäk. alkupäiviksi. Toimivia osastoja piirissä 22, joista uusia 2. Nukuksissa piirissä 4 osastoa sekä 3 osastoa muuttunut työväenyhdistyksiksi. Osastojen työväenyhdistyksiksi muuttumiselle, joka ilmiö on koko työväenliikkeen kannalta katsoen kasvatuksellisista syistä epäjohtonmukainen ja luonnoton, ei piiritoimikunta uskonnut voivansa muuta kuin todeta sellaista tapahtuneen. — Kehoitin toimikuntaa tekemään voitavansa ehkäistäkseen piirin osastojen keskuudessa samansuuntaisen kehityksen jatkumisen. Joensuun piiritoimikunta oli järjestänyt piirikokouksen 29—30/3. Kokouksessa oli edustettuna 14 osastoa. Toimivia osastoja piirissä 16, toimettomina olevia 5.

Viipurin piiritoimikunta oli juuri vasta herännyt toimintaan, — päättänyt järjestää piirikokouksen toukokuun loppupäiviksi, samoin piirijuhlan kokouksen yhteyteen. Toivomuksena lausuttiin piiritoimikunnan taholta, että »Työläisnuoriso» julkaistaisiin piirikokousviikolla erikoisena Viipurin numerona.

Kuopion piiritoimikunta, joka vasta heräsi toimintaan, ei voinut antaa piirin asioista mitään tietoja.

Osastojen toimintaa vaivasi yleensä toimintahuoneustojen puute. Myöskin oli silmiinpistäväenä haittana osastoissa — etenkin maaseudulla — kykenevien toimivoimien puute, kohdistuen ennenkaikkea käytännöllisiin osastotehtäviin.

Mainitsemista ansaitsee nuorisotoiminta eritoten Kyminlaaksossa, jossa m.m. oli Kymin osaston aloitteesta puuhassa perustaa kokq Kyminlaakson osastojen toimintaa tukemaan ja yhtenäistyttämään tarkoitettu keskusjärjestö. Toiminta oli osastoissa, erittäinkin Kotkan ympäristöllä ilahduttavan vilkasta.

Innostus yleensä näyttää olevan kansalaissodan jälkeen nuorisojoukoissa huomattavasti kasvanut — etenkin Punaisen Suomen alueelle, missä kansalaissodan tuhot ovat olleet suurempia sekä sen jälkeen järjestötoiminta vaikeampaa kuin valkoisen Suomen alueella.

Parhaimmat toimintavoimat on kuitenkin kansalaissoita seurauksineen tuhonnut melkeinpä poikkeuksetta joka osastosta, eikä uusia voimia vielä ole ehtinyt valmistua. Tämä seikka siis tekee ohjaavien voimien puutteen kaikkialla havaittavaksi. Tuohon puutteeseen tulisi keskusjärjestöjen taholta ennenkaikkea kiinnittää huomiota sekä mahdollisuuksien mukaan koettaa sitä poistaa opastus- sekä neuvontotilaisuuksien järjestämisen avulla uusien voimien kasvattamiseksi — etenkin käytännöllistä osastotyötä varten.

Helsingissä toukok. 5 p:nä 1919.

Emil Lindahl.

Herätystyön — sekä liittotoimikunnan että piiritoimikuntien harjoittaman tuloksena on ennenkaikkea pidettävä se, että liittomme nyt taas on sekä sisäisesti ehkä että ulospäin voimakas järjestö. Sen 470:stä osastosta, joista vuoden 1917 lopulla oli toimivia 330, on kuluvan vuoden I:n ja II:n neljänneksen aikana herätetty henkiin noin 250 ja samaan aikaan perustettu uusia osastoja 22. Liiton jäsenmäärä, jota ei vielä voida aivan tarkalleen määrätä — II:n neljänneksen tilitys kun vasta on alulla — on myös jo huomattavasti yli 10,000. Kun herätystyö kuitenkin yhä jatkuu ja nämä numerot sen kautta yhä nousevat, voidaan toivoa, että liiton asema syksyllä, jolloin edustajakokous kokoontuu, on jo erittäin hyvä.

Valistustyö.

Kuten luonnollista, ei liiton valistustyökään nyt kulu-neena aikana ole voinut täydellisesti onnistua. Sillä valis-tustyö, jos mikään, vaatii rauhallisia oloja, joita meillä ei ole ollut. Jotain on kuitenkin siinäkin suhteessa saatu aikaan, niin että meillä nyt taas valistustyö on ainakin hyvällä alulla.

Se lyhyt aika, mikä vielä oli edustajakokouksesta vallan-kumouksen puhkeamiseen, oli jo joka suhteessa niin epä-varma ja rauhaton, ettei säännöllinen toiminta tälläkään alalla enää voinut jatkua. Mitä varsinkin suulliseen valistustyöhön tulee, mikä meillä tähän asti on ollut etualalla, oli se hyvin vaikeata. Luentoja ja esitelmiä pidettiin kyllä liittotoimi-kunnan puolesta sekä kaupungissa että maaseudulla erilaisten tilaisuuksien yhteydessä ja samoin järjestettiin yhä kurs-seja, kuten ennenkin, mutta kaikesta huomasi, että harrastus niihin oli vähenemässä. Puhujina ja opastajina esiintyivät niissä edelleenkin liiton järjestäjä J. Railo ja muut toimi-kunnan jäsenet sekä jotkut asianharrastajat, joita niihin kulloinkin pyydettiin. Kun kirjallisia muistiinpanoja tästä valistustyön muodosta ei kuitenkaan ole säilynyt ja tietojen hankkiminen niistä muuten on ainakin tätä nykyä melkein mahdoton, täytyy yksityiskohtaisempi selostus tässä jättää. Mitä sitten kirjalliseen valistustyöhön tulee, niin ei siitäkään samasta syystä voida aivan tarkkaa esitystä laatia. Kuiten-kin on varma, että opintorenkait työskentelivät aivan viimei-seen asti menestyksellisesti käyttäen hyväkseen Railon laati-maa työohjelmaa, mikä kokonaisuudessaan on otettu liiton viime toimintakertomukseen. Kynäkirjat, jotka liittotoimi-kunta ja vuoden 1917 alussa oli pannut alulle, jatkuivat vielä vuoden lopussakin. Niiden tuloksia ei kuitenkaan enää ehditty tarkastaa eikä palkintoja jakaa ennen kumousta, jolloin siihen ei enää voitu kiinnittää huomiota. Kun lähetetyt kirjoitukset sitten vielä joutuivat hukkaan kapinan kukistuttua, ei liittotoimikunta ole voinut sitä sen jälkeen-kään tehdä. Tämä oli epäilemättä suuri vahinko sekä liit-

totoimikunnalle, joka aikoi parhaat kirjoitukset julkaista, että asianomaisille kirjoittajille, joiden työ siten joutui hukkaan, kuin myös koko työläisnuorisolle, jonka valistustarpeita varten nämä kisat etupäässä oli järjestetty toivossa samalla kehittää niihin osaaottavia. Muista kirjallisen valistustyön muodoista, joita liittotoimikunta kysymyksessä olevana aikana käytti, mainittakoon paitsi kirjallisuuden kustantamista ja levittämistä, jossa vielä myöhemmin erikseen tulee puhe, se valistustyö, mitä on harjoitettu sanomalehdistön kautta. Varsinkin liiton äänenkannattajassa »Työläisnuorisossa», mutta myös muissa puoluelehdissä ja julkaisuissa, on koetettu hyvien artikkelien kautta vaikuttaa työläisnuorison valistamisen hyväksi sekä ennen että jälkeen kapinan. Näitä artikkeleita ovat kirjoitelleet liittotoimikunnan jäsenet yksityisesti. Kirjallisen valistustyön alalle voimme lukea myöskin »Työläisnuorison» viime joulunumeron, jonka liittotoimikunta yhdessä Työläisnuorison Sanomalehti-Oy:n johtokunnan kanssa julkaisi. Sitä levisi noin 20,000 kpl. loppuen painos kesken. Kapinan jälkeen, t.s. tänä vuonna, on suullinen valistustyö ollut jotakuinkin samantilaista kuin ennenkin. Liiton sihteeri ja toimikunnan jäsenet ovat käyneet luennoimassa ja esitelmöimässä niin usein kuin mahdollista sekä osastojen järjestämissä tilaisuuksissa että opintorenkaiden kokouksissa — viime mainituissa kuitenkin vain harvemmin. Puhujia on myös hankittu maa-seutuosastoille, mikäli suinkin on voitu. Muuten on varojen puute ollut haittaamassa suullista valistustyötä. Niinpä ei kurssejakaan ole voitu järjestää, vaikka se nyt olisi ollut entistä tärkeämpää, kun toimihenkilöistä on puute. Toivottavasti tämäkin epäkohta kuitenkin voidaan vähitellen korjata, kun liiton toiminta muutenkin saadaan taas säännölliseksi. — Tavallaan suullisen valistustyön alalle voidaan lukea myös liiton järjestäjän matkat, joista toisessa paikassa on lähemmin selostettu. Samoin liittotoimikunnan antama avustus piiritoimikuntien valistustyössä. Niinpä oli toimikunnan puolesta Hj. Eklund luennoitsijana ja ohjaajana Jyväskylän piirin opastuskursseilla, jotka pidettiin Jyvä-

kylässä kesäkuun 12—15 p:nä. Näillä kursseilla luennoi hän työläisnuorison suojeluskysymyksestä ja opasti samalla käytännöllisissä aineissa, jotka kursseilla olivat päätarkoituksena. Pohjois-Hämeen piiritoimikunnan pyynnön johdosta on liittotoimikunta myös päättänyt lähettää luennoitsijan ja opastajan tämän piirin samanlaisille kursseille, mitkä on aiottu pidettäväksi Tampereella syyskuussa.

Mitä sitten tulee kirjalliseen valistustyöhön jälkeen kappinan, niin täytyy tunnustaa, että sekin on vasta pääsemässä parempaan vauhtiin. Liittotoimikunta on koettanut etupäässä saada osastoja toimimaan ja kirjalliseenkaan valistustyöhön ei ole voitu kiinnittää niin paljon huomiota kuin ehkä olisi ollut tarpeen. Kuitenkin on opintotyö saatu käyntiin melkein joka osastossa. Työohjelmassa on opintorenkaissa yleensä käytetty entistä työohjelmaa joko sellaisenaan tai sopivasti muutettuna, minkä liittotoimikunta on jättänyt niiden itsensä tehtäväksi, koska eri opintorenkaat epäilemättä varsin epätasaisesti ovat ehtineet käyttää sitä tähän asti hyväkseen. Uuden työohjelman käytäntöönottamista ei nimittäin ole katsottu tarpeelliseksi siitäkään yksinkertaisesta syystä, että meillä ei ole ilmestynyt kuin nimeksi sellaista kirjallisuutta, joka olisi voitu ottaa ohjelmistoon, ja se taas on ollut hyvin kallista.

Kirjallisen valistustyön alalla onkin tärkeä sija omalla kustannustoiminnalla, joka vuosi vuodelta on säännöllisesti edistynyt — lukuunottamatta viime vuotta, jolloin sekin oli melkein kokonaan lamassa. Kuten muistetaan, myönsi viime edustajakokous liittotoimikunnalle siinä suhteessa oikeuden käyttää entistä enemmän varoja, mikä olisi tehnyt mahdolliseksi harjoittaa kustannustoimintaa tavallisten liikeperiaatteiden mukaan. Sen nojalla valmisti liittotoimikunta sitten heti edustajakokouksen jälkeen varsin laajapiirteisen kustannussuunnitelman, jota se myös heti ryhtyi toteuttamaan. Tämä suunnitelma käsitti useita huomattavia sekä kaunokirjallisia että tieteellisiä teoksia ynnä joukon lentolehtisiä. Vain muutamia ehdittiin näistä sentään julkaisemaan huolimatta siitä, että useimmista niistä oli jo käsikirjoitukset valmiina.

Vuoden 1917 lopulla ilmestyi liiton kustannukselle seuraavat lentolehdist, joista kaikista otettiin usean tuhannen kappaleen painos: »*Tarvitseeko Suomen itsenäisyys aseellista puolustusta?*» kirjoittanut J. Railo, hinta 25 penniä, »*Alas sofa, alas militarismi!*» saman kirjoittama, hinta 25 p., »*Työläisnuoriso kansainvälisessä luokkataistelussa sotaa vastaan*», niinikään Railon laatima, hinta 25 p., sekä »*Asiamme puolesta!*» myös saman kirjoittama, hinta 50 p. Näistä on useimmat myyty loppuun. Vain lehtistä »*Työläisnuoriso kansainvälisessä luokkataistelussa, sotaa vastaan*» on vielä joku määrä myymättä. Uusia kirjoja ehdittiin vuoden aikana julkaista vielä kaksi, nimittäin Robert Grimm'in: »*Zimmerwald ja Kienthal*», hinta 1 mk. ja Yrjö Sirolan: »*Rauhan tunnussana Tukholmasta*», saman hintainen. Ensiksi mainittu kirja, josta otettiin 3000 kpl:n painos, ehdittiin vielä ennen kapinaa loppuunmyydä. Sitävastoin on jälkimäistä, jonka painoksen suuruus myös oli 3000 kpl., vielä joku määrä myymättä. Lisäksi otettiin Algot Ruhen kirjasta »Taistelu uskonnonvapauden puolesta» uusi 3000 kpl:n suuruinen painos, jota ei vielä ole saatu loppuunmyydyksi.

Vuoden 1918 alussa ehdittiin julkaista kolme lentolehdistä, joista niinikään otettiin hyvin suuret painokset: »*Nuoriso suojeltava kapitalismin tuhoilta!*» eduskunnalle tehty alote, hinta 50 p., »*Tarvitseeko nuorison työvoima suojelusta?*», lakiehdotus lasten ja nuorten työntekijäin työajasta, hinta 50 p. ja »*Valtiollinen äänioikeus kansanvaltaiseksi!*», Railon laatima, hinta 50 p. Näitä lehtisiä on vielä joku määrä myymättä, mutta saataneen ne ennen pitkää loppuunmyydyksi. Kirjoja ei vuoden 1918 aikana voitu julkaista ainoatakaan ¹⁾.

Vuoden 1919 alussa sen sijaan ryhdyttiin taas jatkaamaan kustannustoimintaa. Se kohtasi kuitenkin aluksi suu-

¹⁾ Viime edustajakokouksen pöytäkirjoja lukuunottamatta, jotka ilmestyivät ennen kapinaa. Näiden hinta oli 2 mk. suppeamman ja 2 mk. 50 p. laajemman. Painos 3000 kpl.

ria vaikeuksia, kun monet arvokkaat käsikirjoitukset, jotka toimikunta oli hankkinut, olivat joutuneet hukkaan tai tuhoutuneet. Säilynyt oli vain muutamia käsikirjoituksia, jotka oli ehditty toimittaa painoon. Niistä oli jo ehditty painamaankin Karl Liebknechtin »*Tunnustus*», 25 p:n hintainen lentolehtinen, jonka liittotoimikunta sitten lunasti. Sitä oli 8000 klp:n painos ja saatanee se piakkoin loppuunmyytyä. Lisäksi oli Maksim Gorkijn »*Malva*», jonka Viljami Ventola oli suomentanut, jo painossa. Liittotoimikunta otti siitä 5000 kpl:n painoksen, joten kirjan hinta voitiin määrätä vain 2 mk. 50 p:ksi. Kun kirja saatiin julkisuuteen vasta toukokuun alussa, jolloin kesätoiminta jo alkoi, ei sitä vielä ole voitu levittää kuin joku määrä. Toivottavasti sekin kuitenkin myöhemmin saa suuremman levikin. Karl Kautskyn: »*Kauppapolitiikka ja sosialidemokratia*», jonka O. V. Kuusinen oli suomentanut, oli myös jo ennen kapinaa toimitettu painoon. Kun osa käsikirjoituksesta kuitenkin oli hukkaantunut, antoi liittotoimikunta Rieti Itkosen suomennettavaksi puuttuvan osan. Sen takia viivästyi kirjan painattaminen, niin että sekin voi ilmestyä vasta samoihin aikoihin kuin »*Malva*.» Tästä kirjasta ei liittotoimikunta katsonut voivansa ottaa kuin 2000 kpl. painoksen, jolloin sen hinta täyty määrätä 4 mk:ksi. Kirja saatanee silti vaikeuksista loppuunmyydyksi.

Käsikirjoituksista, jotka Helsingin valloituksessa joko tuhoutuivat tai joutuivat muuten hukkaan, mainittakoon V. Vankkojan suomennokset: »*Pyörremyrsky*» ja »*Ensimmäiset ihmiset*» sekä E. Aarnion suomennos »*Maanhistoria*» y.m. Näiden suhteen ei liittotoimikunta vielä ole tehnyt mitään päätöstä, mutta luultavaa on, että niistä hankitaan uudet käsikirjoitukset sopivassa tilaisuudessa julkaistavaksi.

Kuten muistetaan, teki liittotoimikunta kustannustoimintaan nähden vuoden alussa erään huomattavan periaatteellisen päätöksen. Se päätti nimittäin ottaa huomioon myös ulkopuolelta esitetyt tarjoukset — sekä alkuperäiset että käännökset, mikäli niillä on arvoa työläisnuorisolle. Siten tahdottiin toiselta puolen saada vapaammat kädet kirjain

valintaan nähden ja toiselta puolen antaa nuorille työläiskirjailijoille tilaisuus tuotteidensa julkaisemiseen. Toistaiseksi on tästä päätöksestä kuitenkin ollut vähän hyötyä, mikä epäilemättä johtuu siitä, että parhaat kynänkäyttäjämme ovat kansalaissodan kautta tulleet pyyhkäistyksi pois. Alkuperäisiä teoksia on kyllä tarjottu useampia — sekä suorasanaisia kaunokirjallisia että runoja, mutta ne eivät ole olleet kyllin arvokkaita työläisnuorisolle. Käännöksiä sitävastoin on siten saatu hyviäkin. Viimemainituista on liittotoimikunta jo päättänyt kustantaa valikoiman *Carl Ewaldin tunteja tanskalaisia kansansatuja ja satiireja*, jotka Kuopion Työväenopiston johtaja *K. V. Silfverberg* on suomentanut. Alkuperäisistä on vain *Emil Lindahlin* runokoelma: »*Työ ja laulu*» sellainen, että liittotoimikunta on katsonut voivansa ottaa sen kustannettavakseen. Siihen katsoen, että viimemainittu sekä runoilijana että nuorisoliittolaisena on työläisnuorison keskuudessa jo niin tunnettu, tulee hänen runokokoelmansa varmaankin otettavaksi ilolla vastaan, kun se nyt ilmestyy.

Paitsi edellä mainittuja kirjoja, joiden käsikirjoitukset liittotoimikunta jo on lunastanut, on onnistuttu saamaan *Kössi Ahmalan jälkeenjättämät teokset* toimikunnan kustannettavaksi. Näistä on tarkoitus ainakin yksi runokokoelma ja pari novellikokoelmaa julkaista vielä tänä vuonna. Ensiksi tulee ilmestymään »*Ikuinen pyrkimys*» niminen novellikokoelma, mikä ehkä saataneen julkisuuteen vielä kesän aikana, ja sitten »*Valikoima runoja*» syksyn puoleen. — Paitsi edellämainittuja kaunokirjallisia teoksia, tulee vielä ilmestymään *Oscar Wilden* »*Sosialismi ja ihmishenki*»-niminen lyhyt tietopuolinen teos, jonka liiton sihteeri on suomentanut.

Kuten jo alussa mainittiin, ei liiton valistustyö tänä aikana ole voinut onnistua siinä määrin kuin rauhallisissa oloissa. Korjatakseen tätä epäkohtaa on liittotoimikunta koettanut keksiä osittain uusiakin valistustyön muotoja. Sellaisia on otettu käytäntöön pari, nimittäin *kirje-iltamat* osastoissa ja *kynäilyryhmien* muodostuminen opintorenkaiden yhteyteen.

Kirje-iltama on aivan tavallinen huvitilaisuus, jonka ohjelmaan on otettu kirjeenvaihto. Kun kirjeiltama pääte-tään pidettäväksi, toimitetaan siitä ainakin liiton äänenkan-nattajaan, mutta mahdollisesti myös muihinkin lehtiin lyhyt ilmoitus, missä tovereita kehoitetaan muistamaan tätä tilai-suutta lähettämällä runsaasti kirjeitä. Sellainen ilmoitus voi olla laadittu esim. seuraavaan tapaan:

Kirje-iltaman

toimii

Helsingin sos.-dem. Nuorisoseura

23. V. 1919

Ry. Koiton yläsalissa.

Kirjeet liittotovereilta tervetulleet lä-heltä ja kaukaa. Vastataan kirje kirjeellä ja koriti kortilla — aiheen mukaan vaka-vasti tai leikillisesti.

Kirjeet osoitettava: *Lenni Berghäll*,
Tehtaank. 27, E, 16, *Helsinki*, ja varus-tettava merkinnällä: »*Iltamakirje*».

Juhlatoimikunta.

Kun tällainen ilmoitus sitten on julkaistu, ryhdytään valmistamaan muuta ohjelmaa tilaisuutta varten. Sillä kir-jeisiin ei ole käytettävä kaikkea aikaa, vaan on tilaisuus koetettava muutenkin saada kaikin puolin tarkoitustaan vas-taavasti järjestettyä. — Iltama aloitetaan lukemalla julki saa-puneet kirjeet, jolloin myös määrätään kullekin vastauksen kirjoittaja. Sen jälkeen suoritetaan mun ohjelma tavallisessa järjestyksessä ja asianomaiset jäsenet laativat sillä aikaa vastaukset kirjeisiin. Lopuksi otetaan sitten vastaukset tar-kastettavaksi ja tehdään niihin tarpeelliset korjaukset.

Sääntönä on pidettävä, että vakaviin kirjeisiin aina vas-tataan vakavasti ja leikillisiin leikillisesti, minkä mukaan siis vastauksien kirjoittajatkin on valittava. Samoin on vältet-

tävä yhdellä kirjoittamasta kovin monta kirjettä, koska se ei ole omiaan kehittämään kaikkia jäseniä, kuten tarkoitus on. — Postikulut on vastauksen kirjoittajan suoritettava, mikäli ei kirjeeseen ole postimerkkejä liitetty vastausta varten. Kaikissa kirjeissä on käytettävä myös liiton kirjemerkkiä, mistä ne tunnetaan.

Kuten tästä näkyy, ovat kirje-iltamat samalla sekä hyödyllisiä että huvittavia tilaisuuksia. Samalla kuin nuorisoo saa niistä itselleen jalostavaa ajankulua, tulee sen kirjalliset harrastukset herätettyä. Ja, mikä tärkeintä on, se tulee olemaan vilkkaassa vuorovaikutuksessa keskenään.

Kynäilyryhmät, joita liittotoimikunta on kehoittanut perustamaan opintorenkaiden yhteyteen, tarkoittavat myös jäsenten kirjallisia harrastuksia, mikä ilmenee seuraavasta oteesta toimikunnan kiertokirjeestä n:o 2 v. 1919:

»Kuitenkin olisi nyt jo vähitellen ryhdyttävä syventämään opintotyötä ja käytännöllistytettävä sitä. Se kävisi päinsä siten, että opintorenkaiden keskuuteen muodostettaisiin kynäilyryhmiä, joissa renkaan jäsenet saisivat jonkun ohjaajaksi valitun toverin johdolla harjoitella kirjallista esitystä etupäässä niillä aloilla, mihin he ovat syventyneet. Siten tulisi asiat perusteellisemmin käsiteltyä ja itse opintotyö muuttuisi huvittavaksi kisailuksi, missä heikompikin pian kehittyisi. Päähuomio olisi tietysti aluksi kiinnitettävä kirjoitusten asialliseen puoleen, mutta muodollistakaan puolta ei olisi unohdettava. Kaikki virheet — muodollisetkin — olisi korjattava ja huomautettava niistä erityisesti asianomaiselle, joita hän osaisi niitä vastaisuudessa välttää. Varsinainen kirjoittaminen tulisi tietysti olemaan kotityötä, se kun vie enemmän aikaa ja vaatii yksinäisyyttä, mutta tarkastus ja arvostelu olisi tehtävä yhteisesti, jotta kaikki voisivat siitä oppia. Parhaat kirjoitukset olisi sitten julkaistava renkaan ja osaston lehdessä tai »Työläisnuorisossa», joten työstä kohta olisi näkyviäkin tuloksia. Ryhmät voisivat muuten järjestää työskentelynsä vapaasti olosuhteiden mukaan ja kohdistaa harrastuksensa muuallekin kuin varsinaisiin opintoaineisiin. Varsinkin muistiinpanojen tekeminen kaatuneiden, ammut-

tujen ja kuolleiden toverien elämästä ja vaiheista olisi kiihtollinen työala.»

Kun vielä mainitsemme, että liittotoimikunnan taholta tehtiin aloite Työväen Sivistysliiton perustamisesta, olemmekin kertoneet pääasiallisesti kaikki, mitä liiton valistustoiminnassa tänä aikana huomattavaa on. — Työväen Sivistysliitto, jonka väliaikaiseen valtuuskuntaan liittotoimikunta valitsi E. J. Hämäläisen ja Hannes Räsäsen, aloittanee toimintansa tänä syksynä. Liiton yhtymisestä siihen tulee lopullisesti päättämään edustajakokous, jolle asia esitetään.

Työläisnuorison suojelustoiminta.

Liiton työohjelmaan on vuodesta 1912 lähtien kuulunut myöskin nuorisosuojelusasiain ajaminen. Viime edustajakokous laajensi vielä huomattavasti tätä työohjelman osaa hyväksymällä asiasta seuraavan päätöslauselman:

1) Kokous pitää välttämättömänä, että erikoinen nuorten työläisten suojelulaki on aikaansaattava.

2) Kokous velvoittaa liittotoimikunnan entistä tarmokkaampaan työskentelyyn nuorten työläisten suojelustoiminnan edistämiseksi:

a) järjestämällä voimaperäisiä tutkimuksia koko maassa työläisnuorison työ-, toimeentulo- ja asuntosuhteista, terveyden ja sivistysoloista,

b) kääntymällä sos.-dem. puolueen ja ammattijärjestön puoleen taloudellisen avustuksen saamiseksi tutkimuksien toimittamista varten.

c) näitä tutkimuksia apunaan käyttäen laatia aloitteita sos.dem. eduskuntaryhmälle työläisnuorisosuojelulainsäädäntöä varten,

d) valvoa voimassa olevien suojeluslakien ehdotonta noudattamista.

3) Liittokokous katsoo välttämättömäksi, että nuorisolainsäädännölliset uudistukset mahdollisimman pian ulotetaan myös rikoslainsäädännölliselle alalle ja että ryhdytään toimenpiteisiin erikoisten ajanvaatimain ja tarkoitustaan vastaavien nuorisotuomioistuimien aikaansaamiseksi.

4) Kokous kehoittaa Suomen Ammattijärjestöä ryhtymään toimenpiteisiin tarkoitustaan vastaavan nuorten työläisten suojelun aikaansaamiseksi.

5) Kokous velvoittaa liittotoimikunnan laatimaan seuraavalle liittokokoukselle perusteellisen ehdotuksen työläisnuorisosuojelusuojelmaksi.

Niin ollen ryhtyikin liittotoimikunta heti syksyllä v. 1917 toteuttamaan näitä liittokokouksen päätöksiä asettamalla erityisen komitean asiaa ajamaan. Tämän komitean työskentelyn tuloksena oli kaksi kirjelmää sos.-dem. eduskuntaryhmälle, joista toinen koski nuorisotutkimusten toimittamista ja toinen lakiehdotuksen tekemistä lasten ja nuorten henkilöiden työajasta. Edellisen kirjelmän perusteella laativat siten muutamat nuorisoliiton ja naisliiton jäseninä olevat edustajat eduskunnalle seuraavan esityksen:

»Suomen Eduskunnalle.

Kapitalistisen tuotantojärjestelmän aikana tarvitsee yhteiskunnan tulevaisuus, ollakseen turvattu osittainkaan, tavattoman tehokasta nuorisosuojelusta. Missä sitä ei saada aikaan, siellä kapitalismi tekee korvaamattomia tuhoja yhteiskunnan tulevaisuudelle. Sokeassa riistämismvimmassaan kapitalismi Europan teollisuusvaltioissa meni viime vuosisadalla niin-kin pitkälle nuorison tuhoamisessa, että kapitalistisenkin yhteiskunnan tulevaisuudesta huolehtivan täytyi astua sitä vastaan.

Koneet, jotka tekevät työtä ihmisten asemasta näiden johdolla, olisivat voineet tulla valtavaksi työajan lyhentämisen ja työväen aseman helpottamiskeinoksi. Rikkaus, jota ne valmistavat, olisi voinut onnellistuttaa koko ihmiskuntaa, kuten rohkeat ajattelijat kaksi vuosituhatta takaperin olivat

uneksineet. Mutta tulikin toista: Koneet muodostuivat mitä vallavimmaksi työväenluokan ja etenkin sen nuorison riistamisvälineiksi.

Koneiden kapitalistisen käyttämisen ensimmäinen vaatimus oli naisten ja lasten töitä. Koska kone tekee lihasvoiman tarpeettomaksi, muuttuu se samalla keinoksi käyttää työssä työläisiä, joilla ei ole lihasvoimaa tai joiden ruumiinkehitys ei ole vielä kypsä. Sen sijaan, että ennen perheen isä ainoastaan teki työtä pääoman palveluksessa, nyt on koko perhe joutunut riistämisen esineeksi, jonka takia perheen pään palkka laskee. Riistämisen määrä on kohonnut, vaikkapa perheen kokonaispalkka olisi noussutkin suuremmaksi kuin perheen pään palkka oli ennen, koska yhden työpäivän tilalle on tullut nyt niin monta työpäivää kuin perheessä on jäseniä.

Vanhoissa teollisuusmaissa muodostui tämän tosiasian seurauksena hirveä kurjistuminen ja kansan voiman tuhoaminen. Sillä nuo höyrykoneella käyvät teollisuuslaitokset muuttuivat kidutuksien ja usein murhienkin erämaiksi, lapset kun jo 6 vuoden vanhoina laumottain joutuivat näihin tehdaslaitoksiin. Seuraukset näkyivät jo 19-vuosisadan alkupuolella niin turmiollisina, että esim. Englannin hallituksen oli pakko tuontuostakin asettaa komiteoita tutkimaan näitä oloja. Tällaiset komiteat kokosivatkin kauhua herättävää ainehistoa. Kesti kuitenkin kauvan ennenkuin yleishyvän lainsäädäntö valtion omien etujen pakottamana ryhtyi lopettamaan tätä tuhoisaa lasten riistoa. Valtion pakotti tähän lopulta sille itselle turmiolliset seuraukset. Nyt onkin jo useissa maissa asetettu rajoja lasten työnriistännän ehkäisemiseksi.

Nykyisen maailmankatatsrofin luomat olosuhteet voivat hyvin suuressa määrässä antaa tulevaisuuden kapitalismille kiihottimia pyrkimään mitä häikäilemättömpään nuorisoriiistoon ja tulevan ihmispolven tuhoamiseen. Onhan esitetty todennäköisyyslaskelmia esim. siitä, kuinka täysi-ikäisen työvoiman muutto sodan tuhoilta enin säästyneistä maista tulee kasvamaan suureksi sodan päätyttyä. Tämä

lisäisi työvoiman tarvetta noissa maissa, joista täysikasvuista ihmistyövoimaa poistuisi, ja voisi johtaa suuremmoiseen nuoren työvoiman riistoviljelykseen. Yhteiskunnan tulevaisuuden kannalta katsoen olisi tuollaiselle kehitykselle laitettava niin paljon esteitä kuin mahdollista. Tämä on jo senkin vuoksi tarpeellista, koska tulevaisuuden nuoriso, joka sotavuosina on päivänvalon nähnyt, on isiensä ja äitiensä sodan aikana kärsimän liikarasiituksen, puutteellisen ravinnon, asuntokurjuuden ja muiden rappeuttavien seikkojen johdosta tuotettu elämään varustettuna heikommilla fyysillisillä elämis-, kehitymis- ja kestämisedellytyksillä kuin tähänastiset nuorisopolvet. Jotta se voisi kehittyä edes samalla tavalla kuin varhaisemmat suuremmilla kehitymis- ja kestämisedellytyksillä elämään tuotetut nuorisopolvet, tarvitaan sen hyväksi tehokkaita suojelustoimenpiteitä. Suojeluksen aikaansaamiseksi tarvitaan lisäksi erikoissäädöksiä erilaisia teollisuus-, liike-, liikenne- y.m. toimi- ja työskentelyaloja varten ja ennen kaikkea maataloudellista tuotantoelämää ja sen sivuhaaroja varten. Eikä vielä riitä sekään, että kiinnitetään huomiota nousevan polven fyysillisen kehityksen turvaamiseen. On myös turvattava heidän henkisen ja siveellisen kehityksensä edellytykset. Ja vihdoin on turvattava rikoksien teille horjahtaneillekin kohoamisen ja kehittymisen mahdollisuus. Tällaisille aloille pyrkivä nuorisosuojelulainsäädäntö tarvitsee mielestämme sellaisia esivalmistustöitä, joita aikaansaamaan tämä aloitteemme pyrkii.

Työläisnuorison aseman järjestelmällinen tutkiminen, joka kestäisi jonkun verran pitemmän ajan, on epäilemättä paras keino niiden yksityiskohtaisten epäkohtien selville saattamiseksi, joita on olemassa työläisnuorison fyysisessä, henkisessä ja moraalisisessa asemassa. Sitä tietä myös suojelulainsäädännölliset toimenpiteet olisivat parhaiten perusteltavissa.

Mitä sitten olisi tutkittava, kysyttänee. Ehkä voisimme pääaloina, joihin tutkimisen tulisi kohdistua, mainita seuraavat seikat: 1) työsuhteet, 2) toimeentulosuhteet, 3) terveydelliset olot, 4) asuntosuhteet, 5) sivistysolot. Luonnol-

lisestikin vasta noiden kaikkien alojen tutkimusten tulosten yhdistämisen kautta saadaan kokonaiskuva työläisnuorison asemasta, mutta noihin erikoisseikkoihin olisi sitä varten juuri huomiota kiinnitettävä.

Työläisnuorison työsuhteiden tilastollinen selvittäminen ei liene vaikeinta asiassa. Toimeentulosuhteiden selvittämisessä jo tulee vastaan isompia vaikeuksia esim. sellaisissa tapauksissa, jolloin olisi selvitettävä, suurenko osuuden työläisperheen kokonaistuloista muodostaa noitten perheitten työssä käyvän nuorison tulot j.n.e. Terveydellisten olojen tutkiminen lienee vaikein asia. Näitten olojen valaisemiseksi olisi päästävä seuraamaan ruumiillisen työrasituksen vaikutusta n.s. varhaisnuorisoon ja sen kautta selvittämään eri työalojen suurempaa tai pienempää vahingollisuutta vielä kehityksessään keskeneräiselle työläisnuorisolle. Tämän selvityksen kauttahan saataisiin lujimmat perusteet erilaisille suojelustoimenpiteille eri teollisuuksien ja ammattien aloilla. Koko tämän asian tutkiminen tarvitsee kuitenkin lääkärin ja fysiologien apuvoimaa. Muut edellämainituista tutkimusaloista lienevätkin helpommin selvitettävissä.

Tosin meillä on teollisuushallitus valmistuttanut n.k. työtilastollisia tutkimuksia useitten eri teollisuuksien ja ammattien aloilta ja ne sisältävät kukin myös tietoja noiden tutkittujen alojen nuorista työläisistä. Mutta ne tutkimukset rajoittuvat vaan työsuhteisiin ja käsittelevät niitäkin vain joillakin aloilla. Ovat siis rajoitettuja ja siitä syystä puutteellisia. Ja kaiken lisäksi ne eivät suurilukuisen maanviljelysnuorison asemaan anna mitään valaistusta. Tarvittaisiin kuitenkin sellaista työläisnuorisotutkimusta, joka yhtenäisenä kokonaisuutena käsittelee maamme kaikkea, niin hyvin teollisuudessa kuin maanviljelyksessä y.m. toimivaa työläisnuorisoa.

Tämänlaatuisen tutkimuksen toimittamista on maamme järjestynyt työläisnuoriso vaatinutkin eduskunnan avulla toimitettavaksi tekemällä siitä päätöksen Suomen sos.-dem. nuorisoliiton viidennessä liittokokouksessa Tampereella elokuulla 1917.

Muissa maissa kuten esim. Saksassa on toimitettu eräänlainen tutkimus työläisnuorison olosuhteista. Tätä suunnitelmaa voitaisiin meilläkin käyttää sekä sen mukaan toimittaa samansuuntainen tutkimus valtion varoilla. Tähän yksityiskohtaiseen nuorisosuojelulainsäädännölliseen säännösteilyyn ja tutkimustyöhön olisi nopeasti käytävä käsiksi.

Edellyttämällä että tutkimuksen esineeksi otettaisiin ne alat, joista edellä on puhuttu, voisi ehkä työsuhteiden tutkimisen uskoa teollisuushallituksen toimitettavaksi erinäisten yhteiskunnallisten järjestöjen ja nimenomaan juuri työväenjärjestöjen ja työväen nuorisojärjestöjen välityksellä. Se osa tutkimusta, jonka tulee selvittää erilaatuisten töiden vaikutusta nuorison ruumiilliseen kehitykseen, terveyden tilaan j.n.e. voitaisiin antaa ehkä lääkintöhallituksen toimitettavaksi tehdaslääkärien ja riittävän fysiologimäärän avulla, sivistys- ja kouluoloja koskevan osan kaiketi voisi antaa koulutoimen yllähallituksen toimitettavaksi erilaisten yhteiskunnallisten, nimenomaan erilaisten opettaja- ja sivistys- ja työläisnuorisojärjestöjen välityksellä. Rikollisuutta ja siveellistä tilaa sekä nuorisotuomioistuuksia koskevan osan toimittamisen ehkä voisi uskoa vankeinhoitohallitukselle, joka sen toimittaisi myös erilaisten yhteiskunnallisten järjestöjen, varsinkin kasvatusjärjestöjen avustuksella.

Nuo hallitukset sopisivat kuitenkin vain tutkimuksen mekaanisiksi toimeenpanijoiksi. Sen suunnittelemista ja järjestämistä varten pitäisi asettaa erityinen nuorisotutkimuskomitea, joka määräisi tutkimusalat ja valvoisi työn kulkua ja suoritusta sekä tekisi myös tutkimuksista aiheutuvat ehdotukset.

Tämä komitea olisi siten kokonpantava, että siinä olisi edustettuna asiantuntemus kaikilta ylläesitetuiltä tutkimusaloilta ja lisäksi sellaisten yhteiskunnallisten järjestöjen edustus, joita tämä asia koskee. Ehdottomasti on työläisnuorison oman järjestön (Suomen sosialidemokratisen nuorisoliiton) edustus välttämätön.

Edellä esitetyn perusteella pyydämme kunnioittaen ehdottaa,

että eduskunta kehoittaisi hallitusta asettamaan nuorisotutkimuskomitean, jossa ylläesitettyjen tutkimusalojen asiantuntemus ja ne erilaiset yhteiskunnalliset järjestöt, joita tutkimus koskee, ovat oikeudenmukaisesti ja riittävästi edustettuina, johtamaan ja valvomaan toimitettavan, ylempänä esitetyn suuntaisen, nuorisotutkimuksen aikaansaamista.

Helsingissä marraskuun 27 p. 1917.

Aino Forstén.

Aura Kiiskinen.

Erkki Härmä.

Toivo V. Alavirta.

Jalo Kohonen.

Juho A. Lehtosaari.

Tätä ehdotusta ei eduskunta kuitenkaan ehtinyt käsitellä ennen kansalaissotaa, minkä jälkeen sitä taas on ollut turha koettaa uudelleen esittää. Lakiehdotusta lasten ja nuorten työntekijäin työajasta taas ei sos.-dem. eduskuntaryhmä ehtinyt vielä eduskunnalle ensinkään esittää. Liittotoimikunnan asettaman komitean kirjelmässä, joka sisälsi laajat perustelut siinä suhteessa, lausuttiin m.m. seuraavaa:

Yllä esitetystä käynee selväksi että varsin pätevilla syillä ovat puolustavissa nuorison vapauttaminen vissiin ikärajaan asti kokonaan ruumiillisesta työstä ja myöhemmälläkin iällä nuorten työntekijäin työajan rajottaminen tavallista lyhempään.

Nuorten työläisten työajasta ja suojeluksesta yleensä on työtätekevä nuoriso myös itse kansainvälisissä sosialistisissa nuorisokongresseissa luonut oman ohjelmansa, jonka pääkohdat ovat seuraavat:

1) on kiellettävä kaikki nuorisotyövoiman käyttö palkattuun työhön siihen asti, kunnes nuori henkilö on täyttänyt 16 vuotta, ja koulunkäyntivelvollisuus on laajennettava ulottumaan tähän samaan ikään asti,

2) on säädettävä 6-tuntinen maksimityöpäivä kaikille alle 18 vuotiaille työläisille, niin hyvin naisille kuin miespuolisillekin,

3) on kiellettävä kaikki yötyö alle 18 vuotiailta,

4) on säädettävä 36-tuntinen keskeymätön sunnuntailepo kaikille alle 18-vuotiaille.

• Näitten pääkohtien, jotka koskevat nimenomaisesti lasten ja nuorten henkilöiden työajan rajoituksia, lisäksi sisältää kansainvälisessä sosialistisessa nuorisokongressissa Stutgartissa elokuun 24—26 päivinä 1907 nuorisosuojeluksesta laadittu päätöslauselma 10 muuta tärkeätä nuorisosuojelusta vaatimusta.

Kun meillä Suomessa 8-tuntin työaikalain säätämisellä jo on erotettu täysi-ikäisten työajansäännöstely erilleen muusta työväensuojelulainsäädännöstä, niin mielestämme siitä johtuu, että nuorisosuojelulainsäädäntökin on jaettava kahtia: eroitettava erilleen lasten ja nuorten henkilöiden työajan säännöstely muusta lasten ja nuorten työntekijäin suojeluksesta. Tämän jälkimäisen lainsäädäntötyön alkuun saamiseksi ovatkin eräät tämän aloitteen allekirjoittajista valmistaneet eri aloitteen, jossa yksityiskohtaisen nuorisosuojelulainsäädännön pohjaksi esitetään yhdyttäväksi laajakantoisiin esitutkimustoihin. Syistä, jotka johtuvat kahdeksantuntin työaikalain säätämisestä täysi-ikäisille ja joihin jo tämän esityksen alussa olemme viitanneet, ei lasten ja nuorten työntekijäin työaikaa mielestämme kuitenkaan voida jättää nykyisten määräysten varaan siihen asti kunnes edellämainitun tutkimuksen jälkeen säädettäisiin nuorisosuojelulaki, vaan on laki lasten ja nuorten henkilöiden työajasta jo sitä ennen, vieläpä kiireellisesti, aikaan saatava.

Edellä sanomastamme johtuukin se, että myöhemmin esittämämme lakiehdotus lasten ja nuorten työntekijäin työajasta yleensä on muodostettu yhdenmukaiseksi lain kahdeksantuntin työajasta ja lakiehdotuksen kahdeksantuntin työajasta maanviljelyksessä ja erinäisissä muissa ammatissa mukaiseksi.

Jotta puheena oleva laki tulisi tarkoitustaan vastaavaksi, on se saatava koskemaan palkkatyön kaikkia aloja, ja voidaan poikkeuksia sallia ainoastaan erikoisen painavissa ja yhteiskunnan edun kannalta katsoen välttämättömissä tapauksissa. Samoin voidaan poikkeuksia työaikaan nähden sallia

vain erikoisen valvonnan alaisena ja etupäässä maanviljelyksen kannalta tärkeinä ajankotina, kuten kylvönteon ja heinäkorjuun sekä viljan ja puutarhatuotteiden korjaustöiden aikana ja joidenkin ylivoimasten luonnontapahtumain ja tapaturmien sattuessa.

Lainnoudattamisen valvomisen tulisi olla mahdollisimman tehokas.

Lakiin on myös sisällytettävä riittävän tehokkaita rangaistusmääräyksiä lain rikkomuksien ehkäisemiseksi.»

Tähän komitean kirjelmään liittyi seuraava lakiehdotusluonnos:

Lakiehdotus

Lasten ja nuorten henkilöiden työajasta.

I §.

Tämän lain alaisia ovat;

1) alempana mainitut liikkeet ja yritykset, sikäli kuin niissä käytetään työntekijöinä muita kuin puolisoa ja omia lapsia:

a) käsityö- ja tehdasliikkeet sekä muut teollisuusammatit;
b) rakennusten sekä satamain ja rataan, siltain, teiden ja muiden kulkulaitosten rakentaminen, korjaus ja kunnossapito;

c) sukellus- ja pelastustoiminta;

d) saunat ja kylpylät;

e) raivaus-, perkaus-, kuivaus- ja puhtaanapitotyöt;

f) metsän- ja halonhakkuu;

g) puutavaran ajo, lauttaus ja uitto;

h) tavaran lastaus ja purkaminen;

i) kauppa-, konttori-, ja varastoliikkeet;

k) ravintola-, hotelli- ja kahvilaliikkeet; ynnä

1) liikkeet ja yritykset, jotka on pidettävä edellämaintuttujen veroisina;

2) alempana mainitut liikkeet ja laitokset, mikäli niissä käytetään palvelus- ja työväkeä:

a) rautatie- ja raitiotieliikenne, posti-, tull- ja puhelinlaitokset ynnä kanavat;

b) automobiililiikenne ja ajuriliike;
 c) virastot, koulut, sairaalat ja vankilat; sekä
 d) liikkeet ja laitokset, jotka on pidettävä edellämainittujen veroisina; sekä

3) alempana mainitut liike-, toimi- ja työalat, mikäli niissä käytetään useampia työläisiä kuin yksi, lukuunottamatta puolisoa ja omia vajavaltaisia lapsia:

a) maanviljelys;

b) karjalalous, sikalat, kanalat, koiratarhat ja muut niihin verrattavat;

c) metsä- ja maatalous- sekä puutarhatuotteiden jalostus maanviljelyksen ja sen sivuelinkeinojen yhteydessä;

d) metsien hoito ja lukeminen sekä perkaus-, raivaus- ja puhdistustyöt yksityistaloutta varten;

e) metsäslus ja kalastus;

f) maan, metsän, kalaveden ja karjalaitumen vuokrauksesta johtuvat vero- ja apupäivätyöt;

g) maanviljelys, kotitalous- ja perhepalvelijain sekä niihin verrattavain aputyöläisten työt;

h) maanviljelyskoneiden ja työvälineiden valmistus-, korjaus- ja hoitotyöt maatalouden ja sen sivuelinkeinojen yhteydessä;

i) muut liike-, toimi- ja työalat, jotka on pidettävä edellä mainittujen veroisina.

Mitä tässä laissa säädetään, koskee myös sellaista liikettä ja yritystä, jota valtio, kunta, seurakunta, yhdistys tai laitos pitää, vaikka sitä ei harjoiteta elinkeinona.

2 §.

Lapsella tarkotetaan tässä laissa sitä, joka ei ole täyttänyt 16 vuotta ja nuorella työntekijällä nuorukaista ja nuorta naista, joka on täyttänyt 16 mutta ei 18 vuotta.

3 §.

Tämän lain alaisissa tehtävissä ja toimissa ei saa käyttää oppilaana eikä työn suorittajana lasta, joka ei ole täyttänyt 16 vuotta.

Ensimmäisen pykälän ensimmäisen momentin 3) kohdassa mainituissa veropäivätöissä ei saa käyttää nuorta henkilöä, joka ei ole täyttänyt 18 vuotta.

4 §.

Jos ensimmäisen pykälän ensi momentin 1) ja 2) kohdissa mainituissa liikkeissä ja yrityksissä käytetään työssä lapsia ja nuoria henkilöjä, jotka ovat täyttäneet 16 mutta ei 18 vuotta, alkoon heitä pidettävä säännöllisessä työssä enempää kuin 6 tuntia vuorokaudessa eikä ennen kello 6 aamulla, eikä jälkeen kello 6 illalla, eikä enempää kuin 36 tuntia viikossa.

Milloin työn teknillinen laatu tai muut pakottavat seikat niin vaativat saa nuorta työntekijää hänen suostumuksellaan pitää työssä enemmän kuin 6 tuntia vuorokaudessa, viikkotuntien lukua siten kuitenkaan lisäämättä.

Lasta, joka ei ole täyttänyt 17 vuotta, ei saa pitää työssä yli kuuden tunnin vuorokaudessa.

Liikkeissä ja yrityksissä, jotka tarkoittavat puutavaran ajoa, lauttausta ja uittoa tai tavaran lastausta ja purkamista, sekä konttoritöissä kuin myös niissä liikkeissä ja laitoksissa jotka mainitaan 1 § 1 momentin 2) kohdassa, alkoon nuorta työntekijää pidettävä säännöllisesti työssä enempää kuin sataneljäkymmentä tuntia neljän viikon aikana.

Kaivos- ja vuoriteollisuudessa lasketaan kaivokseen laskeutuminen ja nouseminen työaikaan; samoin myös muussa työssä kulkeminen työnantajan määräämästä lähtöpaikasta varsinaiseen työnsuorituspaikkaan sekä sieltä määrättyyn lähtöpaikkaan palaaminen.

5 §.

Jos ensimmäisen pykälän 1 momentin 3) kohdassa mainituilla liike-, toimi- ja työaloilla käytetään työssä lasta tai nuorta henkilöä, joka on täyttänyt 16 mutta ei 18 vuotta alkoon häntä pidettävä säännöllisessä työssä enempää kuin 6 tuntia vuorokaudessa eikä enempää kuin 36 tuntia viikossa.

Maanviljelyksessä ja sen sivuelinkeinoissa saa nuorta työntekijää pitää toukokuun 1 ja lokakuun viimeisen päivän

välisenä aikana seitsemänäkymmenenäviitenä päivänä työssä enintään 7 tuntia vuorokaudessa.

Milloin näin on työpäivää yli kolmenkymmenenkuuden tunnin viikossa pidennetty; on sitä vastaavassa määrässä muina vuoden aikoina lyhennettävä.

Kun varsinaiseen työnsuorituspaikkaan on kuljettava työnantajan määräämästä lähtöpaikasta, lasketaan matka työ-aikaan.

6 §.

Sen työajan lisäksi mikä 4 ja 5 §§ 1 momentissa mainitaan sallittakoon nuorta työntekijää hänen suostumuksellaan pitää ylityössä enintään 5 tuntia viikossa ja 4 § 4 momentissa mainitun työajan lisäksi kaksikymmentä tuntia neljän viikon aikana ei kuitenkaan kummassakaan tapauksessa enempää kuin viisikymmentä tuntia vuodessa, sekä sitäpaitsi tarkastusviranomaisen luvalla, milloin työn säännöllinen jatkuminen välttämättä niin vaatii lisäksi korkeintaan viisikymmentä tuntia vuodessa.

Ylityöstä mikä tehdään päivittäin työajan lisäksi, maksetaan kahdelta ensimmäiseltä tunnilta vähintään viidelläkymmenellä prosentilla ja sen jälkeen vähintään sadalla prosentilla korotettu palkka.

Korotetun ylityöpalkan perustetta määrätessä on myös luonnossa suoritettavat palkkaedut otettava lukuun.

Luonnonesteen tai munn siihen verrattavissa olevan aiheuttamasta työajan poikkeuksellisesta pidentämisestä olkoon lasten ja nuorten työntekijäin työaikaan nähden voimassa, mitä laissa kahdeksan tunnin työajasta ja laissa kahdeksan tunnin työajasta maanviljelyksessä on säädetty.

7 §.

Sunnuntain ajaksi on lapselle ja nuorelle työntekijälle annettava vähintään kolmekymmentäkuusi tuntia kestävä yhtäjaksoinen vapaus työstä, paitsi 6 § 4 momentissa mainituissa tapauksissa. Ellei tämä kuitenkaan ole mahdollista, annettakoon vastaava vapaus muina viikon aikana.

8 §.

Lapselle ja nuorelle työntekijälle on työnaikoina annettava ainakin yksi säännöllinen vähintään tunnin kestävä lepo hetki samana aikana kuin täysikasvuisellekin työntekijälle ja saakoon hän sen aikana esteettömästi poistua työpaikalta.

Milloin työ on järjestetty säännöllisesti vaihtuviin enintään kahdeksan tunnin vuoroihin, on lapselle ja nuorelle työntekijälle annettava joko vähintään puolen tunnin ruokailuloma tai tilaisuutta syömiseen työn aikana.

Lepohetkiä tai ruokailuaikoja älköön luettako työaikaan, milloin työntekijä saa esteettömästi niiden aikana poistua työpaikalta.

9 §.

Luetteloista, joita työnantaja on velvollinen pitämään tehdyistä ylitöistä ja hätätöistä niiden vaadittaissa näyttämistä varten tarkastusviranomaisille sekä työntekijäin valtuutetuille, olkoon voimassa lapsiin ja nuoriin työntekijöihin nähden se mitä tästä on säädetty laissa kahdeksantunnin työajasta ja laissa kahdeksan tunnin työajasta maanviljelyksessä.

10 §.

Jokaisessa tämän lain alaisessa liikkeessä, työhuoneessa tai varsinaisessa työpaikassa tai taloudessa on työnantajan toimesta tämä laki ja tiedonanto käytännössä olevasta työtuntijärjestelmästä pidettävä sopivalla paikalla nähtävänä.

Työtuntijärjestelmästä on tehtävä mahdollisimman pian ilmoitus tarkastusviranomaiselle.

11 §.

Jos tämän lain alaisessa liikkeessä, työhuoneessa, työpaikassa tai taloudessa käytetään oppilaana tai työn suorittajana tämän lain alaista lasta tai nuorta työntekijää sellaisella paikkakunnalla, jolla on tämän lain alaisten työalojen oppilaitten ja nuorten työläisten ammattikasvatuksen täydentämiseen soveltuva, julkisen valvonnan alainen ammattioppilaitos, jatkokasvatuslaitos tai yleissivistyksellisessä tarkoituksessa toimiva opetuslaitos, tulee työnantajan varata tämän

lain alaiselle oppilaalle ja nuorelle työntekijälle 4 ja 5 §§ 1 momentissa mainitun työajan sisällä aikaa opetuksen saamiseen sellaisessa oppilaitoksessa.

Työnantajalla ei ole oikeutta vähentää oppilaan eikä nuoren työntekijän palkkaa siltä osalta työaika, aina kuuteen tuntiin saakka viikossa, jonka oppilas tai nuori työntekijä on koulunkäyntiin käyttänyt.

12 §.

Työnantaja olkoon kielletty pidentämästä tässä laissa säädettyjä työaikoja antamalla työtä kotona tehtäväksi.

13 §.

Tämän lain noudattamista valvoo asianomainen tarkastus sillä tavalla kuin siitä erittäin säädetään.

14 §.

Jos työnantaja tai hänen edustajansa yksityisessä liikkeessä, yrityksessä tai laitoksessa, rikkoo tämän lain työaika koskevia säädöksiä, rangaistakoon vähintään kahdenkymmenenviiden ja enintään yhdensadan markan sakolla jokaista työntekijää kohtaan, jota hän on vastoin tätä lakia pitänyt työssä, ja kutakin vuorokautta kohti, jona työntekijää on lainvastaisesti pidetty työssä, ei kuitenkaan enemmällä kuin kaikkiaan kymmenentuhannen markan sakolla. Jos rikos on tapahtunut tarkastusviranomaisen kiellosta huolimatta taikka jos rikos uusitaan, olkoon sakko enintään kaksisataa markkaa kutakin työntekijää ja vuorokautta kohti, ei kuitenkaan kaikkiaan enempää kuin kaksituhatta markkaa.

Työnantaja tai hänen edustajansa, joka muuten rikkoo tämän lain määräyksiä, rangaistakoon vähintään sadan ja enintään neljäntuhannen markan sakolla.

Milloin työnantaja on valtio, kunta tai seurakunta, rangaistakoon sitä virkamiestä, joka on vastuunalainen lain noudattamisesta, vähintään sadan ja enintään neljäntuhannen markan sakolla taikka jos rikos uusitaan, enintään kahdeksantuhannen markan sakolla.

15 §.

Tärkeimpiä määräyksiä tämän lain soveltamisesta antaa Suomen Senaatti.

16 §.

Tämä laki astuu voimaan

Tällä lailla kumotaan

Kuten sanottu, ei sos. dem. eduskuntaryhmä enää ehtinyt tätä lakiehdotusta eduskunnalle esittää. Liittotoimikunnan asettaman nuorisosuojeluskomitean toiminta ei niin ollen tässäkään suhteessa voinut johtaa niihin tuloksiin, mihin oli pyritty. Sen muu toiminta taas keskeytyi kansalaissodan takia, niin että nuorisosuojeluksen alalla oikeastaan tänä aikana on saatu käytännössä varsin vähän aikaan. Ne lainsäädännölliset aloitteet, jotka se ehti tekemään, ovat kuitenkin vastaisuudessa oleva hyvänä apuna tätä asiaa edelleen ajettaessa. Siihen katsoen voimmekin tämän työohjelmamme osan katsoa yhä olevan oikealla perustalla ja lähellä toteutumistaan, mikäli uudet olosuhteet eivät sille voittamattomia vaikeuksia aseta.

Huomioonottaen ne kokemukset, mitkä meillä työläisnuorison keskuudessa tähän asti on tällä alalla saavutettu koettamalla sovelluttaa käytäntöön erityistä omakohtaista valvontajärjestelmää, on liittotoimikunta viime edustajakokouksen päätöksen mukaan valmistanut tulevalle edustajakokoukselle ehdotuksen yleispiirteiseksi ohjelmaksi työläisnuorison suojeluskysymyksessä, missä se entistä enemmän panee painoa juuri lainsäädännölle, jonka toteuttaminen vasta tekee mahdolliseksi tehokkaan valvonnan, mitä se myös vaatii. Sillä tähän saakka on lainsäädäntö tällä alalla tosiaankin ollut niin auttamattoman keho, ettei rikkomuksista edes ole voinut olla puhetta, saatikka sitten valvonasta. — Viittaamme siinä suhteessa liittotoimikunnan alustukseen tästä kysymyksestä.

Aänioikeustaistelu.

Kuten muistetaan, teki viime edustajakokous äänioikeuskysymyksessä seuraavan päätöksen:

»Katsoen siihen, että yhteiskunnassamme vuosi vuodelta kasvaa nuorisoiäluokan työtaakka nuorten työläisten luvun lisääntyessä ja pitäen kiinni siitä periaatteesta, että velvollisuuksien täyttämisestä tulee seurata myös vastaavia oikeuksia, lausuu liittokokous Suomen työtätekevän nuorison lujana vaatimuksena olevan: yleinen, yhtäläinen ja välitön vaali- ja äänioikeus kaikille 20 vuoden ikäisille Suomen kansalaisille sukupuoleen katsomatta kaikissa vaaleissa ja äänestyksissä sekä kunnallisella että valtiollisella alalla ja kehoittaa Suomen työläisnuorisoa voimakkaaseen taisteluun tämän vaatimuksensa toteuttamiseksi.»

Tämän päätöksen toteuttamiseksi ryhtyi liittotoimikunta sitten heti toimiin. Siinä tarkoituksessa jätti se sos.-dem. eduskuntaryhmälle marraskuussa v. 1917 laajahkon kirjelmän, missä se esitelmillään perusteilla pyysi ryhmää tekemään eduskunnalle esityksen asiasta. Paitsi äänioikeus-ikärajan alentamista 20:een vuoteen, vaadittiin siinä muitakin äänioikeusrajoituksia poislettaviksi. Kirjelmän mukaan olisi sos.-dem. eduskuntaryhmän ollut ehdotettava valtiopäiväjärjestyksen 5 §:ää muutettavaksi näin kuuluvaksi:

Oikeutettu valitsemaan edustajaa on jokainen Suomen kansalainen, sekä mies että nainen, joka ennen vaalivuotta on täyttänyt kaksikymmentä vuotta.

Tämän esityksen perusteella tekivätkin eräät sos.-dem. eduskuntaryhmän jäsenet sitten eduskunta-alotteen, joka päättyi seuraavaan lakiehdotukseen:

Laki

20 p:nä heinäkuuta 1906 annetun valtiopäiväjärjestyksen 5 §:n muuttamisesta toisin kuuluvaksi.

Suomen eduskunnan päätöksen mukaisesti, joka on tehty 20 p:nä heinäkuuta 1906 annetun valtiopäiväjärjestyksen 60 §:ssä määrättyllä tavalla, säädetään täten, että sanotun valtiopäiväjärjestyksen 5 § muutetaan näin kuuluvaksi:

Oikeutettu valitsemaan edustajaa on jokainen Suomen kansalainen, sekä mies että nainen, joka ennen vaalivuotta on täyttänyt 21 vuotta.

Vaalioikeutta vailla on kuitenkin:

1) se, joka lain voiman voittaneen oikeuden päätöksen mukaan on holhouksen alaisena;

2) se, joka laillisen tuomion nojalla on katsottava olevan hyvää mainetta vailla taikka on keltoton maan palvelukseen tahi toisen asiaa ajamaan; ja

3) se, joka on todistettu syypääksi siihen, että hän kansanedustajanvaaleissa on ostanut tai myynyt ääniä tahi äänestänyt useammassa kuin yhdessä paikassa, aina kuudennen kalenterivuoden loppuun siitä lukien, kuin lopullinen tuomio asiasta annettiin.

Kuten näkyy, ei sos.-dem. eduskuntaryhmä asettunut valtiollisen äänioikeusikärjan alentamisessa samalle kannalle kuin nuorisoliiton liittokokous. Ehkä arveltiin 21 vuoden ikärajaan olevan porvareita helpompi houkutella mukautumaan. Tämä toive, jos sellainen oli, kuitenkin täydellisesti petti. Yhtä julkeasti kuin porvaristo vastusti kunnallisen äänioikeuden antamista 20-vuotiaille, yhtä julkean hävyttömästi tämä porvaristo nyt, kun siihen sillä oli tilaisuus, esti koko kysymyksen tulemosta vakavan käsittelynkään alaiseksi.

Sittemmin ovat olosuhteet vielä huomattavasti muuttuneet huonompaan päin, niin että toistaiseksi on varsin epä-

tietoista, milloin tämä ehdotus voidaan uudelleen ottaa eduskunnassa esille. Joka tapauksessa on työläisnuoriso kuitenkin pitävä lujasti kiinni vaatimuksestaan äänioikeusikärajan alentamiseen nähden valtiollisissa vaaleissa. Ja ennemmin tai myöhemmin on sen vaatimukseen myönnittävä.

Raittiustyö.

Kun kieltolaki nyt kuluvan vuoden kesäkuun 1 p:stä meillä on lopullisesti astunut voimaan ja sen kautta yksi tärkeä kohta ohjelmastamme on toteutunut, voimme tämän merkitä toimintakauden huomattavammaksi saavutukseksi.

Väkijuomain kieltolaki on ollut raittiutta harrastavan väestömme unelma, yksi sos.-dem. puolueen ja sos. dem. nuorisoliiton lähimmistä vaatimuksista. Sen toteuttamiseksi on vuosikymmeniä tehty uutteraa, sitkeätä työtä. Monet vastukset on raittiuden ja kieltolain harrastajilla ollut voitettavana. Väkijuomaliikkeen ystävät ja kieltolain vastustajat ovat tehneet kaiken voitavansa kieltolakipuuhan epäonnistumiseksi ja tappamiseksi. Onhan meillä vielä tuoreessa muistossa kieltolakiasian monimutkaiset vaiheet yksikamari-sen eduskuntamme olemassaolon aikana. Muistamme myös ne yritykset kieltolain tappamiseksi, joita tehtiin aivan yhden-nellätoista hetkellä, viime kevättalvella.

Nämä yritykset eivät kuitenkaan onnistuneet. Kieltolaki on nyt astunut voimaan. Maamme raittiusmielisen väestön ja järjestyneen työväen unelma sekä yksi tärkeimmistä yhteiskunnallisista uudistusvaatimuksista on nyt toteutunut. Saavutus on huomattava ja sen merkitystä lisää vielä se seikka, että Suomi on ensimmäisiä maita, jossa väkijuomain kieltolaki on saatettu voimaan.

Meidän tulee kuitenkin muistaa, ettei raittiusasia vielä tämän kautta ole haudattu eikä taistelu väkijuomaliikettä vastaan tauonnut. Voimme olla varmat, että tätä taistelua

tulee vielä kauan jatkumaan. Väkijuomaliikkeellä on paljon ystäviäkin kansamme keskuudessa. Varsin paljon on sellaisia, jotka kaikin keinoin tulevat koettamaan kiertää nyt voimaan astumasta kieltolakia ja vaatimaan sitä kumottavaksi.

Taistelu väkijuomaliikettä vastaan tulee siis edelleen jatkumaan ja järjestyneen työläisnuorison on oltava tässä taistelussa mukana. Me olemme vuosikymmenien työllä ja ponnistuksilla saaneet aikaan väkijuomain kieltolain; me voimme ylpeillä siitä, että olemme tässä suhteessa melkein kaikkia muita kansoja edellä. Meidän on otettava kunnia-asiaksemme huolehtia myös siitä, ettei tämä laki jää kuolleeksi kirjaimeksi, vaan että sitä tiukasti ja tinkimättä noudatetaan. Jokaisen työväenjärjestön ja yksityisen järjestyneen työläisen on täytettävä velvollisuutensa siinä suhteessa. Ja ennen kaikkea on sos.-dem. nuorisoliiton ja sen osastojen sekä jäsenten yhä oltava mukana tässä työssä.

Siinä suhteessa on muistettava viime edustajakokouksen tästä asiasta tekemää päätöstä, mikä edellytti, että kieltolaki lopullisesti saadaan voimaan, kuten nyt on käynyt. Edustajakokous päätti nimittäin raittiustyön täytännöllisestä järjestelystä sen jälkeen,

- 1) että raittiustyötä laajennettuna edelleenkin on tehtävä kirjallisen ja suullisen agitatsionin sekä persoonallisen kasvatuksen avulla,

- 2) että nuoriso-osastojen yhteyteen niillä paikakunnilla, missä se jäsenistön lukuisuuden ja paikallisten olosuhteiden vuoksi on mahdollista ja siitä muuten katsotaan olevan vastaavaa hyötyä, voidaan perustaa erikoisia raittiusosastoja,

- 3) että kieltolain valvonnan järjestämisessä on koetettava aikaansaada yhteistoimintaa paikallisten työväenjärjestöjen yhteisesti valitsemien raittiuskomiteain avulla.

Tämän päätöksen mukaisesti onkin liittotoimikunta antanut osastoille ja jäsenille julkisen kehoituksen erityisten

raittiuskomiteain muodostamisesta ja henkilökohtaisen valvonnan järjestämisestä kieltolain noudattamiseksi. Toistaiseksi on osastojen kuitenkin ollut vaikea muodostaa näitä komiteoja, kun muiden järjestöjen — raittiusliitonkin — toiminta on ollut vasta elpymässä. Mutta sitä mukaa kuin järjestötoiminta kauttaaltaan pääsee vauhtiin, saataneen raittiuskomiteatkin kaikkialla toimimaan. Henkilökohtainen valvontatyö, jonka merkitystä liittotoimikunta erikoisesti on teroittanut, on nyt jo hyvällä alulla.

Kansainväliset suhteemme.

Kun liiton toiminta luokkasodan jälkeen vähitellen oli saatu sen verran elpymään, että sen tulevaisuus näytti varmalta, oli luonnollista, että heti ryhdyttiin toimiin myös kansainvälisten suhteiden uudelleen voimaansaattamiseksi. Aluksi oli liittotoimikunnan kuitenkin melkein mahdoton päästä mihinkään tuloksiin siinä suhteessa. Sillä ankara sensuuri, joka yhä vieläkin vallitsee, esti tykkänään kaiken asiallisen kirjeenvaihdon ulkomaiden kanssa, ja mistään sensuurin mielistelystä taas ei olisi ollut muuta kuin vahinkoa. Liittotoimikunnan täytyikin niin ollen tyytyä odotamaan, että olosuhteet olisivat parantuneet. Kun sekin kuitenkin yhä näytti toivottomalta, päätti liittotoimikunta viimein kääntyä Ruotsin sos.-dem. Nuorisoliiton puoleen ja pyytää tätä välittämään tietoja oloistamme Sosialististen nuorisojärjestöjen kansainväliselle sihteeristölle. Liittotoimikunnan oli nimittäin helpompi päästä yhteyteen Ruotsin veljesliiton kuin muiden maiden järjestöjen kanssa. Ruotsin sos.-dem. Nuorisoliiton avulla saatiinkin sitten — tosin ajalla ja vaivalla ¹⁾ — täydellinen selonteko asemastamme Kansainväliselle sihteeristölle. Mutta muuta hyötyä ei tästä

¹⁾ Liittotoimikunnan kirjelmä, joka lähetettiin täältä maaliskuun puolivälissä, saapui Zürichiin vasta — toukokuun lopulla!

toimenpiteestä ollutkaan. Sihteeristö ei nimittäin katsonut voivansa vastata liittotoimikunnan kirjelmään kuin varsin ylimalkaisesti, mikä johtui siitä, että sekin oli pakotettu välttämään meidän surkeata sensuuriamme. Siinä ei edes ollut liittotoimikunnan pyytämiä tietoja nuoriso-internationalen nykyisestä tilasta eikä myöskään muita tärkeämpiä tietoja paitsi ilmoitus nuoriso-internationalen mahdollisesta kongressista, johon liitto samalla kutsultiin osaa ottamaan. Kaikesta näkyi kuitenkin, että Sihteeristö oli tyytyväinen siihen suuntaan, minkä liittomme on omaksunut, ja että sama henki elähyttää koko maailman köyhälistönuorisoa.

Muuten ei Sihteeristö vielä katsonut suoranaista vuorovaikutusta liittomme kanssa mahdolliseksi, joten liittotoimikunnan täytyi siis toistaiseksi tyytyä tähän asiaintilaan. Kansainväliset suhteemme ovat siis tällä hetkellä heikot, mutta sitä voimakkaampi on nyt yhteistunto kansainvälisen köyhälistönuorison kesken. Parhaana todistuksena siitä ovat Skandinavian maiden sos.-dem. nuorisoliittojen tänä kesänä pitämät kongressit, joiden päätökset meille ovat tutut. Liittomme ei kylläkään ole voinut passi- y. m. vaikeuksien takia niihinkään ottaa osaa, kuten suotava olisi ollut, mutta silti olemme voineet tyydytyksellä seurata niiden menoa. — Ruotsin sos.-dem. Nuorisoliiton seitsemänneltä kongressilta sai liittotoimikunta vastaanottaa seuraavan sähkösanoman, joka varsin hyvin kuvaa sitä asemaa, mikä meille annetaan kansainvälisen köyhälistönuorison yhteisessä taistelurintamassa:

»Tukholma, kesäkuun 10 p:nä 1919.

Suomen sosialidemokraattinen Nuorisoliitto,

Helsinki.

Ruotsin sosialidemokraattisen Nuorisoliiton seitsemäs kongressi lähettää Teille lämpimimmät veljen-tervehtyksensä. — Ihailen olemme seuranneet Teidän jaloa taisteluanne ja maailman köyhälistönuorisolle antamaanne esimerkkiä nuoruuden uhrautuvaisuudesta. Te tiedätte, että kaikesta huolimatta päivä pian Teille koittaa, ja me odotamme yhtä

palavasti kuin Tekin — — Suomeamme. — — Eläköön nuorison taisteluinto ja uhrautuvaisuus! Eläköön köyhälistön maailmanvalta!»

Verojen kanto.

Kun liittotoimikunta ei luokkasodan aikana ollut voinut kantaa osastoilta kuin nimeksi veroja ja varain puute sen jälkeen muutenkin oli varsin tuntuva, täytyi liittotoimikunnan ryhtyä perimään näitä veroja vielä tämän vuoden aikana. Jottei sen kautta kuitenkaan olisi syntynyt mitään sekaan-nusta, mikä muuten helposti olisi voinut sattua, päätti liittotoimikunta kantaa nämä verot uutena ylimääräisenä verona määräten sen suuruudeksi yksinkertaisuuden vuoksi kerta kaikkiaan 1 mk. jäsentä kohti. Siten joutuivat kyllä uudetkin jäsenet suorittamaan tämän veron, vaikka se itse asiansa olisi ollut vain entisten jäsenten velvollisuus, mutta muuta keinoa ei ollut, sisäänkirjoitusmaksu kun oli tätä veroa pienempi. Liittotoimikunta määräsiikin niin ollen, että tätä veroa tarvitsee osastojen tilittää vain kerran silloisen jäsenmääränsä mukaan ja että ne sen jälkeen ovat siitä vapaat samoin kuin aivan uudet osastotkin. Tätä veroa on sitten sen mukaan I:n ja II:n neljänneksen aikana tilittänyt 110 osastoa yhteensä 6038:lta jäseneltä, mikä luku ei siis suinkaan merkitse edes näiden osastojen koko jäsenmäärää. Useat osastot ovat kuitenkin syystä tai toisesta jättäneet tämän veron aikansa tilittämättä, joten ylimääräisen veron kanto ei vielä ole päättynyt.

Vakinaista liittoveroa, jonka tilityksestä 1917 vuoden lopulla ei ole tietoja, on kuluvan vuoden I:n neljänneksen aikana tilittänyt 120 osastoa yhteensä 7379 jäseneltä. Osastojen luku ja jäsenmäärä on kuitenkin II:n neljänneksen aikana huomattavasti kohonnut, joten nämä numerot eivät enää pidä paikkaansa. Kun II:n neljänneksen tilitys kuitenkin on vasta alulla, ei vastaavia tietoja tältä ajalta vielä voida esittää, vaan ilmoitetaan niistä myöhemmin osastoille erikseen.

Tiedonantojärjestelmä.

Kuten muistetaan, teki viime edustajakokous m. m. päätöksen n. s. raporttijärjestelmän käytäntöön ottamisesta velvoittaen liittotoimikunnan ryhtymään tarpeellisiin toimiin siinä suhteessa. Tätä järjestelmää ei kuitenkaan enää ehditty ottaa käytäntöön ennen vallankumousta, joten sekin siis jäi tänä vuonna alullepantavaksi. Niin kauan kuin osastotoiminta kuitenkin vielä suurimmalta osaltaan oli lamassa, ei siitä voinut olla puhuttakaan. Vasta kun I:n neljänneksen verojen tilitys oli tapahtunut ja liiton asema sen kautta selvinyt, voitiin tätä järjestelmää ryhtyä soveltamaan. Sitä varten valmisti liittotoimikunta kahdenlaisia kaavakkeita, toisen osastoja ja toisen piiritoimikuntia varten. Edelliset, jotka olivat tavallisia kyselykaavakkeita, olivat seuraavanlaisia:

Tietoja — — — —n sos.-dem. nuoriso-osastolta —n neljänneksen ajalta v. 19—.

1) Jäseniä yhteensä —, joista: miehiä —, naisia —; alle 20 v. —, yli 20 v. —; vain puolueeseen —; vain ammattijärjestöön —, molempiin niihin kuuluvia —.

2) Taloudellinen asema:

Varoja yhteensä — mk. — p., mihin sisältyy saatavat — mk. — p. ja kassa — mk. — p. sekä eri omaisuutta: kiinteistö — mk. — p., irtaimisto — mk. — p. ja kirjasto — mk. — p. ynnä rahastot — mk. — p.

Velkoja yhteensä — mk. — p. Puhdas omaisuus — mk. — p.

3) Eri toimikunnat:

Kirjallisuustoimikunta myynyt kaikkiaan — mk. — p:n arvosta lehtiä ja kirjailisuutta, joista äänenkannattajan osalle tulee — mk. — p., muiden tehtien ja julkaisujen — mk. — p. ja liiton kustantaman kirjallisuuden — mk. — p.

Agitatsioonitoimikunta järjestänyt — vastaanottokokousta, hyökkäysmatkaa, vastalausekokousta ja mielenosoitusta, — vaalikokousta y. m.

Huvitoimikunta pannut toimeen — huvitilaisuutta ja —
retkeilyä, joiden ohjelmassa ollut — puhetta tai esitelmää ja
— näytelmää, sekä saaneet niistä tuloja yhteensä — mk. — p.

Ala-osastot:

Opintoreнкаalla jäseniä yhteensä —, joista miehiä —
ja naisia —, sekä eri ryhmiä — ja niissä opastajia —.

Urheilupiirillä jäseniä yhteensä —, joista miehiä — ja
naisia —, sekä ohjaajia —.

5) Kokoukset:

Osastolla ollut — kokousta ja niissä asioita —.

Johtokunnalla ollut — kokousta ja niissä asioita —.

6) Lehdet:

Osaston lehti ilmestynyt — kertaa sisältäen kaikkiaan
— omintakeista artikkelia ja — kaunokirjallista kyhäystä.

Opintoreнкаan lehti ilmestynyt — kertaa sisältäen kaik-
kiaan — omaperäistä artikkelia ja — kaunokirjallista kyhäystä.

7) Tärkeimmät tapaukset:

8) Muuta huomattavaa:

Osaston n:o liitossa —, virallinen n:o —.

Osaston johtokuntaan kuuluvat: — — — — puheen-
johtajana, — — — — sihteerinä ja — — — —
rahastonhoitajana sekä — — — —, — — — —,
— — — —, — — — — ja — — — —.
Kirjeenvaihtajana on — — — —, jonka osoite on: — —
— — — —, — — — —.

— — — — ssa — — — — kuun — p:nä 19—.

(Osaston leima tai täydellinen nimi)

puheenjohtaja.

sihteeri.

Huom.! Tämä kaavake on täytettävä heti jokaisen vuosinel-
jänneksen päätyttyä ja viikon sisällä lähetettävä sen nuorisopiirin
toimikunnalle, johon asianomainen osasto kuuluu. — Toinen sa-
manlainen kappale on jätettävä osaston arkistoon.

Jälkimmäiset taas sisälsivät aivan samat asiat, mutta olivat laaditut niin, että niissä voitiin tehdä yhteenveto edellisistä.

Koko tämän järjestelmän jätti liittotoimikunta sitten piiritoimikuntien haltuun, kuten edustajakokouksen päätös edellytti. Kiertokirje, jonka liittotoimikunta asiasta antoi, oli seuraavanlainen:

»Helsinki 13 p:nä toukok. 1919.

Arv. sos.-dem. Nuorisopiiritoimikunta.

Kuten muistetaan, teki viime edustajakokous päätöksen m. m. n. s. raporttijärjestelmän käytäntöön ottamisesta, mikä piti tuleman etupäässä piiritoimikuntien huoleksi. Nyt on liittotoimikunta valmistanut sitä varten erikoiset kaavakkeet, jotka Teille samalla lähetämme. Niihin on otettu kaikki tärkeimmät asiat, mitkä liikkeessämme tätä nykyä tulevat kysymykseen, ja laadittu niin yksinkertaisiksi kuin mahdollista, joten ei niiden käytäntöönottaminen kohdanne vaikeuksia. Selvyiden vuoksi olisi piiritoimikuntien hyvä varustaa pikkukaavakkeet leimalla (esim. vasemman puoliseen yläkulmaan), jotta osastot paremmin huomaisivat palauttaa ne juuri piiritoimikunnalle (eikä liittotoimikunnalle). Muuten on syytä huomauttaa että kaavakkeita on säästään käytettävä. Kullekin osastolle lähetetään vuosineljänneksen lopulla vain 2 kpl. niitä. Jollei joku osasto vastaa kyselyihin tai tekee sen vajanaisesti, on kaavake heti palautettava sille ja vaadittava täydennettäväksi. Piiritoimikuntien asiana on sitten saamiensa tietojen perusteella täyttää isommat kaavakkeet ja tehdä asianomaiset yhteenvedot. Kun sekä osastojen että piiritoimikuntien on myöskin itseään varten täytettävä samantaiset kaavakkeet, tarjoutuu kummallekin siten myös myöhemmin tilaisuus vertailuihin, mikä toiminta- ja vuosikertomuksia y. m. sellaisia laadittaessa on oleva arvokkaana apuna. Jättäen asian muuten aivan täydellisesti riippumaan piiritoimikuntien toiminnasta, joka juuri kysymyksessä olevan raporttijärjestelmän kautta on entistä enemmän keskittyvä ja siten koitua hyödyksi koko liitolle ja sen toiminnalle, lausumme sen toivomuksen, että piiritoimikunnat hätiköimättä, mutta silti

tarpeellisella valppaudella ryhtyvät sitä toteuttamaan. Tarkoitus on ottaa tämä järjestelmä käytäntöön kuluva eli siis toisen vuosineljänneksen loputtua, joten ensimmäinen neljännes siis jätetään sikseen. Jos piiritoimikunnilla on jotain epäselvää järjestelmän soveltamiseen tai kaavakkeiden käyttöön nähden, antaa liittotoimikunta siinä suhteessa pyydetessä tarkempia tietoja.»

Kuten luonnollista, ei tämän uuden tiedonantojärjestelmän tuloksia voida käyttää hyväksi vielä tätä toimintakertomusta laadittaessa. Mutta vastaisuudessa tulee siitä epäilemättä olemaan paljon hyötyä ei ainoastaan toimintakertomuksia, vaan työsuunnitelmiakin valmistettaessa. Sen ehtona on kuitenkin, että sekä osastot että piiritoimikunnat heti alunpitäen tekevät voitavansa järjestelmän onnistumiseksi.

Liiton toimikunta ja toimitsijat.

Liiton toimikuntaan valittiin viime edustajakokouksessa vakinaisiksi jäseniksi: *E. J. Hämäläinen* puheenjohtajana, *Hj. Eklund*, *T. Antikainen*, *J. Viitasaari*, *V. Viitanen*, *M. Lainio* ja *Hannes Sula* sekä ruotsalaisten puolesta *U. Vistbacka*. Tässä kokoonpanossaan ryhtyi toimikunta sitten heti hoitamaan liiton asioita valiten varapuheenjohtajakseen *T. Antikaisen*, joka edustajakokouksessa oli saanut toiseksi enimmän ääniä puheenjohtajan vaalissa. Liiton sihteerin tehtäviä taas hoiti edelleen entinen järjestäjä *J. Railo*, jonka edustajakokous oli yksimielisesti toimeen uudelleen valinnut.

Vuoden 1917 aikana ehti liiton uusi toimikunta pitää kaikkiaan 7 kokousta, joissa yhteensä asioita oli 99. — Ensimmäinen kokous, mikä pidettiin elokuun 29 p:nä, oli yhteinen entisen toimikunnan kanssa. Siinä johti puhetta aluksi liiton entinen puheenjohtaja *V. Viitanen* ja sitten, kun entinen toimikunta oli luovuttanut valtansa uudelle ja sen jäsenet poistuneet, uusi puheenjohtaja *E. J. Hämäläinen* liiton järjestäjän *J. Railon* pitäessä koko ajan pöytäkirjaa.

Paitsi varapuheenjohtajan vaalia, joka tapahtui tässä kokouksessa, valittiin samalla kertaa liiton taloudenhoitajattareksi *Fanny Sydänmaa* ja toimistoapulaiseksi *Tyyne Sydänmaa*, molemmat yksimielisesti uudelleen. Liiton kirjallisen sihteerin toimi sitävastoin päätettiin jättää vielä toistaiseksi täytämättä. Tässä kokouksessa asetettiin myös seuraavat kolme jaostoa, joiden tarkoitus selviää niiden nimistä, nimittäin: *talousjaosto*, johon tulivat E. J. Hämäläinen, Hannes Sula ja M. Lainio, sekä *agitatsioonijaosto*, johon tulivat T. Antikainen, U. Vistbacka ja Hj. Eklund, ynnä *opintotyöjaosto*, johon tulivat J. T. Viitasaari, J. Railo ja V. Viitanen. Muista asioista, jotka tässä kokouksessa olivat käsiteltävänä, mainittakoon, että toimikunta päätti edustajakokouksen päätöksen mukaan ja sen nimessä antaa työläisnuorisolle julistuksen, joka on kokonaisuudessaan otettu tämän toimintakertomuksen johdantoon.

Myöhemmin asetti toimikunta vielä erityisen *koulukomitean*, johon tulivat toimikunnasta J. Railo ja Hannes Sula ynnä ulkopuolelta Väinö Jokinen ja Yrjö Sirola, sekä erikoisen *nuorisosuojeluskomitean*, johon tulivat toimikunnasta E. J. Hämäläinen ja V. Viitanen ynnä ulkopuolelta J. Lumivuokko. Näiden komiteain tarkoituksena oli ryhtyä toteuttamaan edustajakokouksen tekemiä päätöksiä koulu- ja nuorisosuojeluskysymyksistä. Niinikään asetettiin *kirjastokomitea*, johon tulivat toimikunnasta J. Railo ja J. T. Viitasaari ynnä ulkopuolelta O. V. Kuusinen ja Yrjö Sirola. Tämän komitean tarkoituksena oli ryhtyä järjestämään kiertäviä kirjastoja niillä varoilla, joita liitto oli saanut siihen tarkoitukseen. Vielä asetettiin vuoden lopulla erityinen *antimilitaristinen komitea*, jonka oli määrä ryhtyä johtamaan tulevaa asevelvollisuusvastaista taistelua. Siihen tulivat J. Railo, U. Vistbacka ja M. Lainio. Viimeisessä kokouksessa vuoden 1917 aikana päätettiin lisäksi ottaa liiton toimistoon toinen apulainen ja hyväksyttiin siksi *Vieno Lind*, joka astui heti toimeensa.

Toimikunnan jäsenten osanotto kokouksiin oli seuraava: Puheenjohtajana toimi E. J. Hämäläinen kaikkiaan viidessä kokouksessa ja T. Antikainen kahdessa sekä pöytäkirjurina J. Railo kuudessa ja Fanny Sydänmaa yhdessä. Eri kokouk-

sisä olivat läsnä: M. Lainio, Hannes Sula ja V. Viitanen kaikissa, U. Vistbacka ja J. Railo kuudessa, E. J. Hämäläinen, T. Antikainen ja Fanny Sydänmaa viidessä sekä J. T. Viitasaari neljässä ja Hj. Eklund kahdessa.

Vuoden 1918 aikana piti liiton toimikunta tässä kokoonpanossaan kaikkiaan neljä kokousta, joista kolme tammi-kuussa ennen vallankumousta ja yhden sen aikana maaliskuun lopulla. Kolmessa edellisessä kokouksessa käsiteltiin asioita, jotka tarkoittivat liiton toiminnan jatkamista, viimeinen taas oli omistettu silloisen tilanteen selvittelyyn. Asioita oli niissä kaikkiaan 53 ja osanotto niihin yleensä samanlainen kuin edellisinäkin vuonna. Toimikunnan jäsenistä olivat eri kokouksissa läsnä: E. J. Hämäläinen, J. Railo, V. Viitanen ja Fanny Sydänmaa kaikissa, Hj. Eklund, M. Lainio, J. T. Viitasaari ja Hannes Sula kolmessa sekä U. Vistbacka kahdessa ja T. Antikainen yhdessä. Puheenjohtajana toimi E. J. Hämäläinen ja pöytäkirjurina J. Railo kaikissa näissä kokouksissa.

Kapinan jälkeen hajosi sitten liiton toimikunta ja sen toimitsijat jättivät toimensa. Ainoa henkilö sen vakinaisista jäsenistä, joka jäaden maahan ei joutunut vangiksi, oli puheenjohtaja E. J. Hämäläinen. Hänenkin oli kuitenkin vaikea toimia, varsinkin aluksi, jolloin valkoinen terrori vielä vallitsi. Vasta syksyllä voi hän tositeolla ryhtyä toimiin liiton toimikunnan uudelleen kokoamiseksi ja sen toiminnan uudelleen alkamiseksi.

Neuvoteltuaan eräiden tunnettujen liiton jäsenten kanssa sopi puheenjohtaja syyskuun alussa toveri *Mikko Ampujan* kanssa, että tämä lähtisi matkalle eri seuduille maata tutustuakseen niihin mahdollisuuksiin, joita silloin oli olemassa osastojen henkiin herättämiseksi. Kuten toisesta paikasta näkyy, oli tämä matka kuitenkin ennaikainen. Mitään toimintamahdollisuuksia ei silloin vielä ollut. Kuitenkin oli alku tehty ja vähitellen rupesivat olosuhteetkin muuttumaan suotuisammiksi. Kun maailmansota sitten viimeinkin oli tauonnut ja tilanne meilläkin sen kautta hieman parantunut, voitiin taas v:n 1918 lopulla ajatella liiton toiminnan alkamista.

Toimikuntaan, joka vuoden 1919 alusta ryhtyi hoitamaan liiton asioita, tulivat kuulumaan edustajakokouksen valitsevat vakinaiset jäsenet *E. J. Hämäläinen* edelleen puheenjohtajana ja *Hj. Eklund*, joka sitten myöhemmin valittiin varapuheenjohtajaksi, sekä varajäsenet *Emil Lindahl*, *Toini Johansson*, *Herman Jokela* ja *Hannes Räsänen* ynnä ruotsalaisten edustaja *Fritiof Sundqvist* ja Helsingin nuorisosastojen Keskusjärjestöjen edustaja *Lauri Leppänen*, joiden lisäksi toimikuntaan on kuulunut sen itsensä valitsemana toimittaja *Yrjö Räsänen*. Tämä toimikunta valitsi sitten yksimielisesti liiton sihteeriksi *J. H. Vehkamäen* ja taloudenhoitajattareksi *Saima Kiviranta-Mellin'in*, jotka molemmat astuivat toimeensa heti vuoden alusta.

Huolimatta siitä, että uudella liittotoimikunnalla varsinkin alussa oli paljon vaikeuksia voitettavanaan, otti sen toiminta sentään kohta onnistuakseen. Vähitellen saatiin osasto toisensa perästä toimimaan ja piiritoimikunnat heräsivät niinikään ennen pitkää. Kuitenkin oli valtiollinen vaino maassa vielä niin suuri, että osastojen ja toimihenkilöjen oli kauan aikaa melkein mahdoton toimia säännöllisesti. Vasta toisen neljänneksen alusta voidaankin laskea liiton toiminnan uudelleen vakiintuneen.

Ensimmäisen neljänneksen aikana oli toimikunnalla kaikkiaan seitsemän kokousta, joissa asioita oli yhteensä 80. Puheenjohtajana toimi *E. J. Hämäläinen* kuudessa kokouksessa ja *Hannes Räsänen* yhdessä sekä pöytäkirjurina *J. H. Vehkamäki* kuudessa ja *Toini Johansson* yhdessä. Läsnä olivat eri kokouksissa: *E. J. Hämäläinen* ja *Herman Jokela* kuudessa, *Yrjö Räsänen* viidessä, *Emil Lindahl*, *Toini Johansson* ja *F. Sundqvist* neljässä, *Hannes Räsänen* kolmessa sekä *Hj. Eklund* ja *Lauri Leppänen* kumpikin yhdessä. Toimitsijoista oli sihteeri läsnä kuudessa kokouksessa ja taloudenhoitajatar viidessä.

Toisen neljänneksen aikana taas oli kaikkiaan viisi kokousta ja niissä asioita yhteensä 72. Puheenjohtajana toimi kaikissa näissä kokouksissa *Hj. Eklund* ja pöytäkirjurina *J. H. Vehkamäki*. Läsnä olivat eri kokouksissa: *Hj. Eklund*

ja Hannes Räsänen kaikissa, Yrjö Räisänen, F. Sundqvist ja Lauri Leppänen neljässä, Herman Jokela ja Emil Lindahl kolmessa sekä Toini Johansson kahdessa, kun taas E. J. Hämäläinen ei voinut sairauden takia ensinkään ottaa osaa liittotoimikunnan kokouksiin. Toimitsijat olivat kumpikin läsnä kaikissa kokouksissa.

Kun liiton toiminta sitten vähitellen oli saatu vakiintumaan ja toimitsijain työ sen kautta oli lisääntynyt, päätti toimikunta kokouksessaan toukok. 22 p:nä ottaa liiton toimistoon apulaisen. Siksi hyväksyttiin neiti *Ester Lilja*, joka astui toimeensa toukokuun 25 p:nä. — Työnsä helpottamiseksi on liittotoimikunta tänä aikana toiminut pienempinä jaostoina, joista tärkeimmät ovat olleet edustajakokousta valmistelleet kaksi jaosta. Näistä on toiseen kuulunut Hj. Eklund, Hannes Räsänen ja sihteeri sekä toiseen Yrjö Räisänen, Herman Jokela ja sihteeri. Näiden jaostojen työ on ollut jaettu siten, että edellinen on alustavasti käsitellyt järjestömuotokysymykset ja jälkimäinen taas ohjelma- y. m. kysymykset sekä molemmat yhteisesti sitten tarkastaneet ne ennen toimikunnalle esittämistä.

Liiton toimisto on sijainnut edelleenkin Helsingin Työväentalolla. Helsingin valloituksen aikana, jolloin Työväentalo saksalaisten tulesta syttyi palamaan, tuhoutui liiton toimistohuonekin ja siinä ollut irtaimisto joutui sotasaaliiksi, mistä liitolle tietysti tuli tuntuva tappio. Myöhemmin ei liiton omaisuutta taas ole voitu saada takaisin, se kun nähtävästi on joutunut yksityisten käsiin eikä viranomaiset ole ottaneet sitä etsiäkseen. Siitä huolimatta ei liiton taloudellinen asema nyt ole niinkään huono, liittotoimikunta kun on koettanut supistaa menot aivan välttämättömiin. Mutta liiton toiminta sen kautta on joutunut kärsimään.

Helsingissä heinäkuun 1 p:nä v. 1919.

Hj. Eklund,
varapuheenjohtaja.

J. H. Vehkamäki,
sihteeri.

Tilikertomus

Suomen sos.-dem. Nuorisoliiton taloudenhoidosta viime liittokokouksesta kesäkuun 30 p:ään 1919.

Tampereella 1917 pidetylle liittokokoukselle esitetyn tilinpäätöksen mukaan oli liiton taloudellinen asema 31 p:nä heinäk. 1917 seuraava:

Tasaustili 31 p:nä heinäkuuta.

Varat:

Rahaa ja muuta omaisuutta	16,084: 28
	Smk. 16,084: 28

Velat:

Vararah. y. m.	2,314: 58
Puhdas omaisuus	13,769: 70
	Smk. 16,084: 28

Vuoden 1917 loppuun mennessä oli tiliasema seuraava:

Tasaustili 31 p:nä joulukuuta 1917.

Varat:

Kassatili	2,100: 61	
Pankkitili	15,643: 69	
Irtaimist.	3,809: 40	
Kirjatili	3,216: 90	
Välitystili	200: —	
Velallistili	1,221: 35	
Epäv. saat. til.	1: —	26,192: 95
	Smk. 26,192: 95	

Velat:

Kuol. os. tili	466: 58	
Vararahasto	2,436: 80	
Kiert. kirj.	4,975: —	
Asev. rah. tili	5,341: 55	13,219: 93
Pääomatili	12,973: 02	
	Smk. 26,192: 95	

*Voitto- ja tappiotili 31 p:nä joulukuuta.***Tappiota:**

Irtaimistotili	423: 27	
Toimistok. tili	4,100: 99	
Palkkatili	6,710: —	
Liittokokoust.	2,110: 80	
Agitatsiooni	1,514: 20	14,859: 26
	<u>Smk.</u>	<u>14,859: 26</u>

Voittoa:

Kirjatili	6,419: 90	
Liittom. tili	1,216: 85	
Välitystili	65: 08	
Sisäänkirj. tili	1,561: —	
Verotili	4,576: 50	
Korkotili	223: 25	14,062: 58
Pääomavähennys		796: 68
	<u>Smk.</u>	<u>14,859: 26</u>

Pääomatili osottaa siis vuoden vaihteessa:

Puhdas omaisuus elokuun 1 p:nä 1917 Smk.	13,769: 70
Tappiota »	796: 68
Puhdas omaisuus v:lle 1918 »	12,973: 02
	<u>Smk.</u> <u>13,769: 70</u>

Tilinpäätöstä v. 1918 tileistä, mikä käsittää vain 3 kk:n ajan, ei ole tehty, koska sen aikuinen taloudenhoitaja ei ole ollut tilaisuudessa sitä tekemään ja hänen hallussaan on osa tilitodisteista.

**Kertomus liiton taloudellisesta asemasta tammik. 1 p:stä
kesäkuun 30 p:vään 1919.**

Liittomme, joka kansalaissodan jälkeen vasta tämän vuoden tammikuussa aloitti varsinaisen toimintansa, on taloudellisenkin asemaasa puolesta tyydyttävästi mennyt eteenpäin. Se taloudellinen tappio, jonka kansalaissota liitolle teki, ei kyllä sinänsä ollut aivan pieni. N. k. »sotasaaliiksi» joutui liiton aivan uusi konttorikalusto ja koneet, — lasku-, kirjoitus- ja puhelinkoneet, — joiden yhteiseksi arvoksi nykyään, alimmankin arvion mukaan voidaan merkitä yli 20,000 markkaa. Rahavarat oli liiton silloinen taloudenhoitaja tallettanut ja sai ne nykyinen toimikunta haltuunsa. Osa käytökelpoista kirjallisuutta y. m. saatiin yhdistyksen talon takaisin luovutuksen jälkeen liiton toimistosta ja myöhemmin sotasaalisvarastosta, yhdistyksen kirjaston mukana.

Omaisuuskatsauksen mukaan, joka tehtiin vuoden alussa, oli liiton taloudellinen asema seuraava:

Inventaario 1 p:nä tammikuuta 1919.

V a r a t :

Rahaa kassassa	16,000: —	
Rahaa pankissa	4,095: 82	
Kirjallisuutta	3,532: —	
Kirjaston arvo	100: —	
Osakkeita	151: —	
Saatavia	1,184: 84	25,063: 66
	Smk.	25,063: 66

V e l a t :

Osastoj. varoja	466: 58	
Eri henkilöille	4,619: 70	5,086: 28
Puhdas omaisuus		19,977: 38
	Smk.	25,063: 66

Liiton taloudellinen asema 30 p:nä kesäkuuta 1919 tehdyn tilinpäätöksen mukaan.

Tasaustili 30 p:nä kesäkuuta 1919.

Varat:

Kassatili	3,157: 27	
Pankkitili	14,334: 93	
Kirjatili	8,869: —	
Kirjastotili	100: —	
Velallistili	2,848: 82	
Kaluston tili	1,176: 25	
Velkak. tili	500: —	
Kirjem. tili	1,500: —	
Osakkeiden tili	151: —	32,637: 27
	<u>Smk.</u>	<u>32,637: 27</u>

Velat:

Kuoll. os. tili	466: 58	
Tilivelkoja	9,737: —	10,203: 58
Pääomatili		22,433: 69
	<u>Smk.</u>	<u>32,637: 27</u>

Voitto- ja tappiotili 30 p:nä kesäkuuta.

Tappioksi:

Kulunkitili.	3,895: 37	
Valistustoimitili	8,184: 95	
Palkkatili	8,500: —	
Lahjoit. tili	1,400: —	21,980: 32
Pääoman lis.		2,456: 31
	<u>Smk.</u>	<u>24,436: 63</u>

Voitoksi:

Kirjatili	7,140: 15	
Sisäänk. tili	2,514: 85	
Verojentili	3,827: 65	
Liit. mer. tili	4,234: 30	
Välitystili	229 77	
Ylim. ver. tili	6,038: —	
Kirjem. tili	212: 80	
Korkotili	239: 11	24,436: 63
	<u>Smk.</u>	<u>24,436: 63</u>

Pääomatili 30 p:nä kesäkuuta 1919.

Puhdas omaisuus 1 p:nä tammik. 1919 Smk.	19,977: 38
Lisäys puolenvuoden aikana »	2,456: 31
Puhdas omaisuus 30 p. kesäk. 1919 . Smk.	<u>22,433: 69</u>

Tilikertomusta painoon vietäessä eivät tilientarkastajat ole, kesälomiensa tähden, ehtineet liiton tilejä tarkastamaan, eikä näinollen voida tilintarkastuskertomusta tähän liittää, vaan esitetään tilintarkastuslausunto edustajakokouksessa.

Helsinki 11/6 1919.

Sos.-dem. Nuorisoliiton Toimikunta.

Hj. Eklund,
varapuheenjohtaja.

Saima Kiviranta,
taloudenhoitaja.

Kertomus Uudenmaan sos.-dem. Nuorisopiirijärjestön toiminnasta

¹/₆ 17 — ³⁰/₆ 19

Näiden kahden vuoden ajalla, jonka tämä toiminta kertomus käsittää, on tapahtunut niin paljon kaikkea erilaista, että on varsin vaikea lyhyen kertomuksen puitteissa luoda täysin ymmärrettävää kuvaa piirimme toiminnasta. Kun maaliskuun vallankumouksen tapahduttua työväen järjestöt saivat rajottamattomat toimintavapaudet, oli siitä seurauksena huomattava järjestöjen jäsenmäärän nousu. Varsinkin maaseudun jäsenten vähyttä sairastaneet osastot saivat nyt uutta voimaa. Suuresta jäsentulvasta oli seurauksena, että henkinen kuntoisuus ei kasvanut läheskään samassa määrässä. Tämä asetti piiritoimikunnalle raskaita velvollisuuksia. Lentävän agitatsioonin ohella oli alettava teemmään voimaperäistä valistustyötä maaseudun uusien joukkojen keskuudessa. Sitä tehtiinkin siksi kunnes porvariston aseellisten joukkojen provosoima luokkasota sen keskeytti.

Kun sitte 2—3 kuukautisten rintamataistelujen ja useiden kuukausien vankileirikärsimysten jälkeen alettiin kokoamaan hajalle lyötyjä järjestöimme sirpaleita, oli päähuomio kiinnitettävä taas lentävään agitatioonin: osastojen herättämiseen ja jäsenmäärän kartuttamiseen. Luento- ja opastuskurssityöhön ei riittänyt varoja.

Onnettomasti päättynyt luokkasota karkoitti niin paljon jäseniä, että jäsenmäärämme nyt on vain puolet siitä, mitä se oli ennen sitä. Osastojen luku on supistunut vielä pienemmäksi. Syy suureen osastoluvun vähennykseen on löydettävissä siinä, että työväentalot — osastojen varsinaiset kokouspaikat — ovat suljetut sekä että parhaat toimihenkilöt edelleen viruvat vankiloissa tai ovat maan paossa tai sortuneet ennenaikaiseen hautaan valkoisten pyövelien verenjanon uhrina.

Alla oleva kertomus antanee jonkinlaisen kuvan kahden viimeisen vuoden toiminnasta.

Toimikunta.

Lokakuun 28 p. 1917 pidettyyn piirikokoukseen saakka kuului piiritoimikuntaan: V. Holm puheenjohtajana, Hj. Eklund varapuheenjohtajana, T. Antikainen sihteerinä ja T. Vesala rahastonhoitajana sekä muina jäseninä H. Räsänen, Toini Johansson, Fanny Lehtonen, J. Ylönen ja L. Berghäll sekä varalta: E. Heinivaara, I. Lainio, V. Vacklin ja B. Lindroos. — Edellämainitussa kokouksessa valittiin toimikuntaan — joka on vieläkin toimessa, Hj. Eklund, H. Juvonen, T. Vesala, E. Lindahl, H. Räsänen, L. Berghäll, Mimmi Vilenius, A. Siivonen, Lempi Heinänen ja J. Ketotupa sekä varalle S. Autere, A. Riekkinen, A. Niemistö, Y. Lahtinen ja L. Laine. Näistä T. Vesala ilmoitti heti ensimmäisessä kokouksessa eroavansa. H. Juvonen ja A. Niemistö ovat muuttaneet pois kaupungista. J. Ketotupa ja L. Laine ovat eronneet tuntemattomista syistä ja A. Riekkinen kaatui punaisessa armeijassa rintamalla. Kun piiritoimikunta täten oli tullut vajalukaiseksi ja kun lisäksi järeillä olevatkin jäsenet eivät aina kaikki olleet tilaisuudessa saapumaan kokouksiin — pyydettiin Vuorelan osastoa, jonka jäseniä ei piiritoimikunnassa ennestään ollut — valitsemaan yksi jäsen piiritoimikuntaan. Vuorelan osasto valitsi E. Meriluodon, sekä hänen muutettua pois kaupungista Thure Elen. Puheenjohtajana on toiminut H. Räsänen ja sihteerinä sekä rahastonhoitajana L. Berghäll.

Liittoneuvostoon

piiritoimikunnasta kuului 1917 T. Antikainen, varalta T. Vesala. 1917 piirikokouksessa valittiin V. Vuorio sekä varalta H. Juvonen.

Osastot:

Vuoden 1917 lopussa tilitti veronsa piirijärjestölle 39 osastoa 4106 jäsentä. — 1919 ensimmäisellä neljännekseltä 14 osastoa 1527 jäseneltä. Toisen neljänneksen verotilitystä ei ole vielä useat suorittaneet, mutta näyttää tähän

asti tilitetyistä siltä kun oltaisi nopeasti kulkemassa vallankumousvuodeu jäsenmäärää kohden.

Agitatiooni ja valistustyö:

Lentävä agitatiooni 1917 kohdistettiin etupäässä uusien osastojen perustamiseen. Paitsi vakinaista järjestäjää, H. Räsästä, joka kierteli 2 1/2 kuukautta ympäri maaseudulla, lähetettiin paikallisten asian harrastajain pyynnöstä tilapäispuhujia eri paikkakunnille. Näin tuli perustettua 12 uutta osastoa. — Tammi- ja helmikuulla 1918 luennoi Hj. Eklund 10 eri paikkakunnalla, kullakin 2 päivää, vaihtoehtoisesti aineista sotilaskysymys, uskontokysymys, koulukysymys ja nuorisosuojeluskysymys. — Talvella 1919 kävi E. Lindahl kuukauden ajan herättelemässä osastoja. Huolimatta kaikkialla vallitsevasta kokoushuonepulasta ja poliisien vainoista onnistuikin hän siinä tyydyttävästi. Yhteensä pidettiin piiri-toimikunnan toimesta puheita ja luentoja 120 noin 15,000 kuulijalle. —

Varoja on käytetty agitatiooni- ja valistustyöhön Smk. 3,606:05. Lisäksi on Helsingin osastojen keskusjärjestölle luovutettu Smk. 500: — agitatioonia varten Helsingissä.

Varoja agitatioonitarkoituksiin on saatu osastojen suorittamalla

piiriveroa,

joka on ollut 10 penniä jäsentä kohden kuukaudessa. Lisäksi on saatu

lahjoituksia,

joita ovat tehneet vaalipiiritoimikunta Smk. 300: — ja Liittotoimikunta Smk. 200: —

Juhannusjuhlat,

ovat myöskin olleet valistusrahaston huomattavat kartuttajat. 1917 Lohjalla pidettyjen juhlien saldo oli Smk. 1,413:75 ja 1919 Högforss'issa Smk. 1,640:90.

Piirikokous

Lokakuun 27—28 p. 1917 teki monessa suhteessa suuri-merkityksellisiä päätöksiä. Menettelytapa päätösten käytännöllisestä toteuttamisesta hyväksyi kokous mietinnön, josta selviää käsitys, että sosialismin käytännössä toteuttaminen, kaiken tuotannon ottaminen yhteiskunnalle ja kulutuksen säännöstely, on ainoa mahdollisuus pelastaa kansat nälänhädästä ja täydellisestä tuhosta. — On ryhtyttävä tuotantolaitosten yhteiskunnallistuttamiseen heti kun on todettu työllä olevan riittävän suuren voiman sen toteuttamiseksi. — Järjestökaarti-kysymyksestä hyväksyi kokous laajasti perustellun ponsilauselman, jonka perusajatuksena on mielite, että koska nuoriso-osastojen jäsenistön muodostaa kasvu-ijässä olevat nuorukaiset ja neitokset, pitää kokous vähemmän suotavana järjestysjoukkueiden perustamisen nuoriso-osastojen yhteyteen. Kirjallisen valistustyön järjestämisestä, valistus ja neuvontatyön järjestämisestä ja »Työläisnuorison» sisällön tarkkailusta antoi kokous työsuunnitelman ja toimintaohjeet piiritoimikunnalle.

Tili-asema 30/6 19.

Varat:

rahaa kassassa ja pankissa	2,136: 99
kalusto	34: 50
saatavat	1,000: —
	Smk. 3,171: 49

Velat:

velat	1,083: —
omaisuus	20,88: 49
	Smk. 3,171: 49

Helsingissä 16 p. heinäk. 1919.

Uudenmaan sos.-dem. Nuoriso-osastojen Piiritoimikunta.

K:ta *Lenni Berghäll*
(sihteeri.)

Savonlinnan sos.-dem. Nuorisopiirin toimintakertomus ^{10/6}1917—^{8/6}1919.

Aika, jolloin tämän edellinen piirijärjestön kokous pidettiin, nim. kesäkuussa v. 1917, oli työvännliikkeessä voimakasta nousun aikaa. Samoin nuorisoliikkeen alalla. Ikäänkuin taikaiskusta kohosi järjestöjen jäsenmäärä lyhyessä ajassa moninkertaiseksi. Aineellinen omaisuus lisääntyi. Innostus oli suuri. Tulevaisuus näytti lupaavalta.

Mutta v. 1918 sisällissota, jonka syntysyiden selvittely ei kuulu tähän, yhtä nopeasti pyyhkäsi kaiken olemattomaksi. Ja kesti aina tämän vuoden vaihteeseen ennenkuin toiminta saattoi päästä vaivaloiseen alkuun. Tätä kertomusta laadittaessa ollaan päästy jo verrattain tyydyttävälle tasolle oloihin nähden.

Edellämäinitun sisällissodan tähden ei nuorisotoiminnasta piirissämme v. 1918 aikana ole juuri mitään mainittavaa. Tiedot koskevatkin siis vaan aikaa v. 1917 kesäkuusta saman vuoden loppuun ja kuluvan vuoden alkuosaa. Mitä seurauksia muuten sisällissodasta on ollut piirin osastojen keskuudessa, selviää osittain tämän yhteyteen hankituista tilastollisista tiedoista. Piiritoimikunnan jäsenistä joutui enin kärsimään J. Kosonen, saaden olla noin 10 kk. vankeudessa kunnes pääsi ehdonalaiseen vapauteen 4 v. kuritushuonerangaistustuomiolla. Kuulusteluihin ja pidätetyksi lyhyemmiksi ajoiksi joutui myös J. Kivimäki. Myöskin myöhemmin, nim. tänä vuonna piiritoimikuntaan valitut piiritoimikunnan jäsenet Halonen, Vährn ja Huttunen ovat olleet pidätettyinä, viimeksi mainittu saanut tuomionkin.

Piiritoimikunnan kokoonpano.

V. 1917 piirikokouksessa valittiin piiritoimikuntaan: J. Auvinen, J. Kosonen, A. Julkunen, J. Kivimäki, E. Merikoski, A. H. Luukkainen, I. Sinkkonen, O. Luukkainen, A. Forsström, Ida Kivimäki ja Hilda Luukkainen.

Kun v. 1918 aikana oli useita jäseniä siirtynyt muille paikkakunnille, ei toimikunta saattanut jatkaa toimintaansa

vajaalukuisena, vaan läsnäolleet jäsenet neuvottelutilaisuudessaan viime tammik. 27 p:nä katsoivat sopivimmaksi antaa kehoituksen Savonlinnan osastolle täydentää piiritoimikuntaa, koska ei voitu tätä varten kutsua piirikokousta. Savonlinnan osasto sittemmin valitsi piiritoimikuntaan jäsenensä F. Huttusen, T. Aron, T. Vährnin ja V. Siltasen sekä T. Halosen Saarikansan osastosta.

Toimikunnan kokoukset.

Tilastoajalla on toimikunta kokoontunut 18 kertaa; yhden kokouksen pöytäkirja on sodan aikana kadonnut, joten ei ole tietoa, ketä siinä on ollut läsnä. Kokouksissa ovat käyneet mukana: J. Kosonen 17 kertaa, J. Auvinen 13, T. Aro 9, Huttunen 9, Siltanen 8, Halonen 6, Julkunen 5, J. Kivimäki 5, Merikoski 5, Vährn 5, Forsström 4, Ida Kivimäki 3, A. H. Luukkainen 2, Sinkkonen 1, Hilda Luukkainen 1.

Juhlat ja kilpailut.

V. 1917 ajalla pani toimikunta toimeen I kesäjuhlan Punkaharjulla ja yhden syysjuhlan Savonlinnassa. V. 1918 toimittiin 2 iltamaa ja v. 1919 1 iltama.

Näytelmienesityskilpailuja on järjestetty 2 kertaa Savonlinnassa. V. 1917 kilpailuissa joutui I:lle tilalle Savonlinnan osasto ja II tilalle Ahvionniemen osasto; muita kilpailijoita ei ollut. V. 1919 kilpailuissa I:lle tilalle Savonlinnan, II:lle tilalle Rantasalmen ja III:lle tilalle Mikkelin osasto. Kilpakappaleina on ollut I:si-näytöksiset huvinäytelmät; palkintoina kunniakirjoja.

Osastojen välisiä urh.-kilpailuja on toimeenpantu piirin kiertävästä palkinnosta v. 1917 kesällä Savonlinnassa ja 1919 talvella Kukonharjussa, ollen palkinto nyk. Kukonharjun os. hallussa ja toimittaa tämä osasto tämän vuoden kesäkilpailut.

Opastus- ja järjestelytyö.

Tilastoajalla on Piiritoimikunnan toimesta ollut 18 tilapäistä puhe- ja opastustilaisuutta.

3-päiväiset luento- ja opastuskurssit oli v. 1917 jouluk. 30—31 p:nä ja v. 1918 tammik. 1 p. Savonlinnassa. Luennoitsijoina A. Halonen, J. Kosonen, J. Auvinen ja A. Julkunen. Luentoaineina talousoppi, yhteiskuntapolitiikka, sosialidemokratian periaatteellinen ohjelma, käytännöllinen nuorisotoiminta, kirjastotoiminta ja lausunto- ja puhetaito. Osanottajina oli vakinaisesti edustajia 10:stä osastosta, lukuisista muista järjestöistä sekä runsaasti yksityisiä asianharrastajia, nousten kuulijain määrä 100—150 henkeen.

Kun tänä vuonna toimintaa aloitettiin palkkasi piiritoimikunta sihteerinsä 1 kk. ajaksi vakinaisesti järjestäjäksi. Toiminnan kehittäminen ja erikoisesti piirikokouksen valmistelu vaatii toimikunnan käyttämään järjestäjää edelleen 2 kuukautta, joten vakinainen toimitsija oli toimessa helmik. alusta huhtik. loppuun.

Kirjevaihto ja tiedoksiannot.

Siitä ei ole tietoja kuin ainoastaan kuluvalta vuodelta syystä, että sodan aikana on v. 1917—1918 konsepti kadonnut. V. 1919 kesäk. 8 p:ään mennessä on lähetetty 216 kirjettä ja korttia, saapunut 77 kirjettä ja korttia, lisäksi rahalahetykset ja painotuotteet.

Varojen hankinta.

Piirivero eivätkä toimikunnan muutkaan tulot ole riittäneet toimikunnan tarpeisiin. Tämän vuoden alussa otettiin aluksi 500 mk. laina. Sitten annettiin kehoitus osastoille hankkia varoja ja saatiinkin tällä tavoin huomattava määrä rahaa vaikkakin läheskään kaikki osastot eivät kehoitusta noudattaneet. Myöskin tämän vuoden näytelmäkilpailutalaisuudesta oli tuloja melkoisesti.

Osastojen luku ja jäsenmäärä.

V. 1917 alussa oli 18 osastoa ja niissä jäseniä 772. Saman vuoden lopulta puuttuu tiedot. V. 1919 maalisk. 31 p:nä oli osastoja 28, joista vielä toimeettomina 4, nim.

Kissakosken, Harjurannan, Harmaalan ja Salorannan. Tämän vuoden aikana on muuttunut työväenyhdistyksiksi 3 osastoa, nim. Ahvionniemen, Kiiskilän ja Ollikkalan osastot. Nykyään on siis toiminnassa ja piirien yhteydessä 21 osastoa. Näistä on tämän vuoden ajalla perustettu 2, Ahvensalmen ja Säämingin Haapalan osastot. Osastot ovat nimeltään seuraavat: Saarikansan, Joroistnn, Savonlinnan, Punkaharjun, Pieksämäen, Putikon, Kolman, Ruhvanan, Rantasalmen, Särkijärven, Säämingin, Haapalan, Ahvensalmen, Otavan, Rummukan, Otamon, Mikkelin, Kerman, Heinolan, Kukonharjun, Sulkavan, Heinäveden Haapalahden, eli yht. 21.

Jäseniä näissä 31 p:nä maalisk. 1919 tietoja antaneissa 8 osastossa yhteensä 317. Todennäköisesti on yhteinen piirin jäsenmäärä mainittuna aikana lähes, tai ylikin 700.

Omaisuus osastoilla.

Tietoja antaneilla 8 osastolla on ollut omaisuutta v. 1919 maalisk. 31 p. yht. 1,962:78. Kun suurempaa kiinteistöä ei tietoja antamattomillakaan ole, voinee kaikkien osastojen omaisuus tehdä yht. noin 5,000 mk.

Osastojen toiminta.

Tilastoa osastojen toiminnasta kuten kokouksista, huveista, kilpailuista ja muusta sellaisesta ei voida esittää, kun ei ole saatu tarpeellisia vastauksia kyselyyn. Että tietoja ei ole saatu paremmin, johtunee siitä, että kyselyaikana on useimpain osastojen omaisuus samoin kuin arkistot olleet takavarikossa, tai ovat kokonaan tuhoutuneina. Näistä syistä lienee tietoja antaneidenkin tiedoksiannot muodostuneet hajanaisiksi.

Muulla tavoin saadun käsityksen mukaan on osastojen toiminta etupäässä kohdistunut kuukausi- ja viikkokousten toimeenpanoon sekä huvien järjestämiseen. Osastolehti lienee useimmalla osastolla, mutta opintorengas sitävästoin vain muutamilla. Syystä tai toisesta ei opintorengastyö

tunnu saavuttavan enempää huomiota. »Työläisnuorisoa» ja kirjallisuutta levittänee jokainen osasto. Vaalikokouksia ovat järjestäneet useat osastot. Samoin nuorisouhlia.

Sisällissodan seuraukset.

Paitsi että osastojen omaisuutta on tuhoutunut, joutui siitä kärsimään useimman osaston jäsenistä joku osa. Tietoja antaneiden osastojen joukosta kiinnittää enin huomiota Mikkelin, Kolman, Putikon ja Joroisten osastojen antamat tiedot.

Mikkelissä	kuoli	7,	vankilassa	19,	muuten joutui kärsim.	27
Kolmalla	»	3,	»	18,	»	21
Putikossa		»	12,	»	»	15
Joroisissa		»	16,	»	»	20

Huomattavaa jälkeä on tapahtunut myös Savonlinnassa, Rantasalmella ja Heinolassa, viimeksi mainitussa paikassa otaksuttavasti hyvinkin runsaasti, mutta tarkkoja tietoja ei ole saatu.

Raskaasti on siis kauhean sisäisen sodan vaikutus tavannut piirimme nuoris-elämää. Elävän voiman menetystä samoin kuin toiminnan keskeytystä ei voi korvata muuten, kuin tekemällä väsymätöntä valistustyötä uusien jäsenten hankkimiseksi ja kasvattamalla joukoista pois joutuneiden tilalle uusia toimitsijavoimia.

Loppulauselmä.

Yllä esitetyistä puutteellisista poiminnoista selviää, että nuorisotoiminta piirissämme ei ole kosketeltuna aikana voinut kehittyä siinä määrin kuin olisi toivottavaa. Mutta noin vuoden mittainen poikkeustila lienee siihen suurimpana syynä. Sittenkin osastojen ja jäsenten lukuisuus niissä sekä nykyään ilmenevä ihmeteltävän suuri innostus ja toimintatarmo ovat taasen lupaavia merkkejä tulevaisuuteen nähden. Muodostukoon seuraava toimintakausi eloisaksi nousun ja

kehityksen jatkoksi ja kokoontukoon v. 1920 piirikokous niin runsailla voimilla, ettei äskeiset kokemukset vähääkään tunnu. Siis: työhön sosialidemokratian eteen!

Savonlinnan Sos.-dem. Nuorisopiiritoimikunta.

Toimintakertomus Jyväskylän Sos.-dem. Nuorisopiirin toiminnasta kesäkuun 30 p. 1917—kesäkuun 30 p. 1919.

Vallankumousvuonna 1917 toukokuussa tehtiin, kuten liittotoimikunta muistanee, vallankumous myöskin Sos.-dem. Nuorisopiirissä, syystä kun entinen piiritoimikunta ei toiminut. Tiesimme varsin hyvin, että emme ole kykeneviä ottamaan vastaan piiritoimikunnan tehtäviä kokemattomiin ja kouluttamattomiin käsiimme, mutta parempi kuitenkin, kun se, että kädet ristissä istuu ja odottaa muualta apua.

Valittiin väliaikainen toimikunta Jyväskylän nuorisosastosta, toimitsijan tehtävät sai allekirjoittanut siihen saakka kun piirikokous saadaan koolle ja valittua virallinen piiritoimikunta. Liittotoimikunta hyväksyi ja antoi valtuudet toiminnallemme.

Käytyäni edellisen piiritoimikunnan toimitsijan luona hakemassa arkistoa, en saanut muuta kuin ainoastaan kassakirjan. Muu osa arkistosta oli poltettu venäläissantarmipelon vuoksi. Väliaikainen toimikunta hoiti asioita ja järjesti piirikokouksen heinäk. 22 p. 1917, josta liitän mukaan seuraavan tarkan sanomalehtiselostuksen.

Keski-Suomen Sos.-dem. Nuorisopiirikokous

pidettiin tk. 22 p:nä Jyväskylän ty. talolla. Kokouksessa oli saapuvilla eri nuorisosastojen valitsemina 17 edustajaa sekä liittotoimikunnan edustajana J. Viitasaari.

Alkutoimet. Kokouksen piiritoimikunnan puolesta avasi O. Oksanen, jonka lausuttua edustajat tervetulleiksi valittiin puheenjohtajiksi O. Oksanen ja H. Korhonen sekä pöytäkirjan pitäjiksi Yrjö Helenius ja Anni Veijanen.

Valiokuntain vaalit. Piiritoimikunnan ehdotuksesta asetettiin kaksi valiokuntaa, nim. talousasiain valiokunta, johon jäseniksi valittiin Juho Makkonen, E. Raatikainen ja J. E. Hytönen, sekä valistusvaliokunta, johon jäseniksi M. Säde, E. Lukkarinen, Kalle Kervinen, Edla Hantunen ja O. Oksanen.

Työjärjestys piiritoimikunnan ehdottamassa muodossa hyväksyttiin.

Piiritoimikunnan toiminta- ja tilikertomukset esitettiin, jotka lyhyen keskustelun jälkeen lähetettiin talousasiain valiokuntaan.

Valistustyön järjestämisestä käytti alustavan puheenvuoron K. Kervinen ehdottaen, että piirin valistustyö järjestettäisiin entistä voimaperäisemmäksi. Olisi otettava piirille oma luennoitsija 1—2 kk. ajaksi, jonka palkkaamiseen tarvittavain varojen hankkimiseksi on kokouksen löydettävä keinoja. Alustajan ehdotusta keskustelussa kaikki puhujat kannattivat. Asia lähetettiin valistusvaliokuntaan.

Piiriveroa päätettiin kantaa 10 penniä kuukaudessa jäsentä kohden. Päätös tehtiin 8 äänellä 7 vastaan. Vähemistö tahtoi veron korotettavaksi 15 penniin kuukaudesta.

Piirijuhlista tehdyt ehdotukset lähetettiin valistusvaliokuntaan valistustyön yhteydessä käsiteltäviksi.

Seuraava piirikokous päätettiin pitää syksyllä v. 1918 piiritoimikunnan lähemmin määräämänä aikana Jyväskylässä.

Työläisnuorison ja kirjallisuuden levittäminen. Asiasta tehtiin useampia eri ehdotuksia, jotka lähetettiin valistusvaliokuntaan, lopullisesti muodostettavaksi.

Työläisnuorison arvostelu. Liiton äänenkannattajan »Työläisnuorison» sisällöstä ja toimitustavasta keskusteltuaan päätti kokous todeta, ettei lehden sisällöstä viime kesästä aina tähän kuukauteen asti ollut sellaista, jota suuret työläisnuorisoparvet ovat lehdeltään odottaneet, lieventävänä seikkana kuitenkin huomioon ottaen sen painostuksen, minkä

kahleissa kaikkalainen julkinen sana vallankumoukseen asti oli. Mikäli arvostelu koskee lehden ihan viimeisiä numeroita, niin niiden suhteen lausuu kokous julki täyden tyytyväisyytensä ja toivoo, että sama pirteä toimitustapa edelleenkin jatkuisi hyödyttäen lehden levenemistä ja sos.-dem. nuorisoliikkeen niin sisäistä kuin ulkonaistakin edistystä.

Partiopoikaliike. Alustavan puheenvuoron käytti O. Oksanen. Yleensä keskustelussa katsottiin partiopoikaliike työväenliikkeelle vahingolliseksi. Sensijaan olisi järjestönuorten liikettä nuoriso-osastojen taholta kaikin käytettävissä olevin keinoin tuettava. Asia lähetettiin valistusvaliokuntaan.

Otettiin loma, jotta valiokunnat voivat työskennellä. Kokoonnuttiin jälleen kello neljän aikana, jolloin ensiksi esitettiin talousvaliokunnan mietintö

piirin toiminta- ja tilikertomuksista. Valiokunta ehdotti:

1) että tilit olettaisiin vastaan ilman tilintarkastajain lausuntoa, koska valiokunta ei ole huomannut mitään harhaan johtavaa, ja että piiritoimikunta ottaa varat vastaan sen kassakirjan saldon mukaan, mikä nyt on;

2) että piirisihteerin palkaksi määrätään 75 mk. vuodessa, jos sihteerin samalla hoitaa rahastonhoitajan tehtävät, mutta jos toimet tulevat erotettaviksi, niin sitten sihteerille maksetaan 40 mk. ja rahastonhoitajalle 35 mk. vuodelta, ja

3) että piiritoimikunta ottaa käytäntöön amerikkalaismaallisen järjestökirjanpidon.

Valiokunnan ehdotus hyväksyttiin lisäyksellä:

että piirin tilit päätetään vuosittain, mutta tilintarkkailijat ovat velvolliset tarkastamaan tilit puolivuosittain.

Valistustyön järjestäminen. Esitettiin valistusvaliokunnan mietintö, joka oli seuraava:

Käytännöllisestä valistustyöstä päättää kokous:

1) että ensi syksyn kuluessa palkataan piirille järjestäjä vähintään kuukauden ajaksi ja pitemmäksikin, jos suinkin piiritoimikunnan varat näyttävät sen sallivan;

2) että piiritoimikunta velvoitetaan toimeenpanemaan ensi kevännä sopivaksi katsomanaan aikana 3 päivää kestävät opastuskurssit Jyväskylässä toimitsijoitten kasvattamista varten osastoille. Näille kurseille voi jokainen osasto lähettää haluamansa määrän osanottajia;

3) että piiritoimikunnan opastuskursseja järjestäessään on hankittava liittotoimikunnalta ohjeita sekä pyydettyä lähettämään yhden opastajan puolestaan kurseille;

4) että piiritoimikunnan tulee yrittäessään järjestää osastoissa opiskelutyötä, samoin kuin muutakin valistustyötä järjestäessään, huomioon ottaa liittotoimikunnan niiden johdosta antamat ohjeet.

Kirjallisesta valistustyöstä kokous päättää:

1) että piiritoimikunnan on valvottava, että osastot tässäkin suhteessa noudattavat liittokouksien päätöksiä ja niiden perusteella a) ryhtyvät järjestämään itselleen kirjastoja; b) levittävät liiton agitatsioonikirjasia ja ne osastot valitsevat vakinaisesti toimivan kirjallisuustoimikunnan, missä ei ennenmin ole sellaista valittu, huolehtimaan työväenkirjallisuuden ja sanomalehtien, ennenkaikkea liiton kustantaman kirjallisuuden ja »Työläisnuorison» levittämisestä paikkakunnallaan.

2) Piiritoimikunta valvokoon, että »Työläisnuorison» levikki lisääntyy ja siksi piiritoimikunta järjestäköön tarkoituksenmukaiset kilpailut piiriin osastojen kesken ja osastot jäsentensä kesken.

Mietintö hyväksyttiin sellaisenaan.

Varojen hankkiminen. Esitettiin valistusvaliokunnan mietintö piirin varojen kartuttamisesta, joka ehdotti kokouksen hyväksyttäväksi seuraavaa:

1) että piiritoimikunnan on toimeenpantava vähintään kolmet piirijuhlat, joista yhdet on järjestettävä niin pian kuin mahdollista piiritoimikunnan lähemmin määräämänä aikana ja sopivaksi katsomalla paikkakunnalla;

2) että kaikki piiriin kuuluvat osastot ovat velvolliset pitämään yhdet iltamat paikkakunnallaan, josta tulot luovutetaan piiriin valistustyörahastoon; ellei osastot katso voivansa juhlia pitää, olisi niiden luovutettava kassoistaan varoja mainittuun tarkoitukseen kohtuulliseksi katsomansa määrän;

3) Piiritoimikunta voi, ellei se saa kokoon tarpeeksi varoja valistustyöhön käytettäväksi, alistaa piiriäänestyksellä ratkaistavaksi 50 pennin suuruisen ylimääräisen veron määräämisen piiriin kuuluvien osastojen maksettavaksi jokaiselta jäseneltään. Osastot puolestaan voivat itse päättää siitä, kuinka he sen jäseniltään kantavat.

Valiokunnan mietintö hyväksyttiin.

Partiopoikaliike. Valistusvaliokunnan mietintö asiasta oli seuraava:

Piirikokous katsoo porvarillisiin partiojärjestöihin kuulumisen työväenluokan lapsille turmiolliseksi, jonka vuoksi kehoitetaan työläisvanhempia kieltämään lastensa pääsyn niihin.

Samalla kun kokous kehottaa nuoriso-osastoja yhdessä muitten työväenjärjestöjen kanssa ottamaan osaa järjestönuorten osastojen perustamiseen ja toiminnan ohjailuun paikkakunnallaan sekä niiden tukemiseen niin henkisesti kuin aineellisesti, kehoittaa se työläisvanhempia myötä-

vaikuttamaan järjestönuorten työn kaikinpuoliseksi onnistumiseksi paikkakunnallaan.

Piirin asioista tiedottaa päätettiin »Työläisnuorisossa» ja »Sorretun voimassa».

Piiritoimikunnan kotipaikka päätettiin pysyttää edelleen Jyväskylässä, johon kuitenkin yksi jäsen päätettiin valita Haapakoskelta. Toimitetussa lippuäänestyksessä jäseniksi tulivat valittua: Toivo Lehto, 14, J. O. Raja-aho 14, A. Veijanen 14, K. Kervinen 12, O. Oksanen 11, D. Piilonen 8 ja H. Lukkarinen 8 äänellä, varalle H. Martikainen, N. Lehtinen, E. Hantunen ja J. Makkonen,

Liittoneuvostoon jäseniksi valittiin K. Kervinen, varalle Toivo Lehto.

Pöytäkirjan tarkastajiksi valittiin O. Oksanen ja J. Raja-aho.

Liiton edustajan, kokouksen puheenjohtajan y.m. lausuttua vielä muutamia innostavia sanoja edustajille, laulettiin »Vala» ja lopetettiin kokous.

Väliaikainen piiritoimikunta tuli valittua viralliseksi, jonka toimitsijaksi väliaikainen toimitsija allekirjoittanut. Toiminnastamme mainittakoon:

Taloudellinen asema oli huono, joten ensimmäinen tehtävä oli hankkia varoja saadaksemme palkata järjestäjä y.m. Järjestettiin ensimmäiset piirijuhlat syksyksi 1917. Kehotimme osastojakin toimimaan iltamia tai muuten luovuttamaan varoja valistusrahaston hyväksi. Kassan saldo nousikin jo marraskuun ensimmäiseen p. mennessä Smk. 1,052:50. Tammikuun 30 p. 1918 oli tilanne:

Pääoma: alottaessa saldo 428:81

Tuloja: Juhlat 133:18

Liittoavustus 150:—

Osastot veroina ja avustuks. 681:11

Menoja: Valistus- ja henkilöpalkkaus-

tili 1,112:26

Kalusto, posti, y.m. 227:20

Pääoma: saldo $1\frac{1}{2}$ 1918 53:64

Valistustyö: Syksyllä 1917 palkattiin piirille järjestäjä 3/11—21/12. Kaikkiaan sillä ajalla piti järjestäjä 34 puhetta, joissa aiheina oli ollut

- a) Sos.-dem. Nuorisoliikkeen synty ja kehitys,
- b) Sos.-dem. nuorisoliikkeen nykyinen asema kasvatuksellisenä järjestönä
- c) liittokokouksien päätösten selostus kasvatus-, sotilas- ja uskontokysymyksistä,
- d) nuorisojärjestön suhtautuminen Sos.-dem. puolueeseen,
- d) sekä käytännöllisiä toimintaohjeita osastojen virkailijoille.

Painettuja valistusvihkosia lähetetty osastoille 2 kertaa jaettavaksi, kehotuskirjeitä 4 kpl., joiden sisältö on ollut aina aikaansaan koskevia tiedonantoja, 30 p. 1. 1918 kuluessa.

Osastot: Veroa maksavia osastoja oli toimintamme alussa 8, mutta jo ennen piirikokousta tuli 2 lisää, joten päätösvaltainen toimintamme alkoi 10 osaston kannatukselle. Piirin järjestäjä perusti puhetilaisuuksissa 9 uutta osastoa, jotka kumminkaan eivät päässeet toiminnan alkuun pitkälle, sillä kansalaissota tukahdutti kaiken.

Toimintamme kansalaissodan aikana ja 1918 loppuun oli kaikki kuollutta, sillä jo helmik. 4 p:nä 1918 tapahtui vangitsemiset piiritoimikunnan kotipaikalla ja m.m. piiritoimikunnan henkilöistä vangittiin allekirjoittanut. Piirin arkistossa luonani pidettiin täydellinen ja perinpohjin tarkka kotitarkastus sillä tuloksella, että mitään vaarallista ei löytynyt. Ainoastaan kaksi viimeisiin sanomalehtiin aiottuja kehotuskirjeitä osastoille, joissa vastustettiin aseellista toimintaa ja kehoitettiin järjestäytymään, aiheutti vankina viipymiseeni. Kaikki osastoille lähetetyt ylijäämäkiertokirjeet vietiin mukana. Olin vankina lukkojen takana heinäk. 14 p. asti, sittemmin kotiaarestissa syysk. 2 p. jolloin valtiorikosoikeus laski täydellisesti vapaaksi.

Heti alotin toiminnan uudestaan. Piiritoimikunnan henkilöt olivat olosuhteiden ja taloudellisen toimeentulonsa vuoksi matkustaneet muualle, ainoastaan Anni Veijanen ja allekirjoittanut vakituisista ja Edla Hantunen varajäsenistä

olivat Jyväskylässä. Tällainen yksityinen toiminta nuorisopiirissä ei ole laillinen, joten kehoitin paikallisia nuorisoliiton jäseniä uudestaan alottamaan toiminnan Jyväskylän nuorisosastossa. Kaupungin viranomaiset estivät ensimmäisen kokouksen pidon, sen vuoksi pidimme sen maalla, pitäjän nimismiehen luvalla.

Puoluekokouksessa joulukuulla ehdotin väliaikaisen liittotoimikunnan henkilöille, että Jyväskylän osasto valitsee puuttuvat jäsenet piiriioimikuntaan ja että piiritoimikunta toimii väliaikaisena siihen asti kun piirikokous voidaan pitää. Ja sain ehdotukselleni kannatusta. Jyväskylän osasto valitsi seuraavat jäsenet:

Olavi Reinikainen, Lyyli Heinonen, Matti Mörk, Aarne Ahonen ja Otto Pylvänäinen edellisten vakituisten Edla Hantusen, Anni Veijasen ja allekirjoittaneen lisäksi sekä varalle Jalmari Lahti, Fr. Mäkinen ja Lempi Viheriä.

Nyt vasta pääsimme virallisesti toimimaan.

Osastojen herättämiseen on kyllä pantu huolta, mutta emme silti ole päässeet tuloksiin, sillä kansalaissota oli hajottanut osastojen toimintakykyiset henkilöt ja uusia ei ollut astumaan tilalle. Vanhoista osastoista ilmottautui ensimmäisessä neljänneksessä Leppälahden, Haapakosken, Tikkakosken, Jyväskylän, Jokivarren ja Liemperän osastot.

Uusia osastoja: Saarijärvi, Kalmari, Härköskylä, Virrat ja Äänekosken osastot.

Kehotus- ja kiertokirjeitä on lähetetty väliaikaiselta toimikunnalta 6, sanomalehtikehoituksia lukuunottamatta, joita on ollut useita.

Taloudellinen asema oli huono, joten järjestimme heti talvella kaksipäiväiset juhlat kaupunkiin. Verot y.m. tuottivat sen verran, että uskalsimme yrittää.

Valistuspäiviä vietettiin piirijuhlain yhteydessä kesäk. 12—15 p:nä osastojen virkailloitten kasvattamista varten liittotoimikunnan avustuksella seuraavan työohjelman mukaan.

Työohjelma. Jyväskylän Sos.-dem. Nuorisopiiritoimikunnan toimeenpanemilla valistuskursseilla Jyväskylän Työväen talolla 12—13—14 p:nä kesäkuuta 1919.

Torstaina 12 p:nä. 8—9 alkuvalmistelut. 9—11 työsuunnitelman laatiminen, Hj. Eklund. 11—12 Kirjaupittoa K. Nordlund. 2—4 kirjanpiittoa K. Nordlund. 4—6 kokousneuvoja Hj. Eklund.

Illallalla klo 7 vastaanottoperheiltama. Ohjelmassa m. m. »Työtäisnuorison suojeluskysymyksestä» luento Hj. Eklundilta.

Perjantaina 13 p:nä. 8—9 työsuunnitelman laatiminen, Hj. Eklund. 9—11 kirjanpitoa, K. Nordlund. 11—12 kirjastonhoito, Pulkkinen. 2—3 pöytäkirjojen laatiminen, Hj. Eklund. 3—5 kirjanpitoa, K. Nordlund. 5—6 kirjeenvaihto, Hj. Eklund.

Illalla luentotilaisuus klo 7, »kasvatus- ja koulukysymyksestä», Pulkkinen.

Lauvantaina 14 p:nä. 8—9 vuosikertomusten laatiminen, Hj. Eklund. 9—11 kirjanpitoa, K. Nordlund. 11—12 vuosikertomusten laatiminen, Hj. Eklund. 1—2 arkistonhoito, Pulkkinen. 2—3 kirjanpitoa, K. Nordlund, sekä luento »meikäläisestä kaunokirjallisuudesta», Pulkkinen.

Osanottajia oli 5 osastosta yhteensä 11 henkilöä, mutta lisäksi oli ilmoittautunut ja oli osanottajana nuorisoasiaan innostunut henkilö toveri Onni Lindeman Äänekosken Hietamalta.

Piiritoimikunnan toiminta väliaikaisena on ollut puutteellista mutta uskallan toivoa, että tuleva piiritoimikunta voi paremmin toimia ja että kiertävä puhuja voidaan palvata piirille jo tänä syksynä, että saadaan kaikki osastot virkoamaan. Piirikokous on 27 p:nä heinäk. 1919.

Jyväskylässä 30 p:nä kesäk. 1919.

Jyväskylän Sos.-dem. Nuorisopiiritoimikunta.

kautta

J. O. Raja-aho.

Kertomus Karjalan Sos.-dem. Nuorisopiiri- järjestön toiminnasta tammikuun 1 p:stä 1918 kesäkuun 30 p:ään 1919.

Piirijärjestön perustaminen ja alkutoiminta.

Kun elokuulla 1917 Tampereella pidetty liittokokous päätti Lonkaah & Kannaksen osaston esityksestä ryhdyttäväksi Liittotoimikunnan taholta toimenpiteisiin Sos.-dem. Nuorisopiirijärjestön perustamiseksi Pohjois-Karjalaan, saapuikin kyseessä olevalle alueelle Liittotoimikunnan lähettämä järjestäjä, toveri Matti Lappi, joka ensin, perustettuaan ajatellun piirijärjestön alueella liki 20 uutta sos.-dem. nuoriso-osastoa, järjesti yhdessä Joensuun osaston asettaman valmistavan toimikunnan kanssa piirikokouksen Joensuun T. y:n talolle 29—30 päiväksi joulukuuta 1917. Tässä kokouksessa oli edustettuna yht. 17 sos.-dem. nuoriso-osastoa. Nimittäin: Joensuun, Juuan, Kaltimon, Kontioleppälahden, Liperin, Lonkaan & Kannaksen, Mulon, Mutalan, Myllykylän, Outokummun, Pankakosken, Pielisensuun, Sortavalan, Tikkanen, Tohmajärven & Kemin, Utran ja Värtsilän osastot, joista edustajia oli yhteensä 31. Alku näytti siis lupaavalta, joten, varmoina sos.-dem. nuorisoliikkeen voittokulusta, päätettiin perustaa Karjalan Sos.-dem. Nuorisopiirijärjestö.

Piiritoimikuntaan, jonka kotipaikaksi määrättiin Joensuu, tulivat valituiksi seuraavat: J. P. Hallikainen, Toivo A. Kaasinen, Eino Lavikainen, J. Mononen, V. Tikkanen, Eino Lievonon, Saima Koistinen ja Heikki Mikkonen. Näistä valitsi piiritoimikunta puheenjohtajakseen V. Tikkasen, rahastonhoitajaksi J. P. Hallikaisen ja sihteeriksi T. A. Kaasisen.

Perustetun järjestön asiat eivät kumminkaan ehtineet päästä säännölliseen kulkuunsa, kun puhkesi kansalaissota ja kaikki enempi toimintamahdollisuus katkesi. Piiritoimikunnalla oli valmiina joukko hyviä suuunitelmia vastaperustettujen osastojen toiminnan kehittämiseksi ja yleensä sos.-dem. nuorisoliikkeen voimistuttamiseksi piirissä. Olihan jo

toiminnaasa 20 osastoa ja uusien perustamismahdollisuuksia paljonkin, mutta kaikki oli lukossa siinä tammi—helmi-kuun vaiheilla 1918, jolloin kansalaissodan kauhut alkoivat.

Piirijärjestön toiminnan uudelleen alottaminen.

Vaikkakin eräät osastot piirissä alottivat toimintansa jo syksyllä 1918, ei piirijärjestön toimikunta osoittanut mitään elonmerkkejä ennenkuin vuosien 1918—19 vaiheilla. Todellisuudessa ei piiritoimikunta voinutkaan virotta toimintaan entisiin voimin. Rahastonhoitaja oli joutunut valkoisten murhahimon uhriksi, puheenjohtaja sotapalveluksessa ja sihteeri — myöhemmin vainaja — ei maalaisliittolaisen sanomalehden toimittajana ollen tahtonut olla mukana. Tämän lisäksi oli vielä muitakin toimikunnan jäseniä pois paikakunnalta.

Allekirjoittaneen aloitteesta muodostettiin väliaikainen piiritoimikunta joulukuun lopulla, johon kuuluivat: puheenjohtajana allekirjoittanut, kirjeenvaihtajana Juho Mononen, pöytäkirjurina Onni Kortelainen, rahastonhoitajana Eino Lievonon, varapuheenjohtajana Saimi Matilainen, varajäseninä Saima Koistinen ja Juho Jessipäinen. Väliaikainen piiritoimikuuta kehoitti osastoja kiertokirjeillä ja muilla tiedonannoilla useampaan otteeseen alkamaan toimintansa ja suorittamaan rästinä olevia, piirijärjestön perustavan kokouksen päättämiä kertaveroja piiritoimikunnalle. Kehoitukset, vaikkapa osittainkin, tehosivat sen verran, että voitiin piiritoimikunnan toimesta kutsua koolle

Piirin edustajakokous maalisk. 29—30 p:ksi.

Kokous pidettiin Joensuun kaupungintalon Musiikkisalissa ja olivat siinä edustettuna seuraavat 13 osastoa: Joensuun, Juuan, Järventauksen, Kaltimon, Kemien, Liperin, Martonvaaran, Mulon, Mutalan, Mutkanvaaran, Pielisensuun, Pötsönlahden ja Sortavalan osastot, joiden yhteinen edustajaluku, siihen luettuna myös piiritoimikunnan edustaja, teki 18. Tämä kokous loi taas uutta uskoa liikkeemme

menestymiseen ja herätti lamaantuneissa mielissä innostusta ja harrastusta toimintaan. Myöskin tässä kokouksessa tehtyjen päätösten pohjalla on sen jälkeen koetettu särkynyttä rakentaa uudelleen ja luoda uudesta niin paljon kuin mahdollista. Kysymys, jolle piirikokouksessa pantiin erikoista painoa, oli

Herätys- ja valistustyö.

Piirikokouksessa pidettiin tarpeellisena ensi aluksi järjestää herätystyötä piirin työläisnuorison keskuudessa ja tähän päätökseen nojaten päättikin piiritoimikunta, saatuaan Kuopion l. it. vaalip. sos.-dem. Piiritoimikunnan kustantamaan puolet kuluista, ottaa piirin palvelukseen järjestäjän kahden kuukauden ajaksi, nimittäin toukokuun 15 p:stä heinäk. 15 päivään 1919, niin että järjestäjä samalla tekee työtä sos.-dem. puolue toiminnan elvyttämiseksi Kuopion l. it. vaalipiirissä. Toimeen tuli valittua toveri Juho Kuusisto Ylistarosta, joka uusien osastojen perustamisessa tahi entisten toiminnan järjestämisessä, sikäli kuin mahdollisuuksia on ollut, on saanut puolittain tyydyttäviä tuloksia aikaan. Perusteellisempaan valistustyöhön ei tähän asti ole jouduttu kiinnittämään vakavampaa huomiota, eikä aikakaan sellaiseen ole nyt ollut sovelias. Kun koko piirin toiminta on ollut kokonaan uudesta aloitettava, on myös täytytty kiinnittää ensi alussa päähuomio, kuten sanottu, herätystyöhön ja osastojen toiminnan käytännölliseen järjestämiseen. Sitäpaitsi piirin laajuus ja niukat rahavarat ovat suuresti tarpeeksi tarmokkaan herätystyönkin järjestämistä vaikeuttaneet. Piiritoimikunta ei ole silti hetkeksikään unohtanut huolehtia valistavan toiminnan kehittämisestä tulevaa syys- ja talvitoimintakautta varten. On toivoo saada valistustyökin »kesäkiireiden» ohi mentyä tarmokkaasti käyntiin. Siltä varalta on olemassa piirikokouksen päätökset, jotka velvoittavat.

Kirjallisuuden levitystyö

on niinkuin muukin valistustoiminta ollut vielä järjestelyn alaisena. Osastojen toiminta ei ole ehtinyt monessakaan

tapauksessa päästä säännölliseen kulkuunsa, joten kirjallisuuden samoin kuin äänenkannattajankin levittämiseen nähdessä on paljon korjaamisen varaa. Piiritoimikunnan taholta on kiertokirjeissä kehoitettu osastoja levittämään liiton kustantamaa kirjallisuutta ja »Työläisnuorisoa», mutta monikaan osasto ei ole kehoituksia tässä suhteessa noudattanut, johtuen tämä edellämainituista seikoista. Kirjojen levitystyön tehostamiseksi päätti piiritoimikunta ryhtyä välittämään liiton kustantamaa kirjallisuutta osastoille, samalla kun se hankkii niille myös toimintavälineitä. — Vajaan kolmen kuukauden aikana on piiritoimikunta osastoille välittänyt liiton kust. kirjallisuutta 176 mk. 75 p. arvosta. Jäsenkirjoja y.m. toimintavälineitä 406: 25 p. arvosta, siis yhteensä Smk. 589: — arvosta.

Piiritoimikunta,

johon piirikokouksen valitsemina kuuluvat: Anni Kortelainen, Fanni Wesley, Anna Vänskä, Hilja Hiltunen, Juho Mononen, E. Suhonen ja A. Louhelainen sekä varajäseninä P. Kettunen, J. Pakarinen ja Olga Nevalainen, on toiminta-ajallaan kokoontunut 6 kertaa, joista pöytäkirjaan on merkitty kaikkiaan 38 pykälää. Piiritoimikunnan puheenjohtajana toimii Anni Kortelainen, sihteerinä ja rahastonhoitajana A. Louhelainen.

Kirjeenvaihto

on ollut verrattain vilkasta. Kuluvan vuoden ajalla on piiritoimikunnalle saapunut 17 arvolähetystä, 50 kirjettä ja 6 postikorttia. Yht. 73 lähetystä. Samalla ajalla on piiritoimikunnasta lähetetty 6 arvolähetystä, 57 kirjettä, 10 postikorttia ja 1 ristiside. Yht. 74 lähetystä.

Verotus- ja raha-asiat.

Piirijärjestön perustavassa kokouksessa 1917 vuoden lopulla päätettyä 1 mk. kerta veroa tai 5 p. kuukausittain suoritettavaa piiriveroa jäsentä kohti, suoritti 1918 alussa kaikkiaan 20 osastoa. V. 1919 ensi neljänneksen piiriveroa

25 p. jäsentä kohti kuuk. on suorittanut vain 15 osastoa yht. 513 jäseneltä. Piiritoimikunnan tilinpäätös 30. 6. 1919 osoittaa varoja 1,508:35, velkoja 606:—, joten puhdas omaisuus on Smk. 902:35. V. 1919 ensi vuosipuoliskon tulot tekevät Smk. 905:55, menot Smk. 978:—, tilikauden tappio siis Smk. 72:45. Piirin taloudellinen asema on, kuten nämä numerot puhuvat, liian heikko. Osastojen huolimattomuus verojen tilityksissä sitä vielä suuresti lisää sillä, että piiritoimikunnalta puuttuu tarpeelliset käyttövarat, kun ei verotilityksiä määrälleen lähetetä.

Yleiskatsaus osastoihin ja piirijärjestön henkiseen tilaan.

Piiritoimikunnan järjestämään kiertokyselyyn on piirin 13 osastoa lähettänyt vastaukset, siis vain puolet nyt toiminnassa olevista osastoista. Liittotoimikunnan järjestämät neljännesvuosiraportit ovat II nelj. täytettynä palanneet vain 9 osastosta. Näin ollen ei mitään kokonaista yhteenvetoa osastojen tilasta voida esittää. Neljä osastoa ilmoittaa omaisuuttaan hävinneen kansalaissodan aikana. Viisi osastoa on aloittanut toimintansa vuoden 1918 lopulla. Seitsemällä osastolla on kirjasto, joissa yht. 90 nidettä. Vain neljällä osastolla on seuralehti ja vain yhdellä opintorengas. Neljä osastoa oli piirin alueella ennen v. 1917 lokakuuta toiminnassa, niistä kaksi Viipurin ja kaksi Kuopion läänissä. Nämä muutamit hajanaiset tiedot muista 13:sta osastosta todentavat kyllin selvästi, että nuorta, heikkoa ja hajanaista, suuresti järjestelyä vailla on vielä sos.-dem. nuoriso-osastojen toiminta Karjalan piirissä. Alueen laajuus, ollen se 300 × 100 km., tekee voimaperäisen herätys- ja valistustyön järjestämisen näillä harvaanasutuilla seuduilla pienin varoin ja pienin voimin melkein mahdottomaksi. Olisi sopivin, ellei taloudellinen kannattavaisuuskysymys sitä estäisi, pienentää piiriä, niin että matkat tulisivat piirin keskuksesta lyhemmiksi. Mutta, kuten sanottu, taloudellinen kannattavaisuuskysymys puhuu pienentelyä vastaan, varsinkin kun osastot ovat suurelta osalta perin heikossa kunnossa, niin

että piirin tulot kärsivät jo siitäkin. Ottaen huomioon sen seikan, ettei piirijärjestö ole vielä ollut toiminnassa kuin yhden vuosisuoliskon ja silmäilemällä niitä, tosin pieniltä näyttäviä saavutuksia mitä sen toimintakautena on saavutettu, ei voida ollenkaan olla tuloksiin tyytymätön, sen vähemmän toivoton tulevaisuuteen nähden. Nuorisoliikkeellä on Karjalan piirissä mittaamattomat työvainiot. Säännöllisempiin oloihin palattuamme uskomme järjestelyllä ja uhrautuvaisuudella saatavan Karjalan piiri jälkijättöisestä asemastaan kohotetuksi muiden piirien tasalle. Vastukset ovat suuret, suuremmat kuin missään muualla, mutta voittamattomia ne eivät ole. Siksiäpä aina vaan eteenpäin.

Joensuussa, 1 p:nä heinäk. 1919.

A. Louhelainen.

Katsaus Oulun l. sos.-dem. nuorisopiirijärjestön toimintaan ajalta ¹⁵/₅ 17—³⁰/₆ 19.

Vuosi 1917 oli järjestöllemme yhtämittaista nousun aikaa. Viimeisessä toimintakertomuksessa mainitaan järjestöön kuuluneen 13 osastoa, vuoden 1918 tammikuussa oli osastojen luku verojen perusteella kohonnut 21, joista toimi elinvoimaisina seuraavat osastot: Kittilän kirkonkylän, Kittilän Sirkankylän, Kemijärven, Rovaniemen, Jaatitan, Koivun, Tervolan, Kemin, Tornion, Karjalahden, Karihaaran, Simon, Iin, Haukiputaan, Patenniemen, Oulun, Hintan, Ruukin, Vihannin, Ylivieskan ja Raahen osastot. Syksyllä v. 1917 liikkui piirin vaalipuhujana 1 kuukauden ajan Leo Pekkala Rovaniemeltä. Hänen toimestaan syntyi uusi osasto Uta-järvelle. Tammikuun 15 p:stä 1918 valittiin piirin järjestäjäksi 3 kaukauden ajaksi Martti Nieminen Rovaniemeltä. Hänen tarmokkaan toimintansa tuloksena oli useiden uusien osastojen syntyminen piirin eteläisessä päässä ja parin nukahtaneen osaston herääminen. Nimellistä tietoa ei näistä uusista osastoista ole, paitsi Limingan ja Rantsilan

osastoista, syystä että Nieminen joutui sodan maininkien uhriksi. Hänet teloitettiin Kemissä maaliskuulla 1918 ja näin ollen ei hän ehtinyt mitään selostusta toiminnastaan jättää piiritoimikunnalle.

Voimme hyvällä syyllä sanoa, että järjestön toiminta ennen kansalaissotaa oli täysin lupaavassa kunnossa, lupavammassa kuin se koskaan ennen oli ollut. Yhteys osastojen ja piiritoimikunnan välillä oli säännöllistä ja vilkasta. Osastojen keskisiä neuvottelukokouksia järjesti piiritoimikunta kolmeen eri paikkaan, nim. Kemiin, Raahen ja Ylivieskaan. Kesäjuhlia pidettiin Torniossa, Raahessa ja Ylivieskassa, joista varsinkin Tornion juhlalla oli järjestölle suuri taloudellinen merkitys.

Piirikokous oli päätetty pitää maaliskuun 4 p:nä 1918 Oulussa, vaan helmikuulla puhjennut kansalaissota teki kaikki päätökset mitättömiksi.

Piiritoimikuntaan kuului varsinaisina jäseninä Pekka Laamanen, Nikolai Rinne, Jukka Lehmusvaara, Hilma Karpinen ja allekirjoittanut. Varajäseninä Hannes Uksila, Santtu Vuorio ja Kalle Hautala. Vakinaisista jäsenistä erosi Karpinen ja Rinne ja valittiin heidän tilalleen Juho Luhta ja Veikko Uksila.

Kansalaissodan aikana hajosi toimikunta kokonaisuudessaan ja on sen jäsenet kahta lukuunottamatta yhä vielä vankiloissa.

Kovin apeaksi tekee mielen se taantumuksellinen tila, mihinkä järjestömme on kansalaissodan vaikutuksesta joutunut. Vasta maaliskuulla 1919 alkoi ensimmäisiä merkkiä liikkeemme heräämisestä piirissämme ilmetä. Maaliskuun 15 p:nä piti Oulun osasto ensimmäisen julkisen kokouksen, jossa väliaikainen piiritoimikunta valittiin. Sen jälkeen koetti piiritoimikunta kaikilla käytettävissä olevilla keinoilla saada jonkinlaista yhteyttä osastojen kanssa syntymään, vaan tuloksitta. Toiminnan suurimpana vaikeuttajana oli paikallisen sanomalehden puute ja myöskin se, että kaikki työväentalot piirissämme olivat takavarikossa, kuten niistä osa on vieläkin.

Järjestäjän lähettämisestä ei voinut olla kysymystäkään, sillä varoja ei järjestöllä ole, eikä näin ollen piirikokouksen pystyynsaamisesta.

Ainoa mitä toimintamme tuloksista voi mainita tällä toimikaudella, on kaksi neuvottelukokousta, joista toinen pidettiin Karjalahdella ja toinen Ruukissa. Näissä molemmissa kokouksissa tehtiin lupaavia päätöksiä toiminnan alottamisesta usealla taholla piiriä ja päätettiin myöskin ryhtyä toimenpiteisiin järjestön taloudellisen aseman tukemiseksi. Minkälaisiin tuloksiin nämä päätökset johtavat, on vielä toistaiseksi kyseenalaista. Innostusta yleensä ei tuntuisi puuttuvan, vaan se, mikä puuttuu, on työvoimat. Julmaa jälkeä on valkoinen terrori tehnyt varsinkin Perä-Pohjolassa.

Kesäkuun 30 päivään 1919 oli järjestömme osastoista toiminnassa vain Tornion, Oulun, Hintan ja Ruukin osastot. Näistäkään ei ole verojaan suorittanut muut kuin Oulun osasto.

Minkälaiseksi muodostuu järjestön tulevaisuus, on kysymys, joka piiritoimikunnallekin nykyisissä oloissa jää arvoitukseksi.

Oulun piiritoimikunnan puolesta:

Fanny Pyhänniska.

(Sihteeri.)

Selostus Viipurin sos.-dem. nuorisopiirin toiminnasta v:na 1917—1918.

Väliaik. piiritoimikunnan laatiessa tätä selostusta ei toimikunnalla ole ollut käytettävänään vakituisen piiritoimikunnan pöytäkirjoja ja muita asiakirjoja, jotka kaikki hukaantuivat kansalaissodassa. Tämän vuoksi on tätä selostusta laatiessa täytynyt turvautua jällellejääneiden piiritoimikunnan jäsenten muistiin. Lappeenrannassa 10—11 p. helmik. 1917 pidetyssä piirikokouksessa tulivat piiritoimikuntaan valituksi: O. Vuoristo, J. Kirjarinta, K. Vänskä, D.

Lindman, A. Mäkelä, O. Niinipuro ja Elsa Konttinen sekä varajäseniksi: S. Laine, O. Turtiainen ja Lyyli Heinonen. Puheenjohtajana toimi Otto Vuoristo ja varapuheenjohtajana Otto Niinipuro. Sittenmin Vuoriston siirryttyä pois paikkakunnalta oli O. N. vakinainen. Sihteerinä toimi J. Kirjarinta ja rahastonhoitajana K. Vänskä. Viipurin agitaationpiiriä on piiritoimikunnassa edustanut V. V. Viitanen ja sen jälkeen kun hänet erotettiin sos.-dem. nuorisotoiminnasta Paavo Leskinen.

Alkupuolella vuoden 1917 keskittyi piiritoimikunnan toiminta pääasiassa valistustyön järjestämiseen piirissä. Toimikunnan ensimmäisessä kokouksessa valittiin kirjallisuusasiemieheksi Elsa Konttinen. Kirjallisuutta levitettiin piiritoimikunnan kautta tuhansien markkojen arvosta, samoin liiton merkkiä. Myöskin Liittotoimikunnan sotilasvastaisen agitaationviikon aikana painatti piiritoimikunta piirin rahavarojen kartuttamiseksi erikoisia merkkejä, joita levitettiin piirissä lähemmäs 10 tuhatta kappaletta. Samalla viikolla järjestettiin onnistunut sotilasvastainen agitaationkokous kansakoulun juhlasalissa.

Vakinaisena puhujana yhden kuukauden aikana toimi Otto Vuoristo. Tilapäispuhujia toimitettiin piiritoimikunnan kautta osastoille runsaasti. Maaliskuun vallankumouksen puhjettua keskeytyi piiritoimikunnan toiminta pitemmäksi aikaa varsinaisesta nuorisotyöstä, sillä vallakumousryöpyt valtasivat mielet.

Rauhallisen järjestötyön pian uudelleen alettua kiinnitti piiritoimikunta huomionsa varhaisnuorison kasvatustyön alkuunpanoon. Piiritoimikunnan aloitteesta kutsuttiin edustajia eri osastoista neuvottelemaan työn alkamisesta. Valittiin erikoinen järjestönuorten toimikunta, joka yhdessä piiritoimikunnan kanssa järjesti m.m. yhden viikon kestävästä opastuskurssit Viipurissa, joiden ansioksi lienee luettava koko lailla vilkas lasten järjestötyö piirissämme.

Helluntaina vietettiin piirin kesäjuhlat Parikkalan Kivijärvellä piirikokouksen toivomuksen mukaan. Kesällä valmistauduttiin liittokokoukseen. Seuraava ajanjakso elettiin

valtiollisten vaalien merkeissä, jolloin useat piiritoimikunnan jäsenet antautuivat vaalivalistustyöhön.

Syksyllä toimitettiin piiriäänestys vakinaisen sihteerin palkkaamisesta piirin palvelukseen, joka äänestys ratkaisi kysymyksen myönteiseen suuntaan. Tällöin piiritoimikunta julisti toimen avoimeksi ja valitsi toimeen Jalmari Tammilaakson, joka harvinaisella innolla ryhtyi hoitamaan tehtäväänsä vuoden 1918 alusta. Tammikuussa syttynyt kansalaissota keskeytti lupaavalta näyttävän toimintavuoden. Kansalaissodan uhreiksi joutuivat piiritoimikunnan puheenjohtaja Otto Vuoristo ja sihteeri Jalmari Tammilaakso, joissa molemmissa nuorisotoiminta ja erittäinkin Viipurin sos.-dem. nuorisopiiri menetti lämminsydämisen sos.-dem. nuorison ystävän ja tarmokkaat nuorisotyöntekijät.

*Väliaikaisen Viipurin sos.-dem. nuorisopiiritoimikunnan
kertomus toiminnasta 30. 3.—31. 5. 1919.*

Vaikka nuoriso-osastot piirissä toinen toisensa jälkeen jo tämän vuoden alussa alkoivat herätä takatalven viimoista, ei piiritoimikunta piirin johtavana orgaanina voinut herätä ja alottaa toimintaansa. Kansalaissota oli uhreinaan vienyt piiritoimikunnalta sen puheenjohtajan O. Vuoriston ja sihteeri Jalmari Tammilaakson. Muista jäsenistä oli suuri osa paennut Venäjälle tai oli muista syistä estetty ottamasta osaa toimintaan. Kaikki asiakirjat ja pöytäkirjat joutuivat kansalaissodassa hukuksiin. Paikkakunnalla vallitsi alkutalvesta vielä voimakas taantumus, niin että tämänkin takia toimintaa oli vaikeata alottaa. Vasta maalisk. 30 p. saatiin vanhojen, jällellejääneiden piiritoimikunnan jäsenten ja paikallisten nuorisovoimien avulla väliaikainen piiritoimikunta pystyyn. Tähän piiritoimikuntaan tulivat viime piirikokouksen valitsemina: T. Lindman, Elsa Karlsson, Lyyli Heinonen ja Kalle Vänskä, Viipurin sos.-dem. nuorisokeskusjärjestön puolesta A. Hautamäki ja piiritoimikunnan päätöksellä lisäjäseniksi valittuina: Talikkalan osastosta Katri Sokka ja Sorvalin osastosta Ida Häkkinen. Piiritoimikunnan toi-

mitsijoina ovat toimineet P. Lindman puheenjohtajana, A. Hautamäki sihteerinä ja Kalle Vänskä rahastonhoitajana, joka viimeksimainittu ei kuitenkaan sairautensa takia ole voinut tointaan ja piiritoimikunnan jäsenyyttä hoitaa.

Väliaikaisen piiritoimikunnan toiminta on kohdistunut yksinomaan piirikokouksen koollekutsumiseen ja kokouksen valmisteluihin. Ja nyt tämän tehtävän täytettyään jättää väliaikainen piiritoimikunta tehtävänsä toivoen, että voitaisiin kokouksessa valita onnistunut ja ripeään, tarkoitustaan vastaavaan työhön täysin pystyvä piiritoimikunta.

Väliaikainen Viipurin sos.-dem. Nuorisopiiritoimikunta.

A. Hautamäki.

(Sihteeri.)

Kertomus Etelä-Hämeen sos.-dem. nuorisopiiritoimikunnan toiminnasta ^{30/6}17—^{30/6}19.

Sitten viime liittokokouksen ei piirissämme ole mitään huomattavampaa aikaansaatu. Kaikki ne suunnitelmat, joita piiritoimikunta oli ajatellut, raukèsivat kansalaissodan aljeltua. Kansalaissota tempasi mukaansa suuren osan liittomme jäsenistä ja kun kansalaissota oli tullut verisesti tukahutettua, oli suuri osa toimivimmista jäsenistämme tuonen mailla ja vankileireissä. Emme varmuudella tiedä, minkä verran osastojemme jäseniä kaikkiaan tuhoutui, mutta parhaimpiimme oli voittajan raaka kostajahimo sattunut. Yksinpä piiritoimikuntakin sai antaa kaksi parhaimpaa poikaansa, Paul Jokisen ja Matti Salmen, joista edellinen ammuttiin ja jälkimäinen kuoli vankileirin kurjuuteen. Näitten uupumattomien toverien muisto on ikuisesti säilyvä Hämeen työläisnuorison mielissä. Se taantumus, joka ei kuuluisan tsaarivallan ajoittakaan löydä vertoja, mikä kapinan jälkeen pääsi niin hirtittävään vauhtiin, ei kuitenkaan voinut itseluottamusta työläisnuorisolta riistää. Ja keskellä ankarinta vainoa, joulu-

kuussa 1918, tapaamme Hämeenlinnan sos.-dem. nuorisosaston puuhaamassa kokoon nuorisopiiritoimikuntaa vastaisen toiminnan järjestelyä varten.

Piiritoimikunta.

Piiritoimikunnan kotipaikka oli viime Liittokokouksen aikana Forssa, mutta vähää ennen kapinan alkua, tammikuun 6 p:nä pidettiin piirikokous Hämeenlinnassa, jossa myöskin hyväksyttiin piiritoimikunnan kotipaikaksi Hämeenlinna. Piiritoimikuntaan valittiin: Jukka Telén, Pauli Jokinen, Alma Lagerström, Milda Nordström, Matti Salmi ja Martta Toivonen sekä varajäsenenä Heikki Laakso ja Ellen Mattila. Näistä valitsi piiritoimikunta puheenjohtajaksi H. Laakson ja sihteeriksi J. Tellénin. Tämä piiritoimikunta ennätti pitää 2 kokousta ja käsitellä niissä 16 asiaa. Viimeinen kokous oli 25 p:nä tammikuuta 1918, siis 2 päivää ennen kapinan alkua.

Sen jälkeen sai piiritoimikunta tilaisuuden kokoontua vasta 5 p:nä tammikuuta 1919.

Mitä kaikkea tällä kokonaisen vuoden kestäneellä ajalla oli saatu nähdä ja kokea, ei tarvitse kertoa, sillä sen jokainen muutenkin muistaa.

Kun piiritoimikunta kokoontui ensi kerran näissä uusissa oloissa, niin vanhoista piiritoimikunnan jäsenistä oli saapuvilla Kusti Kaukovaara, H. Laakso ja Martta Toivonen. Lisäjäsenenä yhtyi piiritoimikuntaan Hämeenlinnan osaston valitsemina: Otto Toivonen, Olga Nurmi, Harald Toivola sekä Laina Peltonen ja Lauri Lehtonen varajäsenenä. Piiritoimikunta valitsi puheenjohtajaksi O. Toivosen ja sihteeriksi Lauri Lehtisen. Tämä piiritoimikunta piti 7 kokousta ja käsitelti niissä 54 asiaa. Piiritoimikunta koetti heti saada järjestäjää piirin osastoja herättämään ja sitä varten julisti järjestäjän toimen haettavaksi, mutta kun ei ainoatakaan hakijaa ilmaantunut, niin täytyi suunnitelmasta luopua.

Piirikokous.

Piirikokous pidettiin 9 p:nä maalisk. 1919, jolloin toivo-rikkain mielin päätettiin lujalla tarmolla ryhtyä uudelleen rakentamaan työläisnuorisoliikettä entistä ehommaksi. Tulevaisuus näyttää, saammeko tätä työtä rauhassa jatkaa, vai saavuttaako meidät vielä rajumyrsky.

Tässä piirikokouksessa valittiin piiritoimikuntaan: Kalle Myllymäki, Milda Jokinen, Ellen Mattila, Heikki Laakso, Lauri Lehtonen, Alfred Harju ja Olga Nurmi sekä varalle K. Kaukovaara ja Liina Peltonen.

Piiritoimikunta on näistä valinnut puheenjohtajaksi Ellen Mattilan ja sihteeriksi sekä rahastonhoitajaksi Kalle Myllymäen. Tämä piiritoimikunta on pitänyt kesäk. 30 p. mennessä 10 kokousta ja käsitellyt niissä 52 asiaa.

Valistustyö.

Valistustyötä on tehty sikäli kuin varat ovat riittäneet. Lokakuussa 1917 otti piiritoimikunta vakinaiseksi järjestäjäksi Arvo Vuorion, joka käytännöllisen opetuksen ohella piti 32 luentoa noin 3,000 kuulijalle. Alkaneitten levottomuuksien tähden täytyi kuitenkin työ keskeyttää. Vasta maaliskuussa tänä vuonna sai piiritoimikunta tilaisuuden lähettää järjestäjän osastoja ohjaamaan, kun Nestori Väänänen liittyi piiriin palvelukseen ollen siinä vieläkin. Hän on tähän asti pitänyt 24 luentoa ja perustanut joukon uusia osastoja, joista ei kuitenkaan vielä voida mitään mainita syystä, että ne eivät ole päässeet vielä säännölliseen toimintaan.

Osastojen toiminta.

Ainoastaan 7 osastosta olemme saaneet tilastokaavakkeet täytettyinä, mutta ne osoittavat, että osastot ovat olleet ripeässä toiminnassa, m.m. myyneet Työläisnuorisoa yhteensä 2,839 mk:n ja muita lehtiä 1,874 mk:n sekä kirjallisuutta 1,540 mk:n edestä ensimmäisen vuosipuoliskon aikana.

Piirijärjestö.

Piirijärjestöön kuului 1917 toisen vuosineljänneksen lopussa 25 osastoa, joissa oli 1,892 jäsentä; kolmannella neljänneksellä 24 osastoa ja 1,680 jäsentä; neljännellä neljänneksellä 16 osastoa, joissa 1,232 jäsentä. Tilasto on tehty verotilityksen mukaan.

1919 kesäkuun 30 p. oli piirijärjestössä 7 veronsa maksanutta osastoa, joissa 837 jäsentä, mutta sen lisäksi on piirissä 16 juuri toimintansa alkanutta osastoa, jotka jo täydellä varmuudella voidaan pitää toimivina osastoina.

Kesäjuhlat.

Piiritoimikunta järjesti suuren kesäjuhlan Riihimäelle 23 — 24 p. kesäk., joissa osastojen kesken kilpailtiin näytös-kappaleen esityksessä ja jäsenten kesken runonlausunnossa, kertomuksenluvussa, urheilussa y.m. Puhdas tulo juhlasta oli 2,500 mk.

Piirivero.

Piirivero on ollut 25 p. kuukaudessa. Sen lisäksi kannetaan 1 mk. jäseneltä ylimääräistä veroa piirin agitatsionirahastoon ja jokainen piirijärjestöön kuuluva osasto on velvollinen luovuttamaan piirin rahastoon yhden iltaman tulot tai vähintään 50 mk. jos ei iltamanpito ole mahdollista.

Taloudellinen asema.

Piiritoimikunnan rahastot kesäkuun 30 p. tekivät Smk. 3,152: 10, kirjavarasto Smk. 123: —. Niitten 7 osaston, jotka ovat ennättäneet palauttaa tilastokaavakkeet, yhteinen omaisuus on Smk. 4,328: 22.

Lopuksi.

Tässä lyhyessä kertomuksessa ei ole yksityiskohtaisemmin voitu piirin toimintaa selostaa eikä se ole tarpeellista-

kaan. Tässä on tahdottu vain lyhyesti tuoda esille, että täälläkin ahtaista oloista huolimatta ollaan päästy alkuun.

Etelä-Hämeen sos.-dem. Nuorisopiiritoimikunnan

puolesta:

K. Myllymäki.

Kertomus Pohjois-Hämeen sos. dem. nuorisopiiritoimikunnan toiminnasta v. 1917—1919.

Vuoden 1917 loppu, nimittäin liittokokouksesta alkaen, oli meillä niinkuin muillakin järjestöillä nousukautta. Piirijärjestöömme kuului vuoden lopussa 31 osastoa ja herätystyötä tehtiin yhä uusien perustamiseksi. Vakinaisena puhujana piirimme palveluksessa oli tov. E. Laakso, levittäen puhujatilaisuuksissaan myöskin kirjallisuutta varsin kiitettävästi.

Mitään huomattavampaa vuoden saavutuksista emme voi kertoa, sillä kansalaissota keskeytti työmme ennenkuin ehdimme toimintavuottamme lopettamaan.

Emme ehtineet myöskään pitämään piirimme edustajakokousta v. 1918 joka oli määrätty laskiaissunnuntaiksi Oriveden kirkonkylään, sillä tämänkin ehkäisi kansalaissota vieden pyörteisiinsä kaikki huomattavimmat toimihenkilömme. Suuri osa järjestömme jäsenistä joutui sodan seurauksista kitumaan vankiloissa, mikä pitemmän, mikä lyhyemmän ajan. Ikävimmän kävi puhujallemme E. Laaksolle, hän ei kestänyt vankilan tuottamaa kurjuutta, vaan sortui.

Toimintaa koetettiin uudelleen alottaa syksyllä, mutta varsinaiseen viralliseen toimintaan päästiin vasta tämän vuoden alussa.

Piirimme edustajakokous tänä vuonna pidettiin Tampereen työväentalolla Laskiaissunnuntaina ja oli siinä edustajia 7 osastosta, kaikkiaan 20. Kokous velvoitti piiritoimi-

kunnan toimimaan tämän vuoden aikana opastuskursseja, ottamaan puhujan piirin palvelukseen, niin kauvaksi aikaa kun varat myöden antavat, sekä toimimaan kansanjuhlia valistusrahaston kartuttamiseksi. Puhujana on piirissämme ollut toveri E. Valkeisaho puolentoista kuukauden ajan.

Kirjallinen valistustyö ei ehtinyt kevätkaudella päästä kunnan alkuunkaan, vaan supistui se melkein yksinomaan Työläisnuorison myyriin, jonka edistämiseksi toimikunta järjesti osastojen väliset kilpailut jakaen ne eri luokkiin osastojen ja paikkakuntien suuruuden mukaan. Palkintoja järjestettiin kilpailuja varten kaikkiaan 9, osaksi raha- osaksi kirjallisuuspalkinnoita, mutta ei nämä tule kuitenkaan kaikki jaettavaksi vähäisen osanoton tähden.

Piirin kesäjuhlat vietettiin juhannuksena Ruoveden kirkkylässä erittäin hyvällä menestyksellä. Ohjelmasta ansaitsee tulla mainituksi osastojen väliset viestinjuoksukilpailut, johon otti osaa 5 eri osastoa; palkintona, jonka sai vuodeksi haltuunsa Ruoveden osasto, oli arvokas öljymaalaus. Runonlausuntakilpailuihin oli osanotto myöskin huomattava ja jaettiin siinä palkintoina arvokasta kirjallisuutta. Yksityisurheilua oli järjestetty miehille naisille ja pikkupojille. Agitaatorinen merkitys oli juhlilla sangen suuri, joten voimme pitää tilaisuutta merkille pantavana, vaikkakaan taloudellinen puoli ei tuottanut mitään hyvää tulosta.

Maarianpäiväjuhlia ovat viettäneet, piirikokouksen velvoituksesta, 5 osastoa, joista puolet tuloista on luovutettu piirin valistusrahastoon.

Piirivero on piirikokouksesta alkaen ollut 40 p. jäseneltä neljännesvuodessa.

Piirijärjestyön ovat kuuluneet tämän vuoden 1 neljänneksen lopussa 10 osastoa ja niissä jäseniä yhteensä 618. Uusia osastoja on syntymässä useita, mutta ei niistä ole tullut vielä virallista ilmoitusta piiritoimikunnalle.

Tässä olemme esittäneet toimintamme pääkohdissaan tänä vaiherikkaana toimintakautena.

Tiliasema heinäkuun 22 p:nä 1919.

Varat:		Velat:	
Rahaa kassassa . .	496: 70	Luettelon mukaan	383: 65
» pankissa . .	750: 20	Pääoma . . .	1,821: 40
Kirjallisuutta . .	353: 65		
Kalustoa	50: —		
Saatavia	554: 50		
	<u>Smk. 2,205: 05</u>		<u>Smk. 2,205: 05</u>

Voitto- ja tappiotili.

Tuloja:		Menoja:	
Piiriveroja . .	322: 20	Palkkaustili . .	1,596: 30
Talvi- ja kesäjuhl.	2,144: 50	Kustannustili . .	154: 20
Ylimääräis. veroja	185: —	Voittoa . . .	1,061: 20
Kirjallisuustili .	160: —		
	<u>Smk. 2,811: 70</u>		<u>Smk. 2,811: 70</u>

Pohjois-Hämeen sos.-dem. Nuorisopiiritoimikunnan puolesta

E. Axén.

Toimintakertomus Varsinais-Suomen sos.-dem. Nuorisopiirin toiminnasta v. 1918—1919.

Kaikille hyvintunnetuista syistä ei meidänkään piirimme toiminnasta v. 1918 aikana tullut mitään. Se tilanne, joka heti v. 1918 alussa alkoi ja joka kiinnitti kaikkien työläisten huomion puoleensa, vaikutti myöskin sen, että nuorisoliike piirissämme joutui keskeytyksiin.

Kansalaissodan päätyttyä ei luonnollisesti myöskään tullut toiminnan jatkaminen kysymykseen ennenkuin aivan v. 1918 lopussa. Kaikki henkilöt, jotka aikaisemmin olivat

toimineet nuorisoliikkeessä, joutuivat kärsimään kansalais-sodan loppusuorituksesta eivätkä olleet tilaisuudessa jatka-maan toimintaansa.

Vasta v. 1919 alkupuolella päästiin toiminnan alkuun, sillä siihen mennessä oli jo ihmisten ilmoille saapunut henkilöitä, jotka käsittivät, että toimettomuudella ei mihin-kään päästä.

Niinpä heti vuoden alussa tammikuussa julistettiin nuorisojärjestäjän paikka avoimeksi helmikuun ajaksi. Toi-meen valittiin toveri Emil Tuomi, joka helmikuun aikana kiersi piiriä, ja olikin hänen työstään hyviä tuloksia. Useita vanhoja osastoja tuli herätettyä henkiin ja perustettiinpa muutamia uusiakin osastoja.

Siitä alkaen onkin nuorisoliike piirissämme osoittanut elpymisen merkkejä. Niinpä piirikokouksessa, joka pidettiin huhtikuulla, oltiinkin hyvin toiverikkaita ja varmoja siitä, että tulevaisuus ehdottomasti kuuluu meille.

Piirikokouksen päätöksen mukaisesti otettiin piiriin palve-lukseen toukokuun ajaksi järjestäjä. Toimeen valittiin toveri Onni Suikkanen ja suoritti hän tehtävänsä piiritoimikunnan täydelliseksi tyydytykseksi.

Tilapäispuhujia on myöskin lähetetty, milloin niitä on pyydetty. Samoin on jaettu liiton kustantamaa kirjallisuutta ilmaiseksi noin 600: — Smk:n arvosta. Yleensä on hoidettu valistustyötä kaikella sillä tarmolla ja voimalla, joka suinkin on käytettävissä ollut.

Piirissä on nykyään 14 osastoa, joitten yhteinen jäsen-määrä on siinä 800—900 vaiheilla. Syyspuolella vuotta on kuitenkin odotettavissa, että piirin jäsenmäärä huomattavasti nousee.

Mainitsematta ei myöskään sovi jättää, että piiri toimeen-pani arvokkaan ja hyvin onnistuneen kesäjuhlan Loimaan Vesikoskelle Juhannusaattona ja Juhannuspäivänä. Kesä-juhlien yhteydessä toimeenpantiin useita kilpailuja, joissa varsinkin Salon ja Turun osastot kunnostautuivat. Talou-dellinenkin tulos juhlasta oli koko lailla tyydyttävä.

Piiritoimikuntaan ovat kuuluneet Osk. Tuomi puheen-

johtajana, Onni Suikkanen sihteerinä ja rahastonhoitajana, muina jäseninä V. Friiman, Heikki Luoto ja A. Airisto.

Siinä taistelussa, jota köyhälistö ympäri koko sivistyneen maailman käy kapitalismia vastaan, tahtoo Varsinais-Suomenkin järjestynyt työläisnuoriso kunnialla säilyttää paikansa. Se käsittää, että sen velvollisuutena on seistä eturintamassa siinä taistelussa. Vielä se käsittää, että juuri nuorten voimain on kannettava taistelun raskain kuorma ja senpävuoksi onkin järjestynyt työläisnuoriso valinnut paikakseen enimmän uhatun vasemman siiven, jossa se aikoo järkkymättömästi seistä. Nuorisoonhan kipeimmin koskevat nykyisessä yhteiskunnassa vallitsevat epäkohdat ja senvuoksi onkin juuri nuorison velvollisuutena käydä leppymätöntä taistelua vallitsevia epäkohtia vastaan.

Turussa heinäkuu 22 p. 1919.

Varsinais-Suomen sos.-dem. Nuorisopiiritoimikunta.

Kertomus Suomen sos.-dem. nuorisol. Vaasan piirin piiritoimikunnan toiminnasta 1 p:stä tammik. 1917, 30 p:n kesäk. 1919.

Vuosi 1917.

Kun piirin vuosikokous jouluk. 3 p:nä 1916 pidettiin Seinäjoella, näytti piirin asema jotenkin toivottomalta. Piiriin kuului silloin ainoastaan 5 osastoa, joitten yhteinen jäsenmäärä oli 238. Piiritoimikunnalla ei niin ollen voinut olla mitään valoisia tulevaisuuden toiveita ryhtyessään piirin asioita hoitamaan. Lisäksi sotatilan aiheuttamat pakolliset määräykset entistä enemmän rajoittivat järjestötoimintaa, joten mikään tehokkaampi toiminta ei olisi voinut onnistua. Siitä huolimatta alkoi tämän vuoden alussa ilmetä jotenkin selviä heräämisen merkkejä nuorison keskuudessa eri osissa piiriä. Useita uusia osastoja perustettiin ja eräitten vanhempain osastojen jäsenluku nousi huomattavasti. Uusista

osastoista eivät tosin kaikki jaksaneet sanottavammin toimia, mutta useimmat kuitenkin jatkoivat toimintaansa. Useat osastot myöskin, niiden joukossa vanhojakin, eivät käsittäneet keskusjärjestöjen merkitystä eivätkä olleet yhteydessä piiritoimikunnan kanssa, mutta näistä vaikeuksista huolimatta nousi piirin jäsenluku sitte vuod. 1916 kolminkertaiseksi, samoin osastojen lukumäärä.

Piiritoimikunta :

Seinäjoen piirikokouksessa valittiin piiritoimikuntaan T. Halme, J. Hauta aho, N. Edv. Laine, E. Vainio, J. Kauppila ja J. Lähdesniemi sekä varalle F. Viitanen, Hilma Ahonen ja U. Uski. Näistä toimi piiritoimikunnan puh.-joht. J. Hauta-aho, sihteerinä J. Lähdesniemi ja rahastonhoitajana T. Halme.

Vaasan ruots. osaston uudelleen henkiin herättyä, valitsi osasto ruotsinkielisten tovereitten edustajaksi piiritoimikuntaan tov. A. Niklanderin.

Piiritoimik. toiminta:

Piiritoimikunta on tällä toimintakaudellaan pitänyt 26 kokousta, joista on pöytäkirjaan merkitty 163 pykälää.

Piiritoimikunnan toiminta on etupäässä kohdistunut piirin juoksevain asiain hoitoon. Toimintakaudellaan on piiritoimikunta lähettänyt osastoille 8 kiertokirjettä ja sen lisäksi julaissut »Vapaa Sanassa» useita tiedonantoja.

Kirjeenvaihto-osastojen kanssa on ollut verrattain vilkasta. Kirjeitä y.m. postilähetyksiä lähetettiin 266, sekä vastaanotettiin 144 kpl. Viime Liittokokouksissa oli piiritoimik. edustamassa J. Lähdesniemi.

Valistustyö:

Viimeinen piirikokous päätti m.m., ettei vuod. 1917 alusta enää tehdä yhteistä valistustyötä puolueen piiritoimikunnan kanssa, ja jätti sen nuorisopiiritoimikunnan yksinomaiseksi huoleksi keinoilla, jotka se katsoo tarkoi-

tukseen sopiviksi ja piirin rahavarat sen sallivat. Alussa piiritoimikunta suunnitteli, että valistustyöstä huolehtivat yksinomaan piiritoimikunnan omat jäsenet tekemällä lyhempiä matkoja piirin eri osiin. Sittemmin saatiin kuitenkin niin paljon aikaan, että voitiin palkata järjestäjä parin viikon ajaksi järjestämään osastojen toimintaa. Järjestäjäksi pyydettiin тов. А. Laine Seinäjoelta. Тов. А. Laineen ensimmäinen matka kesti helmik. 12 p. maalisk. 1 p:ään, jolla ajalla Laine puhui 12 paikassa yht. 585 kuulijalle. Matkasta oli verrattain suotuisat tulokset, sillä tämän matkan kestäessä perustettiin 6 uutta osastoa. Myöhemmin keväällä, jälkeen vallankumouksen teki тов. Laine toisen kiertomatkan piirissä huhtik. 10 p:stä saman kuun 21 p:vään, puhuen tällä ajalla 10 eri paikassa yht. 763 kuulijalle. Tämän lisäksi puhuivat piirit. toimesta тов. J. Hauta-aho ja Edv. Laine kumpikin kerran yht. 100 kuulijalle. Piirin kesäjuhlien yhteydessä puhuivat toverit J. Hauta-aho, А. Harjula ja Eemeli Laiho yht. noin 700 kuulijalle.

Syksyllä katsoi piiritoimikunta taasen tarpeen vaatimaksi lähettää piiriin järjestäjän saattamaan osastojen toimintaa heti syystoimintakauden alkaessa oikeille urille. Toimeen valittiin taas А. Laine, joka aloitti matkansa lokak. 4 p:stä, kestäen matka saman kuun 29 p:ään. Tällä ajalla puhui Laine 16 eri paikassa yht. 902 kuulijalle. Matkan kestäessä perustettiin 3 uutta osastoa.

Piiritoimikunnan toimesta on vuoden ajalla pidetty 44 puhetta yht. 3,048 kuulijalle. Uusia osastoja on perustettu ennen toimineita osastoja herätetty henkiin yht. 12.

Kirjallinen valistustyö on ollut kovin heikkoa rajoittuen pääasiassa Työläisnuorison irt. numeroiden myyntiin, joita piirin osastot ovat myyneet keskimäärin 500 kpl. viikossa.

Piirin kesäjuhlat:

Piirijärjestön kuudennet kesäjuhlat vietettiin Isossakyrössä kesäk. 23—24 p:nä. Juhlat onnistuivat olosuhteisiin nähden verrattain hyvin. Piirin urheilukilpailujen kiertopalkinnon

voitti Vaasan osasto vuodeksi haltuunsa. Rahallinen tulos oli juhlista 329:57, joka oli verrattain tervetullut erä piirin vähäiseen kassaan.

Piirin toiset kesäjuhlat järjesti Pietarsaaren osasto heinäk. 31 ja elok. 1 p:nä, ja oli niistä puhdas tulo 36:—

Piirin osastojen jäsenmäärästä ei tähän ole voitu saada aivan tarkkoja tietoja, mutta mikäli tietoja on voitu saada, niin on jäsenluku yli 700. Vähäinen joukko siis, mutta, ottaen huomioon ne olosuhteet, missä Etelä-Pohjanmaan työväestö eteenpäin pyrkii, ja minkälaisia vastuksia sillä on voitettavanaan, voidaan sen nuorisokin saavutuksia pitää tyydyttävinä.

Piirikokous:

Piirijärjestön vuosikokous pidettiin Vaasan suom. Työväentalolla marrask. 2 p:nä. Tämä kokous onnistuikin yli kaiken odotuksen, sillä kokouksessa oli edustettuna 13 piirin osastoa, nim. Vaasan suom., Vaasan ruots., Pietarsaaren, Hakalahden, Kauhavan, Härmän, Ylistaron, Kristiinan, Perälän, Kurikan, Isonkyrön, Seinäjoen sekä Voltin osastot, ollen yht. edustajamäärä 23 henk.

Kokouksen päätehtäväksi muodostui valistustyön ja tulevan toimintakauden toiminnan järjestäminen.

Piiritoimikunnan kotipaikaksi hyväksyttiin edelleenkin Vaasa.

Liittoneuvostoon valittiin тов. J. Hauta-aho, T. Halme, I. Penttala, J. Kuusela, Laina Helin ja G. Laiho sekä varalla Hilda Hannunen, J. Kauppila ja J. Vainio. Näistä ovat toimitsijoina toimineet, puheenjoht. J. Hauta-aho, siht. J. Kuusela ja rahastonhoitajana I. Penttala.

Viimeinen piirikokous oli osoittanut, että sos.-dem. nuorisoliike on ilahduttavassa määrässä saamassa jalansijaa Pohjanmaallakin. Olihan tänne, Alkiolaisen nuorisoliikkeen luvattuun maahan saatu kylvetyksi siemen, joka kaikista tukahduttamisyrityksistä huolimatta näytti kantavan hedelmiä. Vuoden 1917 loppupuoli näytti lupaavalta, ja valoisin toivein lähdettiin eteenpäin pyrkimään.

Vuosi 1918.

Tuli sitten vuosi 1918. Jo vuod. 1917 lopulla alkoivat täällä Pohjanmaalla porvariston »Vapaa palokunnat» kummitelemaan, kehittyen sitte myöhemmin n.s. suojeluskunniksi. Kaikki tämä loi tuskaisen epävarmuuden tulevaisuuden eteen. Vuoden toimintaa ehdittiin tuskin alkaakaan, kunne kamalat aavistukset, jotka noiden »rauhoitusjoukkojen» liikehtimisistä syntyivät, osoittautuivat yhtäkkiä todeksi. Porvariston puhdistustyö alkoi. Koko Pohjanmaa joutui tammik. 28 p:ää vasten yöllä mitä hillittömimmän »suojelijajoukon» mielivaltaan, ja sanomattakin on selvää, minne tuo mielivalta kohdistui. Väärien ja aiheettomien ilmiantojen nojalla raastettiin huomattavimmat toimihenkilöt vankiloihin. Työväenjärjestöjen toiminta lakkautettiin, työväentalot ja kaikki järjestöjen omaisuus joutuivat ensikädessä näiden »urhojen» käsiin.

Tällaisissa olosuhteissa ei luonnollisesti voinut tulla minkäänlainen toiminta kysymyksenäkään. Piirikokouksen jälkeen ehti piiritoimikunta kokoontua ainoastaan 3 kertaa, ja pöytäkirjaan merkittiin näistä kokouksista 24 pyk.

Piiritoimikunnan omaisuus säästy i tosin hävitykseltä, mutta muutamat sen jäsenistä joutuivat sosialistivainon alaisiksi, m.m. I. Penttala, joka sai virua vankilassa useita kuukausia, kunnes vihdoin — syyttömänä vapautettiin.

Vuosi 1919.

Raskaita olivat ne uhr it, jotka maamme sos.-dem. nuorisoliikekin sai luovuttaa yhteisen suuren tappion alttarille. Parhaat toimintavoimat, parhaat innokkaimmat toiminnan miehet joutuivat turmioon. Se silmitön kostonjano, mikä porvaristossa raivosi, vaati liian paljon uhreja itselleen. Kaikki keskusjärjestöt olivat hajalla ja osastojen toiminta sanan mukaisesti kuollut. Minkäänlaista toiminnan mahdollisuutta ei näyttänyt olevan. Tästä huolimatta alkoi vähitellen tapahtua herääminen. Kaikesta valkoisen hirmuvallan painostuksesta ja mielivallasta huolimatta alkoivat taas työ-

väen järjestöt taistelunsa. Nuorisoliikekin pääsi vähitellen alkuun väliaikaisen Liittotoimikunnan tarmokkaan työn kautta. Keskusjärjestöt, yksi toisensa jälkeen astuivat ohjaamaan osastojen toimintaa. Mutta yhtä ilahduttavaa ei herääminen ole ollut Pohjanmaan sos.-dem. nuorison keskuudessa. Liian kauvan oli nukuttu ja sitä vaikeampaa oli herääminen. Ainoastaan parisen osastoa oli vuoden alussa alkanut keskeytyneen toimintansa. Olosuhteiden pakosta ja kaikkialla yhtäkkiä alkavan toiminnan tuodessa aivan ylivoimaisen työtaakan toimihenkilöiden tehtäväksi, oli piiritoimikunnan kokoontuminen kovin vaikeaa.

Ensimmäisen kokouksensa piiritoimikunta piti vasta 1 p:nä maalisk. Toiminnan alkaminen näytti kovin vaikealta, sillä minkäänlaista yhteyttä ei ollut piiritoimikunnan ja osastojen välillä olemassa, jonka vuoksi ei edes piirikokouksen pitoa voitu ajatella, mikä olisi ollut aivan välttämätöntä toiminnan alkuunsaattamiseksi.

Tällaista asiaintilaa on jatkunut yhä edelleenkin piiritoimikunnan useista kiertokirjeistä ja kehoituksista huolimatta. Useat vanhoista osastoista ovat kyllä jo aloittaneet toimintansa, mutta sanottavampaa vuorovaikutusta ei piiritoimikunta osastojen kanssa ole saavuttanut.

Piirin kesäjuhlien toimeenpano tämän kesän aikana on ollut myöskin sula mahdottomuus. Tähän on ollut ensiksikin syynä se, että osastojen ja piiritoimikunnan heikon yhteistyön vuoksi ei riittäviä toimeenpanevia voimia ole ollut, ja myöskään osastot eivät olisi voineet juhliin ottaa osaa matkavaikeuksien ja toimintavoimien puutteen vuoksi.

Valistustyön järjestäminen piirissä näyttää myöskin aivan mahdottomalta. Minkäänlaista suullista valistustyötä ei piiritoimikunta ole voinut järjestää, sillä siihen tarvittavia varoja ei piiritoimikunta ole voinut hankkia. Kirjallinen valistustyö on myöskin kovin huonoa eikä piiritoimikunta ole voinut sitäkään mitenkään järjestää.

Piiritoimikuntaan edelleenkin kuuluvat puheenjoht. J. Hauta-aho, siht. J. Kuusela, rahastonh. I. Penttala sekä

muina jäseninä T. Halme, Laina Helin, N. Hauta-aho ja G. Laiho.

Vuoden ajalla on piiritoimikunta kokoontunut 3 kertaa ja on pöytäkirjaan merkitty 19 pyk. Osastoille on lähetetty 4 kiertokirj. ja tiedonantoa. Postilähetyksiä on lähetetty yht. 42 ja vastaanotettu 15.

Edelläolevassa on koetettu tuoda esille muistelmia piirimme tapahtumista viimeisen Liittokokouksen jälkeiseltä ajalta. Vuoden 1917 loppupuolella todettava ilahduttava nousukausi piirin nuorison keskuudessa on vaihtunut täydelliseen taantumukseen. Ensisijassa tähän surettavaan asiantilaan on tietysti syynsä sillä hirmuvallalla, jonka työväenluokka on tuntenut painajaisena hartiollaan, mutta tämän painajaisen ainakin osittain poistuttua, siirtyy syy toiminnan heikkoudesta omille niskoillemme. Paljon saamme vielä ponnistella päästäksemme siihen, mistä toiminnan odottamaton keskeytyminen on piirimme nuorisoliikkeen alas-
syössyt.

*Suomen sos.-dem. Nuorisoliiton Vaasan piirin
Piiritoimikunnan*

puolesta:

J. Kuusela.

Berättelse

över

Finlands Svenska Socialdemokratiska Ungdomsklubbars Centralkomités

verksamhet under tiden från 1 juni 1917 till 1 juli 1919.

Två år har förflutit sedan Centralkomitén senaste gång avgav en sammanhängande framställning över sin verksamhet. Dessa tvenne år inrymmer historiska händelser, vilka

på det intimaste berör vårt lands arbetarrörelse. I likhet med övriga socialdemokratiska organisationer tog även våra ungdomsklubbar mer eller mindre aktiv del i revolutionshändelserna i början av år 1918 och då de borgerliga gardena med tyskarnas hjälp undertryckt revolutionsrörelsen och upprättat sitt vita skräckvälde, delade våra ungdomsklubbar hela vår arbetarrörelses öde: slogs i spillror och tvingades att lägga ner sin verksamhet. Med den nya dag, som åter grytt för vårt lands socialdemokrati, har likväl även den svenska socialdemokratiska ungdomsrörelsen på nytt börjat samla sina spridda krafter och i förhoppning om ett fortsatt framgångsrikt arbete kan vi åter med gott mod se framtiden an.

År 1917.

Klubbarnas medlemsantal.

Den uppräckning av landets arbetarrörelse, som överallt tog sig uttryck efter den ryska revolutionen i mars 1917, gjorde sig under hela året starkt kännbar även inom vår svenska ungdomsrörelse. Klubbarnas antal, som i juni 1917 uppgick till 17, ökades under senare hälften av året med 4 nya, nämligen i Hertönäs, Tolkis, Kimito och Kyrkslätt-Överby, så att antalet vid årets slut steg till 21. Dels enligt till Centralkomitén anlända rapporter, dels enligt på annat sätt erhållna uppgifter, steg klubbarnas medlemsantal under slutet av år 1917 till sammanlagt c:a 1,100. Denna siffra är ju ingalunda att anse såsom hög, speciellt då den till någon del är resultatet av en approximativ uppskattning. Men tar man i betraktande möjligheterna för en socialdemokratisk ungdomsrörelse bland Finlands svenskar, så skall man emellertid finna, att resultatet ej är alltför dåligt. Nära till hands ligger en jämförelse med siffrorna från lantdagsvalen 1917. Vid dessa avgavs sammanlagt c:a 440,000 socialdemokratiska röster, av vilka c:a 17,000 var svenska och således c:a 423,000 finska. Jämföres antalet svenska ungdomsklubbister, 1,100, med antalet

svenska socialdemokratiska röster, 17,000, så utgör det förra talet 6.47⁰/₀ av det senare. Att denna siffra i och för sig icke är att blygas över framgår tydligare, då man tar i betraktande att de finska socialdemokratiska ungdomsklubbarnas medlemsantal, c:a 20,000 — med vilken siffra Finlands socialdemokratiska ungdomsrörelse dock intager en bemärkt ställning i Ungdomsinternationalen — utgör blott 4.78⁰/₀ i förhållande till de finska socialdemokratiska rösterna vid lantdagsvalen.

Dessa siffror ge oss dock ej anledning att förhäva oss, ty de kullhäva ej det faktum att den svenska ungdomsrörelsen är svag. Men de visa att orsaken till rörelsens kvantitativa svaghet står att söka i de omständigheter, som göra att all socialdemokratisk rörelse på svenskt håll i Finland är dömd att verka i mycket liten skala. Av de c:a 400,000 svenskarna här i landet utgöres nämligen den övervägande delen* av befolkningslager, hos vilka den ivrigaste socialistiska agitation måste förklinga ganska ohörd, nämligen överklass och bönder.

Klubbarnas verksamhet

var under 1917 rätt livaktig. Särskilt förtjänar nämnas att inom flere av dem verkat studiecirklar. Genom valda kommissionärer har klubbarna även värksamt bidragit till spridandet av våra svenskspråkiga tidningsorgan samt av broschyrer och böcker. Ungdomsdagen i september firades flerstädes av klubbarna med fester och allmänna möten, till vilkas program Centralkomitén bidrog antingen genom utsända talare eller genom skriftliga föredrag. Vad klubbarna för övrigt verkat för agitationen beröres i följande avsnitt.

Upplysningsverksamheten.

Under sommarens och höstens lopp utsände Centralkomitén en hel mängd talare såväl till ungdomsorganisationerna som till arbetarföreningarnas möten och fester.

Särskilt verkade största delen av komiténs medlemmar som agitatorer före höstens lantdagsval. På uppdrag av Centralkomitéen och den svenska Förbundsstyrelsen gemensamt anordnade komiténs sekreterare under sex veckors tid i augusti och september instruktionskurser och föredragsserier å en del svenska orter. Därunder föranstaltades dylika kurser och föredrag vid tvenne ungdomsklubbar, varjämte en klubb och en studiecirkel bildades, ett allmänt ungdomsmöte anordnades och tal hölls vid tvenne ungdomsfester.

I förening med Masaby ungdomsklubb anordnade Centralkomitéen i Masaby en sommarfest med gott agitatoriskt program, från vilken fest en vinst av Fmk. 132: 30 tillföll Centralkomitéen.

Den skriftliga agitationen har intagit ett betydande rum i Centralkomiténs upplysningsverksamhet. En mängd cirkulär och föredrag har sänts till klubbarna. En betydande mängd böcker och broschyrer har blivit spridd. Tvenne vandringsbibliotek har även cirkulerat mellan klubbarna och komitéen har ständigt lagt sig vinn om att hos klubbarna inplantera betydelsen av att de förse sig med egna bibliotek.

Ett bland de viktigaste medlen för den skriftliga agitationen var vårt ungdomsorgan »Till Storms», som år 1917 utkom med sin sjätte årgång och spreds i en upplaga av 1,200 exx. Till ungdomsdagen i september och till julen utgavs »Till Storms» med ökat sidoantal och i större upplaga.

I samband med vad som ovan anförts över klubbarnas intresse för bildningsverksamheten förtjänar ytterligare nämnas att ett flertal klubbar anslagit stipendier för bevisande av det i Helsingfors under hösten verkande svenska partiinstitutet. Största antalet åhörare vid institutet utgjordes i själva verket av medlemmar i våra ungdomsorganisationer varjämte lärarkåren delvis rekryterades ur Helsingfors Socialdemokratiska Ungdomsklubb.

Den organisatoriska verksamheten.

Vid Ungdomsförbundets kongress i Tammerfors 19—24 augusti representerades Centralkomitén av Axel Ahlström. Till kongressen inlämnade Centralkomitén trenne motioner: 1) angående anslutning till den nya Ungdomsinternationalen, 2) angående förbundsomröstning och 3) en motion i militärfrågan.

En viktig tilldragelse under året 1917 var de svenska socialdemokratiska ungdomsklubbarnas konferens i Helsingfors 29—30 december, vid vilken nio klubbar var representerade av ialles femton medlemmar, varjämte Centralkomiténs medlemmar närvar. Vid konferensen redogjordes för Centralkomiténs verksamhet och för »Till Storms» ekonomiska ställning. Med avseende å den förra, som av konferensen godkändes, uttalades dock att Centralkomitén måtte träda i än livligare förbindelse med klubbarna och stöda dem i deras verksamhet, samt att den för att kunna ge agitationsverksamheten större omfattning måtte söka samarbete med styrelsen för Finlands Svenska Arbetarförbund. Konferensen utarbetade och godkände jämväl en detaljerad instruktion för Centralkomiténs framtida verksamhet. Beträffande »Till Storms» uttalade konferensen önskemålet att tidningen så vitt möjligt från 1919 års början måtte utvidgas och utges två gånger i månaden, för vilket besluts möjliggörande Centralkomitén erhöll i uppdrag att vidtaga åtgärder för grundandet av ett andelslag för tidningens ekonomisering. Av skäl, som i detta sammanhang ej torde behöva ytterligare framhållas, har detta beslut dock icke kunnat verkställas. Av samma skäl har jämväl konferensens beslut om utvidgande av Centralkomiténs förlagsverksamhet icke kunnat förverkligas. Lika är förhållandet med konferensens beslut att till förmån för agitationen för den socialdemokratiska ungdomsrörelsen på svenskt håll av de svenska klubbarna uppbära en extra beskattning av 5 p:i per månad och medlem. Också studieverksamheten behandlades av konferensen, som i ett uttalande framhöll

önskvärdheten av att så vitt möjligt i varje ungdomsklubb måtte fås till stånd en eller flere studiecirklar.

Centralkomiténs medlemmar

under år 1917 utgjordes av Arthur Usenius, Julius Sundbeg, Axel Åhlström, Anna Forsström, John Lönnberg, Oskar Björkman, Leo Hildén, Karl Henriksson och Uno Vistbacka.

Under senare hälften av år 1917 sammanträdde Centralkomitén till inalles 10 möten.

År 1918.

Med bästa utsikter till ett framgångsrikt arbete började Centralkomitén sin verksamhet år 1918. Vid konferensen i slutet av år 1917 hade verksamheten planlagts och nya uppslag givits. Vid komiténs första möten planerades därjämte en utvidgad skriftlig upplysningsverksamhet genom tillhandahållandet av maskinskrivna föredrag, tal och referat, varjämte beslut fattades angående en livlig antimilitaristisk propaganda. Bland annat beslöt komitén att översätta och förlägga Jussi Railos broschyr: »Tarvitseeko Suomen itseenäisyys aseellista puolustusta?» Denna översättning blev även verkställd, men till följd av de mellankommande revolutionshändelserna blev broschyren aldrig spridd. Också beslöts att i mars ge ut ett antimilitaristiskt nummer av »Till Storms», vilket beslut dock även det aldrig blev fullföljt.

Under den månad av 1918, som föregick revolutionsutbrottet, hann likväl knappast annat än planer för verksamheten uppgöras. Då revolutionsrörelsen sedan bröt ut, lamslogs i stort sett all sedvanlig verksamhet. En ny ungdomsklubb bildades likväl under denna tid, nämligen i Snappertuna. På samtliga orter, där revolutionsrörelsen gick fram, deltog i den även medlemmar av våra ungdomsorganisationer, antingen som män i ledet eller på annat sätt. Därom vittnar även den ödeläggelse, som drabbade våra ungdomsklubbar efter revolutionsrörelsens undertryckande.

Ett stort antal av deras medlemmar har antingen stupat, blivit arkebuserade, dött i fångläger eller blivit dömda till flerårigt tukthusstraff. Exakta uppgifter häröver föreligger icke ännu, men många av våra ungdomsklubbars mest verksamma medlemmar har gått förlorade. Också största delen av Centralkomiténs medlemmar var ännu i oktober förskingrade. Vid konferensen 1917 valdes följande medlemmar till komitén: Anna Forström, J. Lönnberg, O. Fager, M. Grönmark, G. Nyström och Lydia Lundström samt suppleanter: J. Sundberg, Aug. E. Forsman, Lydia Niemi och Hj. Hurenus. Av dess har M. Grönmark dött i fångläger, O. Fager, J. Sundberg, Aug. E. Forsman och Anna Forsström varit fängslade, varjämte J. Lönnberg och Hj. Hurenus är försvunna. De fängslade är numera alla frigivna.

År 1919.

Ända till slutet av år 1918 låg den svenska socialdemokratiska ungdomsrörelsen helt och hållet nere, icke minst till följd av att Centralkomiténs medlemmar under denna tid var förskingrade. Då Finlands Svenska Arbetarförbund kort före årskiftet utsände en första publikation till landets svenska arbetarbefolkning ingick däri även ett av Central-komitén utfärdat upprop till den svenska arbetarungdomen.

I början av år 1919 kompletterades komitén, så att dess medlemmar numera utgöres av: Leonard Nyberg, ordförande, samt Julius Sundberg, Oskar Björkman, Frithiof Sundqvist, Rurik Holm, Gunnar Virén och Anna Forsström.

Möten för förberedande av den svenska socialdemokratiska ungdomsrörelsens återupplivande har hållits, men tillsvidare verkar blott tre klubbar, nämligen i Helsingfors, i Vasa och i Dragnäsback. Numera har Centralkomitén dock ställt sig i förbindelse med representanter för arbetarungdomen å de svenska orterna och hopp finnes att flere av klubbarna innan årets slut skall uppstå från de döda. Ett stort hinder härför utgör dock det faktum att

så många av de bästa krafterna inom våra klubbar till följd av inbördeskriget gått förlorade.

Till ungdomsdagen i höst har Centralkomitén planerat utgivandet av en ungdomspublikation, för vilken de förberedande åtgärderna redan vidtagits. Likaledes har Centralkomitén för avsikt att snarast möjligt återupptaga utgivningen av »Till Storms.» Då vi emellertid för närvarande står i avsaknad av alla penningmedel låter denna plan sig ej omedelbart realiseras.

Någon större ekonomisk förlust har Centralkomitén icke lidit till följd av inbördeskriget. Då komiténs tillgångar emellertid alltid varit små har förlusterna likväl inverkat därhän att komiténs bokföring i detta nu visar ett deficit på ett par hundra mark. För att upphjälpa finanserna har komitén för avsikt att i juli månad anordna en folkfest i Tolkis.

En noggrannare sifferutredning över ovan lämnade uppgifter hade varit önskvärd, men har stött på stora svårigheter, enär en del av våra handlingar förkommit till följd av inbördeskriget.

*Finlands Svenska Soc.-dem. Ungdomsklubbars
Centralkomité.*

Anna Forsström.

Käännös edellisestä:

Kertomus

Suomen ruotsinkielisten sos.-dem. nuorisosastojen Keskuskomitean toiminnasta kesäk. 1 p:n 1917 ja heinäk. 1 p:n 1919 väliseltä ajalta.

Kaksi vuotta on kulunut siitä, kun Keskuskomitea viimeksi julkaisi yhtenäisen kertomuksen toiminnastaan. Nämä molemmat vuodet sisältävät historiallisia tapahtumia, jotka

hyvin läheisesti koskevat maamme työväenliikettä. Kuten muutkin sos.-dem. järjestöt, ottivat myös meidän nuorisosastomme enemmän tai vähemmän aktiivisesti osaa vallankumoustapahtumiin v. 1918 alussa, ja kun porvarilliset kaartit saksalaisten avulla sitten olivat kukistaneet vallankumousliikkeen ja pystyttäneet valkoisen hirmuvaltansa, jouduivat osastomme saman kohtalon alaisiksi kuin koko työväenliikkeemme: ne murskattiin ja pakotettiin lakkauttamaan toimintansa. Mutta uuden päivän koittaessa taas maamme sosialidemokratialle on myöskin ruotsalainen nuorisoliike alkanut koota hajallaan olevia voimiaan ja toivoen taasen jatkuvaa menestyksellistä työtä voimme ilomielin katsoa tulevaisuuteen.

V. 1917.

Osastojen jäsenmäärä.

Maamme työväenliikkeen elpyminen maaliskuun vallankumouksen jälkeen oli myös ruotsalaisessa nuorisoliikkeesämme hyvin tuntuva. Osastojen lukumäärä, joka kesäkuussa 1917 oli 17, lisääntyi vuoden loppupuolella neljällä uudella osastolla, nim. Hertonäsin, Tolkisten, Kemiön ja Kirkkonummen Ylikylän osastoilla, niin että niiden lukumäärä vuoden lopussa nousi 21:teen. Osaksi Keskuskomitealle saapuneiden ilmoitusten mukaan, osaksi muilla keinoilla saatujen tietojen mukaan nousi osastojen yhteinen jäsenmäärä noin 1,100. Tätä numeroa ei mitenkään ole katsottava korkeaksi, varsinkin kun se osaksi on suunnitlaisten laskelmien tuloksena. Mutta jos ottaa huomioon sosialidemokraattisen nuorisoliikkeen mahdollisuudet Suomen ruotsalaisten keskuudessa, niin täytyy tunnustaa, ettei tulos suinkaan ole huono. Voimme verrata niitä esim. v. 1917 valtiopäivävaalien numeroihin. Näissä vaaleissa annettiin yhteensä n. 440,000 sos.-dem. ääntä, joista n. 17,000 olivat ruotsalaisten ja siis n. 423,000 suomalaisten valitsijain. Kun vertaa ruotsalaisten nuorisosastolaisten lukumäärää 1,100 ruotsalaisten sos.-dem. valitsijain ääniin, niin

on edellinen 6.47 0/0 jälkimäisistä. Ettei tätä numeroa sinänsä tarvitse hävetä, ilmenee selvemmin, kun ottaa huomioon, että suomalaisten nuoriso-osastojen jäsenmäärä, n. 20,000 — jolla numerolla Suomen sos.-dem. nuorisoliike kuitenkin on varsin huomattavalla sijalla Nuorisointernationalessa — tekee ainoastaan 4.73 0/0 suomalaisista sos.-dem. äänistä.

Nämä numerot eivät kuitenkaan anna meille aihetta ylpeillä, sillä ne eivät tee tyhjäksi sitä tosiasiaa, että ruotsalainen nuorisoliikkeemme on heikko. Mutta ne osoittavat, että syy liikkeen kvantitatiiviseen heikkouteen on etsittävä niistä seikoista, jotka tekevät että koko sos.-dem. liike Suomen ruotsalaisten keskuudessa on tuomittu toimimaan hyvin pienessä mittakaavassa. Maamme n. 40,000 ruotsalaisesta on nim. valtava osa sellaista kansanainesta, johon ei kiihkeimmälläkään sosialistisella agitationilla ole minkäänlaista vaikutusta, nim. yläluokkaa ja talonpoikaistäväestöä.

Osastojen toiminta

oli v. 1917 verrattain vilkas. Mainittava on, että useimmissa niistä toimi opintorenkaita. Valitsemiensa asiamiesten kautta ovat osastot myöskin tehokkaasti ottaneet osaa sanomalehtiemme, kirjojen sekä kirjasten levittämiseen. Nuorisopäivää syyskuussa viettivät useat osastot toimeenpanemalla juhlia ja yleisiä kokouksia, joiden ohjelmien suoritukseen Keskuskomitea otti osaa sekä lähettämällä puhujia että kirjoitetuilla esitelmillä. Osastojen muu toiminta selostetaan seuraavassa kappaleessa.

Valistustoiminta.

Kesän ja syksyn kuluessa lähetti Keskuskomitea useita puhujia sekä osastojen että työväenyhdistystenkin kokouksiin ja juhliin. Erittäin toimi suurin osa komitean jänistä agitaattoreina ennen syksyn valtiopäivävaaleja. Elokuulla ja syyskuulla teki sihteeri 6 viikkoa kestäväen luentomatkan käyden suurimmilla ruotsalaisilla paikkakunnilla. Tällöin toimeenpantiin opastuskursseja ja pidettiin esitelmiä kah-

nessa osastossa, jotapaitsi yksi osasto ja yksi opintorengas pystytettiin, toimeenpantiin yksi yleinen nuorisokokous ja pari nuoris juhlaa.

Yhdessä Masabyn nuoriso-osaston kanssa toimeenpani Keskuskomitea Masabyssä kesäjuhlan hyvällä agitatorisella ohjelmalla. Voitto-osamme tästä juhlasta oli Smk. 132: 30.

Huomattava sija komitean valistustoiminnassa on ollut kirjallisella agitationilla. Joukko kiertokirjeitä ja kirjoitettuja esitelmiä on lähetetty osastoille. Melkoinen määrä kirjoja ja kirjasia on levitetty. Kaksi kiertävää kirjastoa on myöskin ollut liikkeellä osastojen keskuudessa ja keskuskomitea on aina koettanut teroittaa osastojen mieliin oman kirjaston merkitystä.

Tärkeimpänä keinona kirjallisessa agitationissa oli äänenkannattajamme »Till Storms», joka v. 1917 ilmestyi kuudentena vuosikertana ja jonka levikki oli 1,200 kpl. Nuorisopäiväksi syyskuulla ja joulukuksi ilmestyi »Till Storms» laajempana ja suurempana painoksena.

Osastojen opintoharrastuksien selittämiseksi voi vielä mainita, että useat osastot olivat myöntäneet stipendejä syyskuulla toimivan ruotsinkielisen puolueopiston osaanottajille, jotapaitsi opettajakunta osaksi muodostautui Helsingin ruots. sos.-dem. nuoriso osastolaisista.

Järjestystoiminta.

Tampereen liittokokouksessa 19—24 p. elokuuta edustivat keskuskomiteaa Axel Åhlström ja Uno Vistbacka. Kokoukselle jäti komitea kolme alustusta: 1) liittymisestä uuteen nuorisointernationaleen, 2) liittoäänestyksestä 3) sotilaskysymyksestä.

Tärkeä tapahtuma v. 1917 oli ruots. sos.-dem. nuoriso-osastojen konferenssi Helsingissä 29—30 p. joulukuuta, jossa oli edustettuna 9 osastoa yht. 15 edustajalla, jota paitsi keskuskomitean jäsenet olivat siinä läsnä. Kokouksessa selostettiin keskuskomitean toimintaa ja »Till Storms»in taloudellista asemaa. Hyväksyen edellämainitun selostuksen

lausui kokous kuitenkin toivomuksenaan, että komitea ryhtyisi vielä vilkkaampaan yhteyteen osastojen kanssa ja tukisi niitä niiden toiminnassa sekä että se laajentaakseen agitationityötään koettaisi saada aikaan yhteistoimintaa Suomen ruots. työväenliiton toimikunnan kanssa. Myöskin laati ja hyväksyi kokous yksityiskohtaisia ohjeita keskuskomitean tulevaan toimintaan nähden. »Till Storms»ista lausui kokous toivomuksen, että lehteä mikäli mahdollista vuoden 1919 alusta laajennettaisiin ja julkaistaisiin kahdesti kuukaudessa. Voidakseen toteuttaa tämän päätöksen sai komitea tehtäväkseen ryhtyä toimenpiteisiin osuuskunnan perustamista varten lehdelle. Syistä, joita tässä yhteydessä ei ole tarpeen mainita, ei tätä päätöstä kuitenkaan vielä ole voitu panna täytäntöön. Samoista syistä ei ole voitu täyttää keskuskomitean kustannustoimintaa koskevaa päätöstä eikä myöskään päätöstä veloittaa ruotsalaisia osastoja viidellä pennillä jäsentä kohti agitationin hyväksi ruotsalaisen nuorison keskuudessa. Myöskin opintotoiminta oli kokouksen pohdinnan alaisena, ja lausui kokous toivomuksenaan, että jokaisessa osastossa toimisi yksi tai useampia opintorenkaita.

Keskuskomitean jäsenet

olivat v. 1917 seuraavat: Artur Usenius, Julius Sundberg, Axel Åhlström, Anna Forsström, John Lönnberg, Oskar Björkman, Leo Hilden, Karl Henriksson ja Uno Vistbacka.

V. 1917 jälkimäisellä puoliskolla keskuskomitea yhteensä 10 kokousta.

V. 1918.

Menestyksellisen työn toiveissa alkoi keskuskomitea toimintansa v. 1918. Edellisen vuoden aikana oli toiminta jo suunniteltu ja uusia virikkeitä saatu. Komitean ensimmäisissä kokouksissa suunniteltiin sitäpaitsi laajennettua kirjallista herätystyötä toimittamalla osastoille konekirjoitettuja esitelmiä, puheita ja alustuksia. Myöskin päätettiin harjoittaa vilkasta antimilitaristista propagandaa. M.m. päätti komitea kääntää ja julkaista Jussi Railon kirjasen »Tarvitseeko

Suomen itsenäisyys aseellista puolustusta?» Käännös tuli myöskin tehdyksi, mutta väliintulleet vallankumoustopahtumat estivät sen julkaisemisen. Maaliskuulla aiottiin myöskin julkaista »Till Storms» antimilitaristisena numerona, mutta tämäkin päätös jäi toteuttamatta.

Vallankumouksen edellisenä kuukautena ei vielä ehditty tehdä juuri muuta kuin toimintasuunnitelmia. Kun vallankumousliike puhkesi, lamaantui koko säännöllinen toiminta. Yksi uusi osasto perustettiin kuitenkin tänä aikana, nim. Snappertunassa. Kaikilla paikkakunnilla missä vallankumousliike kulki eteenpäin, ottivat siihen osaa myöskin nuoriso-osastolaisemme, joko miehenä rivissä tai muulla tavalla. Tätä todistaa se hävitys, mikä on kohdannut nuoriso-osastojamme. Suuri osa niiden jäsenistä on kaatunut, tullut teloitetuksi, kuollut vankileireissä tai tulleet tuomituksi monivuotiseen kuritushuonerangastukseen. Tarkkoja tietoja tästä ei vielä ole olemassa, mutta monet osastomme toimekkaamat jäsenet ovat menneet hukkaan. Myös suurin osa keskuskomitean jäsenistä oli vielä lokakuussa poissa.

V. 1917 kokouksessa valittiin Keskuskomiteaan seuraavat jäsenet: Anna Forsström, J. Lönnberg, O. Fager, M. Grönmark, G. Nyström, Lydia Sundström sekä varajäseniksi: J. Sundberg, Aug. Forsman, Lydia niemi ja Hj. Hurenius. Näistä on M. Grönmark kuollut vankileirissä, O. Fager, J. Sundberg, Aug. Forsman ja Anna Forsström olleet vangittuna, jotapaitsi J. Lönnberg ja Hj. Hurenius ovat kadoksissa. Vangitut ovat nyttemmin kaikki vapaina.

V. 1919.

Aina vuoden 1918 loppuun oli ruotsalainen sos.-dem. nuorisoliike lamannuksissa riippuen suurimmaksi osaa siitä, että Keskuskomitean jäsenet tähän aikaan olivat hajallaan. Kun Suomen ruotsalainen Työväenliitto vähän ennen vuodenvaihetta lähetti ensimmäisen julkaisunsa ruotsalaiselle työväelle, liittyi siihen myöskin Keskuskomitean julistus ruotsalaiselle työläisnuorisolle.

V. 1919 alussa täydennettiin komiteaa, niin että siihen nykyään kuuluvat seuraavvt jäsenet: Leonard Nyberg, puheenjohtaja, Julius Lundberg, Oskar Björkman, Fritiof Sundqvist, Rurik Holm, Gunnar Viren ja Anna Forsström.

Kokouksia on pidetty ruotsalaisen sos.-dem. nuorisoliikkeen elvyttämiseksi, mutta toistaiseksi toimii ainoastaan kolme osastoa, nim. Helsingin, Vaasan ja Dragnäsbackin. Nytemmin on Keskuskomitea kuitenkin koettanut päästä yhteyteen työläisnuorison edustajien kanssa ruotsalaisilla paikkakunnilla, ja toiveita on, että ainakin osa vanhoista osastoista ennen vuoden loppua heräävät henkiin. Suurena esteenä tässä on kuitenkin se seikka, että suuri osa osastojen parhaimpia voimia on mennyt hukkaan kansalaissodassa.

Nuorisopäiväksi syksyllä on Keskuskomitea suunnitellut nuorisojulkaisun, jota varten valmistavia toimenpiteitä jo on tehty. Samoin on Keskuskomitealla aikomus niin pian kuin suinkin mahdollista ryhtyä uudelleen julkaisemaan »Till Storms»-lehteä. Mutta koska meillä tällä haavaa ei ole minkäänlaisia varoja, ei tämä suunnitelma nyt heti ole toteutettavissa.

Mitään huomattavaa aineellista vahinkoa ei Keskuskomitea kylläkään ole kärsinyt kansalaissodasta. Mutta koska sen varat aina ovat olleet hyvin pieniä, ovat nämä vahingot kuitenkin vaikuttaneet sen, että komitean kirjanpito tällä hetkellä osoittaa jonkun sata markkaa enemmän menoja kuin tuloja. Parantaakseen raha-asioitaan onkin Keskuskomitealla aikomus kesäkuulla pitää kansanjuhlat Tolkkisissa. —

Tarkempi selonteko Keskuskomitean toiminnasta, niin suotavaa kuin se olisikin, ei ole mahdollinen, koska osa arkistostamme on luokkasodan aikana hukkunut.

*Suomen ruotsinkielisten sos.-dem. nuoriso-osastojen
Keskuskomitea.*

Anna Forsström.

